

Kab sekr
Pol ch
Pol I

10590A UDSTH S
10590A UDSTH S
22960 SVENSK DK

SVENSK KOEPENHAMN 1979-12-03
CABINET STOCKHOLM

ORIGINAL TELEGRAM
(KOPIERAT)

3 DEC 79 16 47

43: A 400
P 2 En I

400. FOER POL RE WALLENBERG-AFFAEREN/DANSK-SVENSK HEARING I
MAJ 1980. P 2

BERLINGSKE TIDENDE UPPGER IDAG (3/12 79) ATT EN DANSK-SVENSK
WALLENBERG-HEARING KOMMER ATT AEGA RUM I STOCKHOLM I MAJ 1980.
DEN ARRANGERAS AV DEN DANSKA SAKHAROV-KOMMITTEN OCH DEN SVENSKA
RAOUL WALLENBERG-FOERENINGEN. HEARINGEN SKALL ENLIGT TIDNINGEN
FOERSIGGAA TVAA DAGAR I FOLKETS HUS UNDER SIMON WIESENTHALS
ORDFOERANDESKAP. DEN DANSKA SAKHAROV-KOMMITTEN KOMMER, ENLIGT
TIDNINGEN, ATT STAELLA HELA SITT INTERNATIONELLA KONTAKTNAET
TILL OLIKA EXILORGANISATIONER TILL FOERFOGANDE FOER NYA WALLEN-
BERG-EFTERFORSKNINGAR I HOPP OM ATT MAN I DETTA SISTA FOERSOEK
SKALL KOMMA FRAM TILL SAA MYCKET NYTT MATERIAL OM WALLENBERG,
ATT SOVJETUNIONEN STAELLD INFOER OBESTRIDLIGA BEVIS KAN FOERMAAS
SLAEPPE DEN SVENSKA DIPLOMATEN.

ARTIKELN INSAENDES

HAGEN

SVENSKA KOEPENHAMN KL 1635

10590A UDSTH S
22960 SVENSK DK

1979-12-06

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ex f kdm t:

Fru Nina Lagergren

F justitierådet I Gärde-Widemar

Kabinettssekreteraren

Köpenhamn 1979-12-03

Beilag til Tidende 3.12.79

Wallenberg i live, dansk-svensk aktion for at frelse ham

Af
Jens Thomsen

En dansk-svensk Wallenberg høring vil til foråret i et kapløb med tiden gøre et sidste forsøg på at kaste nyt lys over den forsvundne svenske diplomats skæbne, i håb om at tvinge de sovjetiske myndigheder til løsladelse af svenskeren efter 35 års ophold i russiske fangelejre.

Fjorten internationale vidner, alle tidligere Gulag-fanger, har set Raoul Wallenberg i live efter den dato 17. juli 1947, da russerne hævdede Wallenberg døde i Moskvas Lubianka fængsel. Et af disse vidner er den tidligere danske kommunist og forfatter, Mogens Carlsson. Blandt de øvrige er en tysk general Moser, en ungarsk ingeniør, to tyske krigsfanger H. T. Mülle og C. Rehekampf, en schweizisk statsborger, professor Nanna Svartz, en tidligere NKVD-officer Moshinsky fra Israel, lægen dr. Menachen Meltzer, samt den nyligt løsladte jødiske udvander Abraham Kalinski.

Sidste vidne

Det sidste vidne, der har set Raoul Wallenberg i live, er en russisk antikvitetshandler Jan Kaplan, der mødte Wallenberg i 1975 på et fængselshospital i Moskva. Wallenberg var på det tidspunkt — for fem år siden — ved tilsyneladende godt helbred. Kaplan blev løsladt fra sit sovjetiske fængsel i 1977. I et brev til en datter i Israel fortalte han, at han i 1975 havde mødt den forsvundne sven-

Den tidligere Gulag-fange Abraham Kalinski — Wallenberg er i live . . .

ske diplomat. Dette gav omgående anledning til en international aktion, bl.a. spørgsmål til Moskva fra den amerikanske udenrigsminister Cyrus Vance. Men pludselig forsvandt Jan Kaplan på ny i det sovjetiske fængselssystem. En anmodning fra den svenske udenrigsminister i august i år til de sovjetiske myndigheder om en afhøring af Jan Kaplan i overværelse af en svensk repræsentant, blev brysk afslået i Kreml med ordene: Der er intet mere at tilføje i den sag.

10.000 sagsakter

Efter 35 års efterforskning i sagen vil den svenske regering ved årsskiftet frigive 10.000 hidtil hemmeligt-stemplede akter i sagen om den forsvundne Raoul Wallenberg og dennes chauffør Vilmos Langfelder, der begge blev anholdt af russerne i Budapest i 1945. Raoul Wal-

lenberg havde i det sidste krigsår indtil den sovjetiske besættelse af Budapest redet mindst 10.000 jøder fra døden i tyske KZ-lejre.

Den nye Wallenberg-høring, der finder sted i Stockholm til maj, arrangeres af den danske Sakharov komité i samarbejde med den svenske Raoul Wallenberg forening. Høringen vil strække sig over to dage og finde sted i Folkets Hus under forsæde af Simon Wiesenthal fra det jødiske dokumentationscenter i Wien. Den danske Sakharov komité vil stille hele sit internationale kontaktnet til eksilorganisationer over hele verden til rådighed for den nye Wallenberg efterforskning i håb om, at dette sidste forsøg skal kunne bringe så meget nyt materiale frem om den forsvundne svensker, at Sovjetunionen stillet over for uigendrivelige beviser kan bevæges til at løslade den nu over 60-årige svenske diplomat.

Den tidligere Gulag-fange Abraham Kalinski, der i sidste uge blev kaldt til Stockholm af det svenske udenrigsministerium for at præsentere sit nye Wallenberg-materiale, mener i dag, at Wallenberg er i live.

Trods det hårde liv i fangelejrene har man bevis for, at fanger trods det yderst brutale system kan blive meget gamle. Hvis Wallenberg var i live så sent som i 1975, ser jeg ingen grund til, at han ikke skulle være i live i dag, siger Abraham Kalinski, der selv har set Wallenberg tre gange i sovjetiske fængsler, to gange mellem 1956 og 1959 og sidste gang 27. oktober 1959 to dage før hans egen løsladelse.

FYSISKA INSTITUTIONEN
LUNDS UNIVERSITET
Sölvegatan 14
223 62 LUND
Tel. 046/12 46 20

Lund den 30 november 1979.

an / w

gärningsman

220/1699		
1-12-83		
P	2	Ku

W

Kabinettssekreterare L Leifland
Utrikesdepartementet
Stockholm

Documenten ska styrka din identitet

Broder!

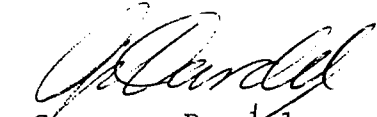
Vid vårt samtal i går utbad jag mig om något sorts dokument som från officiell myndighet kunde styrka min identitet och det legitima i mitt ärende vid hänvändelser till de sovjetiska myndigheterna. Jag tog det som naturligt att en svensk medborgare äger rättighet till sådant stöd från de svenska myndigheter som speciellt har till uppgift att tillvarataga de svenska intressena i utlandet, och då även de enskilda svenska medborgarnas. Jag fann det desto mera naturligt då det gällde ett ärende som jag trodde också var angeläget ur officiell synpunkt, då det rör behandlingen av en man, som gjort en stor humanitär insats och försvunnit under sin tjänsteutövning just inom Utrikesförvaltningen.

Jag blev ytterligare förbluffad över de motiv du gav för att vägra mig detta som jag trodde självklara stöd, då Du angav att regeringen för att bevara sin handlingsfrihet i fallet icke fick vara - eller synas vara - i "kollusion", ett ord som Du för säkerhets skulde upprepade två gånger, med familjen. Jag förmodar att Du menar det engelska "collusion", som i lexikon anges betyda maskopi, bedrägligt hemligt samförstånd. Jag har svårt att i denna beteckning känna igen det i varje fall från vår sida öppna och förtroende fulla samarbete vi haft med UD, främst personifierat genom Dig, som för varje utomstående borde framstå som fullkomligt naturligt och absolut nödvändigt i ett sådant här fall.

Jag måste dock erkänna att samarbetet med UD ur vår synpunkt inte varit helt tillfredsställande genom att UD utan att på något sätt diskutera med oss eller varsla vidtagit åtgärder som enligt vår uppfattning skadat möjligheterna att föra saken vidare. Jag tänker främst på de båda notväxlingarna under året som kraftig försvårat de inofficiella kontakter som vi försökt etablera - som Du vet - och tydligen inte heller, som framgår av det "uppriktiga och kamratliga" meningsutbyte som Du redogjorde för i går, lett till en förbättring av de officiella relationerna.

Du angav vidare att avsikten var att bevara regeringens "handlingsfrihet", ett ord som även använts flitigt i kärnkraftdebatten, och där främst tagits till intäkt för att inte göra någonting. Är det även i detta fall den betydelse Du inlägger i ordet, eller avser Du därmed en avskrivning av fallet Raoul Wallenberg, en "lösning", där relationerna med oss självfallet skulle vara en belastning.

Med vänlig hälsning

Guy von Dardel

Kopia: Utrikesministern

Waller brev även de 2

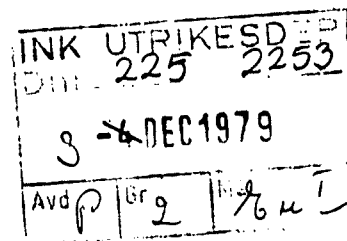
FYSISKA INSTITUTIONEN
LUNDS UNIVERSITET
Sölvegatan 14
223 62 LUND

Tel. 046/12 46 20

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtgärd: ch tel t svensk Tel Aviv
+ svensk Moskva 1979-12-03

Lund den 29 november 1979-

Pol

Dep.rådet Lars-Åke Nilsson

UD

Stockholm

Broder!

Bifogat översänder jag kopior av några brev som visar våra aktiviteteter under den sista tiden. Det första är en förnyad vädjan till Bresjnev, i anslutning till den som vår mor gjorde 1977, men aldrig fick något svar. Jag skickar även en kopia av denna för den händelse den inte finns i ert arkiv.

u/b Vidare sänder jag en kopia av mitt brev till ambassadrådet Rymko, där jag förklarar avsikten med förestående Moskva-resa. Jag hade för övrigt i går ett angenämt samtal med honom då jag tackade honom för att jag fått visum och sade att jag kommer att resa och var jag kommer att bo. Jag fick också goda råd om vad jag bör se som turist i Moskva, dock icke vilka jag bör vända mig till i ryska UD. Det kan jag nog lista ut själv!

4 I telefonsamtal med Hausner i Jerusalem har jag fått reda på att man avser att i minneslunden över Holocaust-offren, Yad Vashem, plantera ett träd som en hyllning åt Raoul, en av de mest framstående "righteous genteeles", icke-judar som hjälpte nazismens offer. Jag förutsätter att även det officiella Sverige kommer att låta sig representeras vid ceremonien på ett värdigt sätt. Själv far jag givetvis ned, och även våra amerikanska medarbetare är representerade.

När det gäller brevet till Bresjnev bör jag kanske tillägga att det är en kopia av en version före den sista renskrivningen, och därför innehåller en del fel.

Vi ses väl någon gång sedan jag kommit tillbaka från Israel.

Med hälsningar

Guy von Dardel

Djursholm 31 July 1977

*Leaf
Lars H. K.
Jugoslav*

To
the President of the Highest Presidium of the USSR
Leonid Brezhnev
Moscow

At the conference of Helsingfors an agreement was concluded about improved conditions between the governments who participated at the conference signifying among other things, that families separated from each other by boundaries, should be brought together again. (The Chapter concerning Collaboration on humanitarian and other subjects, p.1 b)

The undersigned Maj von Dardel has in an earlier marriage a son with the name of Raoul Wallenberg, born in 1912, with whom I wish to be reunited. My communication with him was broken in 1945 under circumstances mentioned below.

During 1944 and at the beginning of 1945 he served as first secretary of the Swedish legation in Budapest. When Budapest in the beginning of 1945 was taken by Soviet troops, he was made prisoner and sent to the Soviet Union. An explanation to the reason for this aggression on a citizen of a neutral country, who furthermore through his position as a diplomat was entitled to extraterritorial judicial protection has not - as far as I know - been given by the Soviet authorities. This violation of justice was so much more strange as Raoul Wallenberg during his service in Budapest fought energetically against the enemies of the Soviet Union, the German and Hungarian fascists, to save people who were persecuted by the

As an answer on several inquiries from Sweden concerning Wallenberg the Soviet Ministry of foreign affairs during a great many years denied that Wallenberg was a prisoner in the Soviet Union. At a conference in Moscow 1956 between representatives of the governments of the Soviet Union and Sweden a comprehensive material of testimonies was delivered, which proved Wallenberg's captivity in the Soviet Union, appealing to the Soviet authorities to examine and verify this material. According to the communiqué of 2 April 1956 the Soviet authorities agreed thereto and at the same time they declared that Wallenberg, if he was in the Soviet Union, he of course should be allowed to return home.

However later on the Soviet Ministry of Foreign Affairs stated in a memorandum of 6 February 1957 that a document had been found in the archive of the infirmary of the Ljubljanka prison which it was reason to assume that it referred to Raoul Wallenberg, namely a report of 17 July 1947, in which the chief of the infirmary of the prison, colonel Smoltsov informed the former minister of the state-security Abakumov, that the prisoner whom Abakumov knew, Wallenberg, had died in his cell during the night.

In this memorandum it is also stated that no other information, what so ever, had been found nor in form of documents or testimonies and therefore the conclusion must be made that Raoul Wallenberg died in July 1947.

As the name of the prisoner mentioned in the report of Smoltsov is slightly differently spelt than that of my son and as the report does not give any data necessary for the identification, as first names, the name of the father, nationality and the year of birth, the report can not be considered as a reliable evidence that the prisoner in question was identical with my son.

Since then a great many persons returned from the Sovjet Union have stated that after July 1947 they have been in contact with Raoul Wallenberg in different Sovjet prisons and camps. In 1948 in the camp Chalmer-Ju at that time existing, north of Vorkuta, in the years 1949 and 1951 in the Butyrka prison in Moscow, during the first half of the 'fifties in the Vladimir prison, during 1961 and 1962 in a camp at Wrangel's Island and in 1966 and 1967 in a camp near Irkutsk. A well-known scientist has stated that Raoul Wallenberg in the beginning of 1961 was in a mental hospital in or near Moscow.

It can be considered obvious that the Smoltsov report concerns another person than Raoul Wallenberg and that the latter during a long time after 17 July 1947 has been prisoner in the Sovjet Union. It is possible that his captivity still continues.

I now address myself to you, who has the highest position in the Sovjet Union and who has to a great extent contributed to the Helsingfors agreement, with a petition that you through the competent authorities cause inquiries to be made about my son Raoul Wallenberg, and if he is found, let him join me and the rest of his family in Sweden. Then you would gain my great and profound gratitude and also give evidence that the high principles expressed in Helsingfors are not empty words but meant to be applied between the countries.

Sincerely

sign. Maj von Dardel
Auravägen 25
182 62 Djursholm

Leif
Lars Sko
Hansner
Trynd

Stockholm, November 20th 1979

To the President of Union Socialist Soviet Republics Leonid Brezhnev.

Mr President,

Two years ago you received a letter of July 31 1977 from our mother, Maj von Dardel, who appealed to you to clarify the fate of her son - and our half-brother -, the Swedish diplomat Raoul Wallenberg, well known for his courageous rescue action in Hungary during the war. His fate after having been taken under the protection of the victorious Soviet troops in 1945, is still unclear, but our latest reports, received after the letter of our mother, show that he was alive in a Soviet prison as late as in 1975.

Our mother never received an answer to her letter to you, Mr President, and she was never to see her son again as she died early this year. Her task in 35 years of unrelenting efforts to gather information about the fate of her son, to keep his memory alive, and to leave no channel untried to get him back to his family has now fallen upon us.

Raoul Wallenberg's humanitarian achievement which saved a large part of the Jewish population in Budapest from death in the gas chambers, has only recently been recognized as one of the very few major actions against the extermination projects of the Nazis, which also caused so many victims and so much suffering in the Soviet Union.

Your Foreign Ministry is well aware of the case of Raoul Wallenberg, which has been a stumbling block in the normally good relations between Sweden and the Soviet Union over the last 35 years. In 1945 the Ministry reported that Raoul Wallenberg had been taken under the protection of the Soviet troops in Budapest. In 1947 it was claimed that he was unknown in the Soviet Union and in 1957 that he had died in a Soviet prison in 1947.

These statements are in conflict not only with each other but also with information collected from numerous persons which have returned from Soviet prisons to the West. After careful analysis and cross checking this information proves without a doubt that Raoul Wallenberg has been kept in Soviet prisons since his capture in 1945, and that he was certainly alive at least at the end of the 1950's, and as shown by the last report almost certainly as late as 1975. We conclude that the Soviet report of his death in 1947 has been confused with that of another prisoner, perhaps with a similar name.

In the conviction that a final clarification of Raoul Wallenberg's case is of the highest interest both for Sweden and the Soviet Union, we propose to you, Mr President, a joint Soviet-Swedish investigation to examine, compare and analyse all the evidence present on both sides. Only by such a dialogue can this difficult problem be resolved.

Such an investigation would be conducted in a way which would not prejudice the reputation of the Soviet Union, the sole aim being to clarify the fate of Raoul Wallenberg, and if he is found to be still alive to allow him to return quietly to his family.

Very sincerely yours

222 24 Lund den 8 november 1979.

Alina
Fingert
Lar Åke

Ambassadrådet E Remko
Sovjetunionens ambasad
Gjörvälsgratan 31
Stockholm

Bästē ambassadrådet Remko!

Jag har vid flera tillfällen med Eder och Edra kolleger diskuterat möjligheten att få till stånd en förtroendefull och meningsfull diskussion och forskning i avsikt att skapa klarhet i min halvbror Raoul Wallenbergs öde i Sovjetunionen. Utbytet av noter mellan de svenska och ryska regeringarna under detta år har emellertid tyvärr medfört ett hårdnande av de officiella positionerna på ömse håll, som enligt min mening gör det ännu nödvändigare att ansträngningar görs på informella vägar för att undanröja den onödiga belastning på de sovjetisk-svenska relationerna som Raoul Wallenberg-fallet sedan lång tid utgjort.

Som halvbror till Raoul Wallenberg önskar jag givetvis i första hand få klarhet i hans öde, vilket tyvärr inte skapats genom de officiella noterna men i övrigt skulle jag med glädje bidra till en förbättring av de officiella relationerna, bl a med hänsyn till de vänskapliga proffessionella kontakter jag alltid haft med mina ryska kollegor. Jag är övertygad om att Ni herr ambassadråd, har i grunden samma målsättning.

2
Jag har tidigare föreslagit att klarhet bäst skulle skapas genom ett förut sättningslöst och grundligt studium av tillgängliga fakta med vetenskapliga metoder genom ett förtroendefullt samarbete mellan svenska och sovjetiska forskare, lämpligen inom ramen för det normala vetenskapliga samarbetet mellan våra länder, t ex genom vetenskapsakademierna.

Jag är emellertid medveten om att ett sådant samarbete knappast kan komma till stånd nu, så snart efter den officiella skriftväxlingen i januari och i somras, utan måste anstå någon tid.

Jag skulle dock redan nu vilja på ort och ställe i Moskva bilda mig en uppfattning om arten och omfattningen av det material som skulle kunna ligga till grund för en sådan vetenskaplig undersökning, och få kontakt med de nyckelpersoner som på sovjetiskt håll skulle kunna förmedla tillgången till detta material och bidra till undersökningen.

För att understryka den inofficiella karaktären av min resa söker jag utnyttja en vanlig charterresa 1-8 december i år, och ansöker om turistvisum för denna. Jag hoppas att Ni vill hjälpa mig med att förmedla de kontakter med Sovjetunionens utrikesministerium och andra myndigheter, utan vilkas hjälp min resa blir meningslös. Jag är naturligtvis i första hand intresserad av det arkiv som finns samlat som underlag för de sovjetiska noterna i Wallenberg-fallet från 1945 och framåt, och vad som i övrigt kan finnas i arkivet i de fångelser, Lefortovskaja, Ljubljanka, Butyrka och Vladimir, som aktuella

berats vid olika tillfällen.

Tyvärr behärskar jag nästan ej alls det ryska språket. Jag önskar icke på detta stadium blanda in vår Moskvaambassad utan vore tacksam om Ni kunde hjälpa till att ordna en pålitlig tolk till något av språken engelska, tyska, franska eller svenska.

I förhoppning att Ni genom Ert stöd vill medverka till en slutlig lösning av Raoul Wallenberg frågan.

Med vänlig hälsning

Guy von Dardel
Professor

Stockholm
10 november 1947
Sovjetiska ambassaden
i Moskva

10 november 1947 Moskva

Enligt den information som jag har fått från den ryska sidan, så har den ryska sidan inte tagit någon beslut om att släppa Wallenberg. Detta är ett mycket viktigt och känsligt ämne för den ryska sidan. De har varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om detta ämne. De har också varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om att de har tagit beslut om att släppa Wallenberg. Detta är ett mycket viktigt och känsligt ämne för den ryska sidan. De har varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om detta ämne. De har också varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om att de har tagit beslut om att släppa Wallenberg.

Enligt den information som jag har fått från den ryska sidan, så har den ryska sidan inte tagit någon beslut om att släppa Wallenberg. Detta är ett mycket viktigt och känsligt ämne för den ryska sidan. De har varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om detta ämne. De har också varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om att de har tagit beslut om att släppa Wallenberg. Detta är ett mycket viktigt och känsligt ämne för den ryska sidan. De har varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om detta ämne. De har också varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om att de har tagit beslut om att släppa Wallenberg.

Enligt den information som jag har fått från den ryska sidan, så har den ryska sidan inte tagit någon beslut om att släppa Wallenberg. Detta är ett mycket viktigt och känsligt ämne för den ryska sidan. De har varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om detta ämne. De har också varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om att de har tagit beslut om att släppa Wallenberg. Detta är ett mycket viktigt och känsligt ämne för den ryska sidan. De har varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om detta ämne. De har också varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om att de har tagit beslut om att släppa Wallenberg.

Enligt den information som jag har fått från den ryska sidan, så har den ryska sidan inte tagit någon beslut om att släppa Wallenberg. Detta är ett mycket viktigt och känsligt ämne för den ryska sidan. De har varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om detta ämne. De har också varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om att de har tagit beslut om att släppa Wallenberg. Detta är ett mycket viktigt och känsligt ämne för den ryska sidan. De har varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om detta ämne. De har också varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om att de har tagit beslut om att släppa Wallenberg.

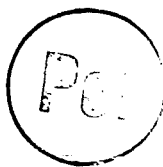
Enligt den information som jag har fått från den ryska sidan, så har den ryska sidan inte tagit någon beslut om att släppa Wallenberg. Detta är ett mycket viktigt och känsligt ämne för den ryska sidan. De har varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om detta ämne. De har också varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om att de har tagit beslut om att släppa Wallenberg. Detta är ett mycket viktigt och känsligt ämne för den ryska sidan. De har varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om detta ämne. De har också varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om att de har tagit beslut om att släppa Wallenberg.

Enligt den information som jag har fått från den ryska sidan, så har den ryska sidan inte tagit någon beslut om att släppa Wallenberg. Detta är ett mycket viktigt och känsligt ämne för den ryska sidan. De har varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om detta ämne. De har också varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om att de har tagit beslut om att släppa Wallenberg. Detta är ett mycket viktigt och känsligt ämne för den ryska sidan. De har varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om detta ämne. De har också varit mycket försiktiga i att inte ge ut några uppgifter om att de har tagit beslut om att släppa Wallenberg.

FYSISKA INSTITUTIONEN
LUNDS UNIVERSITET

Sölvegatan 14
223 62 LUND

Tel. 046/12 4620

Lund den 30 november 1979.

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtgärd: ch tel t svensk Moskva
1979-12-03

INKOM
STATSRÅDET ULLSTEN
3 DEC 1979

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtgärd: ch tel t svensk Moskva
1979-12-03

225 2285

3 DEC 1979

Kabinettssekreterare L Leifland
Utrikesdepartementet
Stockholm

P 2 ku I

Broder!

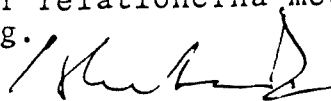
Vid vårt samtal i går utbad jag mig om något sorts dokument som från officiell myndighet kunde styrka min identitet och det legitima i mitt ärende vid hänvändelser till de sovjetiska myndigheterna. Jag tog det som naturligt att en svensk medborgare äger rättighet till sådant stöd från de svenska myndigheter som speciellt har till uppgift att tillvarata de svenska intressena i utlandet, och då även de enskilda svenska medborgarnas. Jag fann det desto mera naturligt då det gällde ett ärende som jag trodde också var angeläget ur officiell synpunkt, då det rör behandlingen av en man, som gjort en stor humanitär insats och försvunnit under sin tjänsteutövning just inom Utrikesförvaltningen.

Jag blev ytterligare förbluffad över de motiv du gav för att vägra mig detta som jag trodde självklara stöd, då Du angav att regeringen för att bevara sin handlingsfrihet i fallet icke fick vara - eller synas vara - i "kollusion", ett ord som Du för säkerhets skull upprepade två gånger, med familjen. Jag förmodar att Du menar det engelska "collusion", som i lexikon anges betyda maskopi, bedrägligt hemligt samförstånd. Jag har svårt att i denna beteckning känna igen det i varje fall från vår sida öppna och förtroende fulla samarbete vi haft med UD, främst personifierat genom Dig, som för varje utomstående borde framstå som fullkomligt naturligt och absolut nödvändigt i ett sådant här fall.

Jag måste dock erkänna att samarbetet med UD ur vår synpunkt inte varit helt tillfredsställande genom att UD utan att på något sätt diskutera med oss eller varsla vidtagit åtgärder som enligt vår uppfattning skadat möjligheterna att föra saken vidare. Jag tänker främst på de båda notväxlingarna under året som kraftig försvårat de inofficiella kontakter som vi försökt etablera - som Du vet - och tydligen inte heller, som framgår av det "uppriktiga och kamratliga" meningsutbyte som Du redogjorde för i går, lett till en förbättring av de officiella relationerna.

Du angav vidare att avsikten var att bevara regeringens "handlingsfrihet", ett ord som även använts flitigt i kärnkraftdebatten, och där främst tagits till intäkt för att inte göra någonting. Är det även i detta fall den betydelse Du inlägger i ordet, eller avser Du därmed en avskrivning av fallet Raoul Wallenberg, en "lösning", där relationerna med oss självfallet skulle vara en belastning.

Med vänlig hälsning

Guy von Dardel

Kopia: Utrikesministern (för kännedom)

Djursholm 31 July 1977

Leaf
1915-1945
1945-1977

To
the President of the Highest Presidium of the USSR
Leonid Brezhnev
Moscow

At the conference of Helsingfors an agreement was concluded about improved conditions between the governments who participated at the conference signifying among other things, that families separated from each other by boundaries, should be brought together again. (The Chapter concerning Collaboration on humanitarian and other subjects, p.1 b)

The undersigned Maj von Dardel has in an earlier marriage a son with the name of Raoul Wallenberg, born in 1912, with whom I wish to be reunited. My communication with him was broken in 1945 under circumstances mentioned below.

During 1944 and at the beginning of 1945 he served as first secretary of the Swedish legation in Budapest. When Budapest in the beginning of 1945 was taken by Sovjet troops, he was made prisoner and sent to the Sovjet Union. An explanation to the reason for this aggression on a citizen of a neutral country, who furthermore through his position as a diplomat was entitled to extraterritorial judicial protection has not - as far as I know - been given by the Sovjet authorities. This violation of justice was so much more strange as Raoul Wallenberg during his service in Budapest fought energetically against the enemies of the Sovjet Union, the German and Hungarian fascists, to save people who were persecuted by them.

As an answer on several inquiries from Sweden concerning Wallenberg the Sovjet Ministry of foreign affairs during a great many years denied that Wallenberg was a prisoner in the Sovjet Union. At a conference in Moscow 1956 between representatives of the governments of the Sovjet Union and Sweden a comprehensive material of testimonies was delivered, which proved Wallenberg's captivity in the Sovjet Union, appealing to the Sovjet authorities to examine and verify this material. According to the communiqué of 2 April 1956 the Sovjet authorities agreed thereto and at the same time they declared that Wallenberg, if he was in the Sovjet Union, he of course should be allowed to return home.

However later on the Sovjet Ministry of Foreign Affairs stated in a memorandum of 6 February 1957 that a document had been found in the archive of the infirmary of the Ljubljanka prison which it was reason to assume that it referred to Raoul Wallenberg, namely a report of 17 July 1947, in which the chief of the infirmary of the prison, colonel Smoltsov informed the former minister of the state-security Abakumov, that the prisoner whom Abakumov knew, Wallenberg, had died in his cell during the night.

2.

In this memorandum it is also stated that no other information what so ever, had been found nor in form of documents or testimonies and therefore the conclusion must be made that Raoul Wallenberg died in July 1947.

As the name of the prisoner mentioned in the report of Smoltsac is slightly differently spelt than that of my son and as the report does not give any data necessary for the identification as first names, the name of the father, nationality and the year of birth, the report can not be considered as a reliable evidence that the prisoner in question was identical with my son.

Since then a great many persons returned from the Sovjet Union have stated that after July 1947 they have been in contact with Raoul Wallenberg in different Sovjet prisons and camps. In 1948 in the camp Chalmer-Ju at that time existing, north of Vorkuta, in the years 1949 and 1951 in the Butyrka prison in Moscow, during the first half of the 'fifties in the Vladikavkaz prison, during 1961 and 1962 in a camp at Wrangel's Island and in 1966 and 1967 in a camp near Irkutsk. A well-known scientist has stated that Raoul Wallenberg in the beginning of 1961 was in a mental hospital in or near Moscow.

It can be considered obvious that the Smoltsac report concern another person than Raoul Wallenberg and that the latter during a long time after 17 July 1947 has been prisoner in the Sovjet Union. It is possible that his captivity still continues.

I now address myself to you, who has the highest position in the Sovjet Union and who has to a great extent contributed to the Helsingfors agreement, with a petition that you through the competent authorities cause inquiries to be made about my son Raoul Wallenberg, and if he is found, let him join me and the rest of his family in Sweden. Then you would gain my great and profound gratitude and also give evidence that the high principles expressed in Helsingfors are not empty words but meant to be applied between the countries.

Sincerely

sign. Maj von Dardel
Auravägen 25
182 62 Djursholm

Leifland

Stockholm, November 20th 1979

To the President of Union Socialist Soviet Republics Leonid Brezjnef.

Mr President,

Two years ago you received a letter of July 31 1977 from our mother, Maj von Dardel, who appealed to you to clarify the fate of her son - and our half-brother -, the Swedish diplomat Raoul Wallenberg, well known for his courageous rescue action in Hungary during the war. His fate after having been taken under the protection of the victorious Soviet troops in 1945, is still unclear, but our latest reports, received after the letter of our mother, show that he was alive in a Soviet prison as late as in 1975.

Our mother never received an answer to her letter to you, Mr President, and she was never to see her son again as she died early this year. Her task in 35 years of unrelenting efforts to gather information about the fate of her son, to keep his memory alive, and to leave no channel untried to get him back to his family has now fallen upon us.

Raoul Wallenberg's humanitarian achievement which saved a large part of the Jewish population in Budapest from death in the gas chambers, has only recently been recognized as one of the very few major actions against the extermination projects of the Nazis, which also caused so many victims and so much suffering in the Soviet Union.

Your Foreign Ministry is well aware of the case of Raoul Wallenberg, which has been a stumbling block in the normally good relations between Sweden and the Soviet Union over the last 35 years. In 1945 the Ministry reported that Raoul Wallenberg had been taken under the protection of the Soviet troops in Budapest. In 1947 it was claimed that he was unknown in the Soviet Union and in 1957 that he had died in a Soviet prison in 1947.

These statements are in conflict not only with each other but also with information collected from numerous persons which have returned from Soviet prisons to the West. After careful analysis and cross checking this information proves without a doubt that Raoul Wallenberg has been kept in Soviet prisons since his capture in 1945, and that he was certainly alive at least at the end of the 1950's, and as shown by the last report almost certainly as late as 1975. We conclude that the Soviet report of his death in 1947 has been confused with that of another prisoner, perhaps with a similar name.

In the conviction that a final clarification of Raoul Wallenberg's case is of the highest interest both for Sweden and the Soviet Union we propose to you, Mr President, a joint Soviet-Swedish investigation to examine, compare and analyse all the evidence present on both sides. Only by such a dialogue can this difficult problem be resolved.

Such an investigation would be conducted in a way which would not prejudice the reputation of the Soviet Union, the sole aim being to clarify the fate of Raoul Wallenberg, and if he is found to be still alive to allow him to return quietly to his family.

Very sincerely yours

Guy von Dardel
Gyllenkroks allé 19

222 24 Lund den 8 november 1979.

*Mina
Föräldrar
Lund*

Ambassadrådet E Remko
Sovjetunionens ambassad
Gjörvälsgratan 31
Stockholm

Bästē ambassadrådet Remko!

Jag har vid flera tillfällen med Eder och Edra kolleger diskuterat möjliga heterna att få till stånd en förtroendefull och meningsfull diskussion och forskning i avsikt att skapa klarhet i min halvbror Raoul Wallenbergs öde Sovjetunionen. Utbytet av noter mellan de svenska och ryska regeringarna under detta år har emellertid tyvärr medfört ett hårdnande av de officiella positionerna på ömse håll, som enligt min mening gör det ännu nödvändigare att ansträngningar görs på informella vägar för att undanröja den onödiga belastning på de sovjetisk-svenska relationerna som Raoul Wallenberg-fallet sedan lång tid utgjort.

Som halvbror till Raoul Wallenberg önskar jag givetvis i första hand få klarhet i hans öde, vilket tyvärr inte skapats genom de officiella noterna; men i övrigt skulle jag med glädje bidra till en förbättring av de officiella relationerna, bl a med hänsyn till de vänskapliga professionella kontakter jag alltid haft med mina ryska kollegor. Jag är övertygad om att Ni herr ambassadråd, har i grunden samma målsättning.

Jag har tidigare föreslagit att klarhet bäst skulle skapas genom ett förut sättningslöst och grundligt studium av tillgängliga fakta med vetenskapliga metoder genom ett förtroendefullt samarbete mellan svenska och sovjetiska forskare, lämpligen inom ramen för det normala vetenskapliga samarbetet mellan våra länder, t ex genom vetenskapsakademierna.

Jag är emellertid medveten om att ett sådant samarbete knappast kan komma till stånd nu, så snart efter den officiella skriftväxlingen i januari och i somras, utan måste anstå någon tid.

Jag skulle dock redan nu vilja på ort och ställe i Moskva bilda mig en uppfattning om arten och omfattningen av det material som skulle kunna ligga till grund för en sådan vetenskaplig undersökning, och få kontakt med de nyckelpersoner som på sovjetiskt håll skulle kunna förmedla tillgången till detta material och bidra till undersökningen.

För att understryka den inofficiella karaktären av min resa söker jag utnyttja en vanlig charterresa 1-8 december i år, och ansöker om turistvisum för denna. Jag hoppas att Ni vill hjälpa mig med att förmedla de kontakter med Sovjetunionens utrikesministerium och andra myndigheter, utan vilkas hjälp min resa blir meningslös. Jag är naturligtvis i första hand intresserad av det arkiv som finns samlat som underlag för de sovjetiska noterna i Wallenberg-fallet från 1945 och framåt, och vad som i övrigt kan finnas i arkivet i de fångelser, Lefortovskaja, Ljubljanka, Butyrka och Vladimir, som aktuella

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

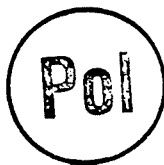
Ex f kdm t:

[Leifland
De Geer, amb Moskva
Nilsson

exp 791203/ACF

PROMEMORIA ✓ P2 ku I

1979-12-03

79-12-03 ✓

FÖRTROLIG

Brev i Wallenberg-ärendet från professor Guy von Dardel

(4 bil)

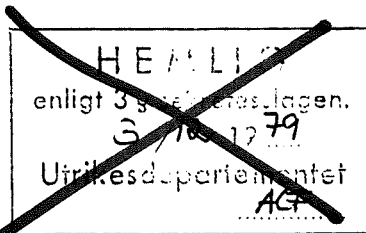
- ./1 Till närslutna brev 1979-11-29 till undertecknad har professor Guy von Dardel, Lund, fogat:
- ./2 1) skrivelse 1977-07-31 från fru Maj von Dardel till president Bresjnev;
- ./3 2) skrivelse 1979-11-20 från professor Guy von Dardel till president Bresjnev;
- ./4 3) skrivelse 1979-11-08 från professor Guy von Dardel till sovjetiska ambassadrådet Rymko, Stockholm.

Lars-Åke Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

PROMEMORIA

1979-12-03

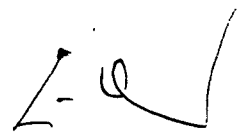

STRÄNGT FÖRTROLIG

Samtal 1970 om Raoul Wallenberg med professor
Nanna Svartz

(1 bil)

./. Närslutet återfinns privata anteckningar, vilka kanslirådet Folke Löfgren gjorde efter ett samtal han under sin tid som ambassadsekreterare i New Delhi den 1 november 1970 hade om Wallenberg-ärendet med professor Nanna Svartz.

Lars-Åke Nilsson

P.M. om samtal med Nanna Svartz i New Delhi den 1 november 1970

Nanna Svartz tog själv upp ämnet RW. Bland orsakerna till att hon gjorde det kan vara att affären den senaste tiden kanske upptagit hennes tankar i särskilt hög grad, dels med anledning av publiceringen av andra delen av Ulla Lindströms memoarer, dels med anledning av vad som förevarit på den internationella medicinkongressen i New Delhi. Det kan också ha spelat in att jag själv på en gång är UD-man och son till av henne kända kolleger. Samtalet, i vilket jag naturligt nog mest var en lyssnande part, fördes på intet sätt systematiskt och bestod mest i olika upplysningar och kommentarer från NS'sida. Jag har här nedan antecknat en del punkter som kanske kan visa sig vara av intresse i framtiden.

1. NS är fortfarande helt övertygad om att W levde 1961, sannolikt även 1962 och, på min fråga, sannolikt ännu idag 1970.

2. NS är djupt besviken, kanske tom bitter på det officiella svenska handhavandet av affären. Detta gällde särskilt Sohlman. Hon ansåg även att fru Sohlman, som angavs ha kommunistiska sympatier, haft ett lyckligt inflytande. NS'besvikelse är särskilt stor avseende Sohlmans handlande under NS'besök i Moskva 1961. Under detta besök erbjöds alltså NS att träffa W genom förmedling av sin syske kollega och vän M-v. För att genomföra detta behövde hon emellertid ambassadens hjälp att förlänga sin vistelse i M. (visum o biljett). Sohlman förhöll sig helt kallsinning till NS önskemål att stanna kvar och NS var därför tvungen att lämna M utan att ha träffat W. Vid senare sammanträffanden hade Sn till NS uttryckt sitt/beklagande av att det inte gått att förlänga vistelsen i M 1961. Ambassadens attityd hade varit liknande under NS'besök 1962. o Jarring

3. Andra personer som NS är besviken över är Undén, Sverker Åström (medan hon menar att både Erlander och Palme visat sig mera förstående. Erl o Und hade en gång gemensamt agit emot NS varvid Erl lyssnat gripen till hennes redogörelse, bl.a. sagt att detta varit bland det märkligaste som berättats i detta rum, medan Und lett ironiskt och sagt Åja, Åja. Beträffande Åström gällde avsändandet av något telegram, medan Jarring någon gång gjort det egendomliga uttalandet att alla skulle ha förståelse för henne om hon offentligt förklarade att det hela rörde sig om ett misstag från hennes sida.

4. NS sade sig ännu inte för någon ha berättat allt hon visste i frågan. Hon har även på de senaste åren haft en del kontakter. För mig nämnde hon blott något om presidenten i ungerska vetenskapsakademien, som tydligen känt eller känt till W och hade en hög uppskattning av honom ("den modigaste man jag träffat"). Hon omnämnde även att en tjeck, som dödförklarats med en attest exakt likadan som W:s, nyligen frisläppts.

5. NS ansåg att Söderblom orättvist ansågs ha haft ett negativt inflytande i affären. Hon hade en gång, sannolikt 1948, av misstag råkat avlyssna ett förtroligt samtal mellan Sm och Mme Kollontaj, där den senare sagt sig tro att W skulle kunna komma hem nästa år. Detta samtal trodde NS inte var känt av någon.

6. Om sin ryske vän M-vs öde visste NS att berätta att M-v för henne berättat (1962? M-v är nu död) om hur Chrustjov bokstavligen sparkat honom nerför en trappa i Kremli. 1961 skulle Mv till NS ha sagt att W var på ett mentalsjukhus i M. W hade tidiagre eller senare även vistats på andra platser i Sovjet. NS hade f.ö. av Sohlman bett att få en lista över sjukhusen i Moskva men förvägrats detta.

7. Angående besöket i New Delhi berättade NS att de sovjetiska delegaterna de första dagarna varit mycket hjärtliga. Därpå hade följt några dagar under vilka de helt frusit ut henane. På kongressens sista dag hade de ånyo varit demonstrativt vänliga och särskilt insisterat på att fotograferas tillsammans. NS sade till mig inget som tydde på någon nervositet eller för den delen inte heller något som tydde på att hon hade några avsikter i W-affären i samband med den förestående hemresan till Sverige över Moskva.

8. Själv sade jag till NS endast att det föreföll mig angeläget att hon snarast nedtecknade allt hon visste i affären. Hon sade sig vara medveten om detta och sade vidare att ibland känt ett behov av att anförtro sitt vetande till någon annan. Vilhelm Mobergs namn nämndes. NS hade nyligen, ffg tror jag, träffat VM på en middag. Vidare sade jag att det tycktes mig som om det kanske var orättvist att ge Sohlman så stor del av skulden som hon gjorde. I en så viktig fråga inhämtades nog ändå alltid instruktioner från UD, i detta fall från utrikesministerpersonligen.

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

PROMEMORIA ✓

1979-12-03

Ex f kdm t:

Leifland
amb De Geer, amb Moskva
amb Wachtmeister, amb
Washington
Generalkonsul Bergen-
strähle, San Francisco
Nilsson

exp. 791203/ACF

FÖRTROLIG

Besök i departementet av Mrs. Anette Lantos
(3 bil)

Mrs. Anette Lantos från den amerikanska Wallenberg-kommittén besökte den 30 november - åtföljd av fru Nina Lagergren - departementet för ett kortare samtal med utrikesminister Ullsten samt undertecknad. Det framgick under samtalet att Mrs. Lantos främst vistades i Stockholm för att förbereda den "hearing" i Wallenberg-ärendet, som avses äga rum här i maj 1980 i den svenska Wallenberg-kommitténs regi. Mrs. Lantos överlämnade kopia av följande handlingar:

- ./1 1) skrivelse 1979-10-23 från senator Church till president Bresjnev;
- ./2 2) ett inom den amerikanska Wallenberg-kommittén upprättat "statuspapper" samt
- ./3 3) en dikt om Raoul Wallenberg.

Lars-Åke Nilsson

FRANK CHURCH, IDAHO CHAIRMAN

CLAIBORNE PELL, R.I.
GEORGE MC GOVERN, S. DAK.
JOSEPH R. BIDEN, JR., DEL.
JOHN GLENN, OHIO
RICHARD (DICK) STONE, FLA.
PAUL S. SARBANES, MD.
EDMUND MUSKIE, MAINE
EDWARD ZORINSKY, NEBR.

JACOB K. JAVITS, N.Y.
CHARLES H. PERCY, ILL.
HOWARD H. BAKER, JR., TENN.
JESSE HELMS, N.C.
S. I. HAYAKAWA, CALIF.
RICHARD G. LUGAR, IND.

United States Senate

COMMITTEE ON FOREIGN RELATIONS

WASHINGTON, D.C. 20510

WILLIAM B. BADER, STAFF DIRECTOR

October 23, 1979

His Excellency
Leonid I. Brezhnev, Chairman
Presidium of the Supreme Soviet
of the USSR
Moscow, Union of Soviet Socialist Republics

Dear Mr. Chairman:

It may be of interest to you that President Carter has become personally involved in the case of Raoul Wallenberg. He discussed this matter on a nationally broadcast radio question and answer program earlier this month.

As Chairman of the Foreign Relations Committee, I believe it would be most helpful if you too, Mr. Chairman, would take an interest in this case and help us resolve the matter.

Thank you for your attention.

- - Sincerely,

Frank Church
Chairman

THE WALLENBERG CASE

Raoul Wallenberg, a Swedish diplomat who during World War II, at grave risk to his own life, saved thousands of Hungarian Jews from extermination in Nazi concentration camps.

He was mistakenly arrested on espionage charges by the Soviet occupation forces in 1945. In 1957, the Soviet government due apparently to mistaken identity, reported his death as of 1947. Since then there have been countless testimonials by former prison inmates indicating Raoul Wallenberg is still alive.

WHAT IS THE MOST RECENT EVIDENCE

1) Abraham Kalinski, a member of the Polish Liberation Army who was imprisoned in the Soviet Union, said in a testimonial on February 19, 1979, in New York: "Of course Raoul Wallenberg is alive! Any statement to the contrary is a big lie. At least he was alive as late as summer 1975 - of that I am sure." (See enclosed Jack Anderson article)

2) Jan Kaplan wrote his daughter, Anna Bilder in Israel, that he met Raoul Wallenberg in a prison infirmary in Butyrka in 1975. (See enclosed Boston Globe article)

WHAT CAN BE DONE TO HELP HIM

1) All official and conventional diplomatic channels have already been exhausted. Someone with influence with the Soviet leadership could help to convince the Russians that it is in their own interest to release him.

2) IS THERE SOMETHING THE SOVIET GOVERNMENT WOULD LIKE THE SWEDISH OR THE U.S. GOVERNMENT TO DO BEFORE CONSIDERING FURTHER ACTION ON THE WALLENBERG CASE.

WHO CAN HELP

A person who can work outside of the conventional diplomatic channels would be in the best position to mediate in this case.

Enclosures:

Jack Anderson article
Boston Globe article
N.Y. Times article
S.F. Examiner article

RAOUL

for Annette and Thomas Lantos

There lies a curse upon this land of prisons
an iron weight upon the soul of tragic error

The bread it eats is black with mourning
as coffins move in lean procession
bedding under Siberian snows
the sleeping face of Innocence

Frozen are its veins like winter rivers
no mercy flows along their icy course

Its domes of steel are bald under leaden skies
dread skulls in silhouettes of terror

Its landscape - a Golgotha of apocalyptic doom

where teeming ants march trembling to joyless feasts
while heroes fade in wards of gloom
in shrouded cities
or on lonely marshlands where sea-gulls cry

There is a prisoner of noble birth
who languishes in that living tomb
from day to day, from week to week
from night to night, from year to year
from decade to decade to nigh two decades more
his name Raoul, his name a legend
O white knight of grace in hell's kingdom
incredibly
entombed by robots of the Russian state
so utterly stupid in their Golem mien
so brutish in their ignorance
so clumsy in their Gulag ways
so half-witted in their coarse deceit
as to invoke the wrath of ages . . .

Behold their machinery of grinding cruelty
against one man, one solitary man
one lonely, frail, heroic man
against this man their Juggernaut
their dinosaurs of power - O brave land
of Stalingrad turned Goliath
against this David
this knight who fought the dragons
of Nazi terror in common cause
O bitter irony!

Foul! Foul! Foul!

A cosmic anger rages on your shores
It will not rest
until this foulness is erased

His pebble will yet crack your iron skulls
and give echo to the mockery of your gods

O Immortal Spirit
send penitence into the heart of this prison-land
bring spring to its rivers
let mercy flow to this prince of courage
and to his faithful squire
to this savior of thousands of the radiant eyes
to this prisoner of conscience grown old
yet 'child of the open window
which even death cannot close'

burst forth into their grottoed cells
like oceanic waters into granite caves
crush Lubyanka-walls to oblivion
open the gates to Your gracious Presence
raise wings of gulls above the raging sea
bring calm to the furies, flowers to noble graves

Give life and resurrection to Your knight O Lord
Let him ride with You the ridges of heaven
Your freedom shores

White clouds escort him to his loved ones. . .

BENJAMIN HERSON

Arenda

Datum

1979-12-03

Besök i Moskva av professor
Guy von Dardel

Äre

Grupp

Mål

Adress

Svensk Moskva

Text

Ambassadören från L-Å Nilsson re besök i Moskva
av professor Guy von Dardel.

PRIMO:

Från professor von Dardel har jag 1979-12-03 mot-
tagit ett brev avsänt 1979-11-29 från Lund. Till
detta brev finns fogat kopia på 1) fru von Dardels
skrivelse 1977 till Bresjnev, 2) professor von
Dardels skrivelse 1979-11-20 till Bresjnev samt
3) professor von Dardels skrivelse 1979-11-08
till sovjetiska ambassadrådet Rymko. Du tillställs
samtliga handlingar med ordinarie lägenhet. För
alla eventualiteters skulle finner Du under
secundo dels utdrag ur von Dardels brev till mig,
dels hans skrivelse till Rymko in extenso.

SECUNDO:

Utdrag ur brev 1979-11-29 von Dardel - Nilsson:

Cit - Vidare sänder jag.....

..... lista ut själv ! - Slutcit

Skrivelse 1979-11-08 von Dardel - Rymko:

Cit - Jag har vid flera tillfällen.....

.....slutlig lösning av Raoul Wallenberg
frågan. - Slutcit.

TERTIO:

Sedan det föregående skrivits ut fick jag på mitt
bord nedanstående brev 1979-11-30 från von Dardel
till Leifland (som idag är i Köpenhamn). von
Dardel har även skickat ett genomslag till utrikes
ministern:

Cit - Vid vårt samtal igår.....

.....vara en belastning. - Slutcit

Cabinnet

ex t: Leifland, Nilsson

①

Lund den 29 november 1979-

Dep.rådet Lars-Åke Nilsson

UD

Stockholm

Broder!

Bifogat översänder jag kopior av några brev som visar våra aktiviteter under den sista tiden. Det första är en förnyad vädjan till Bresjnev, i anslutning till den som vår mor gjorde 1977, men aldrig fick något svar. Jag skickar även en kopia av denna för den händelse den inte finns i ert arkiv.

ait

Vidare sänder jag en kopia av mitt brev till ambassadrådet Rymko, där jag förklarar avsikten med förestående Moskva-resa. Jag hade för övrigt i går ett angenämt samtal med honom då jag tackade honom för att jag fått visum och sade att jag kommer att resa och var jag kommer att bo. Jag fick också goda råd om vad jag bör se som turist i Moskva, dock icke vilka jag bör vända mig till i ryska UD. Det kan jag nog lista ut själv! ~~skickat~~

4 I telefonsamtal med Hausner i Jerusalem har jag fått reda på att man avser att i minneslunden över Holocaust-offren, Yad Vashem, plantera ett träd som en hyllning åt Raoul, en av de mest framstående "righteous genteeles", icke-judar som hjälpte nazismens offer. Jag förutsätter att även det officiella Sverige kommer att låta sig representeras vid ceremonien på ett värdigt sätt. Själv far jag givetvis ned, och även våra amerikanska medarbetare är representerade.

När det gäller brevet till Bresjnev bör jag kanske tillägga att det är en kopia av en version före den sista renskrivningen, och därför innehåller en del fel.

Vi ses väl någon gång sedan jag kommit tillbaka från Israel.

Med hälsningar

Guy von Dardel

222 24 Lund den 8 november 1979.

*Mina
Fryn
Lar Åke*

Ambassadrådet E Remko
Sovjetunionens ambassad
Gjörvälsgratan 31
Stockholm

Cit Bäste ambassadrådet Remko!

Jag har vid flera tillfällen med Eder och Edra kolleger diskuterat möjligheterna att få till stånd en förtroendefull och meningsfull diskussion och forskning i avsikt att skapa klarhet i min halvbror Raoul Wallenbergs öde i Sovjetunionen. Utbytet av noter mellan de svenska och ryska regeringarna under detta år har emellertid tyvärr medfört ett hårdnande av de officiella positionerna på ömse håll, som enligt min mening gör det ännu nödvändiga att ansträngningar görs på informella vägar för att undanröja den onödiga belastning på de sovjetisk-svenska relationerna som Raoul Wallenberg-fallet sedan lång tid utgjort.

Som halvbror till Raoul Wallenberg önskar jag givetvis i första hand få klarhet i hans öde, vilket tyvärr inte skapats genom de officiella noterna men i övrigt skulle jag med glädje bidra till en förbättring av de officiella relationerna, bl a med hänsyn till de vänskapliga professionella kontakter jag alltid haft med mina ryska kollegor. Jag är övertygad om att Ni herr ambassadråd, har i grunden samma målsättning.

2 Jag har tidigare föreslagit att klarhet bäst skulle skapas genom ett förutsättningslöst och grundligt studium av tillgängliga fakta med vetenskapliga metoder genom ett förtroendefullt samarbete mellan svenska och sovjetiska forskare, lämpligen inom ramen för det normala vetenskapliga samarbetet mellan våra länder, t ex genom vetenskapsakademierna.

Jag är emellertid medveten om att ett sådant samarbete knappast kan komma till stånd nu, så snart efter den officiella skriftväxlingen i januari och i somras, utan måste anstå någon tid.

Jag skulle dock redan nu vilja på ort och ställe i Moskva bilda mig en uppfattning om arten och omfattningen av det material som skulle kunna ligga till grund för en sådan vetenskaplig undersökning, och få kontakt med de nyckelpersoner som på sovjetiskt håll skulle kunna förmedla tillgången till detta material och bidra till undersökningen.

För att understryka den inofficiella karaktären av min resa söker jag utnyttja en vanlig charterresa 1-8 december i år, och ansöker om turistvisum för denna. Jag hoppas att Ni vill hjälpa mig med att förmedla de kontakter med Sovjetunionens utrikesministerium och andra myndigheter, utan vilkas hjälp min resa blir meningslös. Jag är naturligtvis i första hand intresserad av det arkiv som finns samlat som underlag för de sovjetiska noterna i Wallenberg-fallet från 1945 och framåt, och vad som i övrigt kan finnas i arkivet i de fångelser, Lefortovskaja, Ljubljanka, Butyrka och Vladimir, som aktuella

liserats vid olika tillfällen.

Tyvärr behärskar jag nästan ej alls det ryska språket. Jag önskar icke på detta stadium blanda in vår Moskvaambassad utan vore tacksam om Ni kunde hjälpa till att ordna en pålitlig tolk till något av språken engelska, tyska, franska eller svenska.

I förhoppning att Ni genom Ert stöd vill medverka till en slutlig lösning av Raoul Wallenberg frågan.

Med vänlig hälsning

slutet

Guy von Dardel
Guy von Dardel
Professor

Ansvarig för E. Rönke
Sovjetunionens ambassad
Sveavägen 31
Stockholm

Ansvarig för E. Rönke

Det är en känd sak att den ryska regeringen har varit mycket opålitlig i sin behandling av den svenska frågan. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt.

Det är en känd sak att den ryska regeringen har varit mycket opålitlig i sin behandling av den svenska frågan. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt.

Det är en känd sak att den ryska regeringen har varit mycket opålitlig i sin behandling av den svenska frågan. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt.

Det är en känd sak att den ryska regeringen har varit mycket opålitlig i sin behandling av den svenska frågan. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt.

Det är en känd sak att den ryska regeringen har varit mycket opålitlig i sin behandling av den svenska frågan. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt.

Det är en känd sak att den ryska regeringen har varit mycket opålitlig i sin behandling av den svenska frågan. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt. Detta har varit en konsekvens av den ryska regimens oförmåga att hantera internationella frågor på ett korrekt sätt.

liserats v

(3)

Lund den 30 november 1979.

INKOM
STATSRÅDET ULLSTEN
3 DEC 1979

Kabinettssekreterare L Leifland
Utrikesdepartementet
Stockholm

Cut

Broder!

Vid vårt samtal i går utbad jag mig om något sorts dokument som från officiell myndighet kunde styrka min identitet och det legitima i mitt ärende vid hänvändelser till de sovjetiska myndigheterna. Jag tog det som naturligt att en svensk medborgare äger rättighet till sådant stöd från de svenska myndigheter som speciellt har till uppgift att tillvarata de svenska intressena i utlandet, och då även de enskilda svenska medborgarnas. Jag fann det desto mera naturligt då det gällde ett ärende som jag trodde också var angeläget ur officiell synpunkt, då det rör behandlingen av en man, som gjort en stor humanitär insats och försvunnit under sin tjänsteutövning just inom Utrikesförvaltningen.

Jag blev ytterligare förbluffad över de motiv du gav för att vägra mig detta som jag trodde självklara stöd, då Du angav att regeringen för att bevara sin handlingsfrihet i fallet icke fick vara - eller synas vara - i "kollusion", ett ord som Du för säkerhets skull upprepade två gånger, med familjen. Jag förmodar att Du menar det engelska "collusion", som i lexikon anges betyda maskopi, bedrägligt hemligt samförstånd. Jag har svårt att i denna beteckning känna igen det i varje fall från vår sida öppna och förtroende fulla samarbete vi haft med UD, främst personifierat genom Dig, som för varje utomstående borde framstå som fullkomligt naturligt och absolut nödvändigt i ett sådant här fall.

Jag måste dock erkänna att samarbetet med UD ur vår synpunkt inte varit helt tillfredsställande genom att UD utan att på något sätt diskutera med oss eller varsla vidtagit åtgärder som enligt vår uppfattning skadat möjligheterna att föra saken vidare. Jag tänker främst på de båda notväxlingarna under året som kraftig försvårat de inofficiella kontakter som vi försökt etablera - som Du vet - och tydligen inte heller, som framgår av det "uppriktiga och kamratliga" meningsutbyte som Du redogjorde för i går, lett till en förbättring av de officiella relationerna.

Du angav vidare att avsikten var att bevara regeringens "handlingsfrihet", ett ord som även använts flitigt i kärnkraftdebatten, och där främst tagits till intäkt för att inte göra någonting. Är det även i detta fall den betydelse Du inlägger i ordet, eller avser Du därmed en avskrivning av fallet Raoul Wallenberg, en "lösning", där relationerna med oss självfallet skulle vara en belastning.

Med vänlig hälsning

/slutet

Guy von Dardel
Guy von Dardel

Kopia: Utrikesministern (för kännedom)

Ärendes

Wallenberg

Datum

1979-12-03

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk Tel Aviv

Text

Ambassadören från L-Å Nilsson re Raoul Wallenberg.

PRIMO:

Under secundo finner Du utdrag ur brev 1979-11-29 från Guy von Dardel till mig. Frågan om trädplanteringen berördes som hastigast också när Nina Lagergren 1979-11-28 sammanträffade med Håkan Wilkens i departementet. Det framkom då att Guy von Dardel skulle representera familjen vid ceremonin. Tacksam Du ville ta kontakt med Hausner samt inkomma med synpunkter på ambassadens närvaro.

SECUNDO:

Cit - I telefonsamtal.....
..... är representerade. - Slutcit.

Cabinet

ex t
Leifland
Nilsson

Lund den 29 november 1979-

Dep.rådet Lars-Åke Nilsson

UD

Stockholm

Broder!

Bifogat översänder jag kopior av några brev som visar våra aktiviteteter under den sista tiden. Det första är en förnyad vädjar till Bresjnev, i anslutning till den som vår mor gjorde 1977, men aldrig fick något svar. Jag skickar även en kopia av denna för den händelse den inte finns i ert arkiv.

u6
Vidare sänder jag en kopia av mitt brev till ambassadrådet Rymko, där jag förklarar avsikten med förestående Moskva-resa. Jag hade för övrigt i går ett angenämt samtal med honom då jag tackade honom för att jag fått visum och sade att jag kommer att resa och var jag kommer att bo. Jag fick också goda råd om vad jag bör se som turist i Moskva, dock icke vilka jag bör vända mig till i ryska UD. Det kan jag nog lista ut själv! *vå i b*

Cit
4 I telefonsamtal med Hausner i Jerusalem har jag fått reda på att man avser att i minneslunden över Holocaust-offren, Yad Vashem, plantera ett träd som en hyllning åt Raoul, en av de mest framstående "righteous genteeles", icke-judar som hjälpte nazismens offer. Jag förutsätter att även det officiella Sverige kommer att låta sig representeras vid ceremonien på ett värdigt sätt. Själv far jag givetvis ned och även våra amerikanska medarbetare är representerade. *skickat*

När det gäller brevet till Bresjnev bör jag *kan* tillägga att det är en kopia av en version före den sista *skrivningen*, och därför innehåller en del fel.

Vi ses väl någon gång sedan jag kommit tillbaka från Israel.

Med hälsningar

Guy von Dardel
Guy von Dardel

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli/ACF
 Handläggare: kr Nilsson

1979-12-03

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1979-12-03	64	P 2	Ku

Ambassadrådet Wilkens

Bilaga: se PM Nilsson 1979-11-30

TEL AVIV

~~HEMLIG~~~~enligt sekretesslagen.~~~~2/12 1979~~~~Utrikesdepartementet~~~~ACF~~

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Besök i Stockholm av Abraham Kalinski
 (1 bil)

Broder,

./.. Närslutet finner Du min uppteckning från samtalen den 27 och 28 november i Stockholm med Abraham Kalinski. För Din del förestår nu att tillse att vi, i enlighet med löfte från Kalinski, får del av det resterande hundratalet postkort - däribland de båda mest intressanta - från hans sovjetiska fängelse-tid. Jag föreställer mig att korten skall kunna vidarebefordras med ordinarie lägenhet.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsändt med

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

Kopio till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopier)

Kabs + L-Å Nilsson

~~Dir Kabs~~~~Polch~~~~Pol~~~~LHD~~

75-12-05 / L

P 2 Su

SVENSK MOSKVA

1979-12-04

CABINET STOCKHOLM

FOER LEIFLAND RE BESOEK AV GUY VON DARDEL.

JAG HADE I SOENDAGS GUY PAA MIDDAG OCH I SAMBAND DAERMED JAEMTE LUNDBERGET ETT SAMTAL MED HONOM I TYSTA RUMMET. HAN SADE SIG HA FYRA KANALER HAN VILLE PROEVA: AKADEMIJA NAUK, MID, AMERIKANSKA AMBASSADEN SAMT SACHAROV. VI ERBJOED OSS FOERMEDLA KONTAKTEN MED MID, DE OEVRIKA ANSAAG HAN SIG KLARA SJAELV.

LUNDBERGET FRAMFOERDE IDAG TILL DESJABIN I FARAFOONOV'S FRAANVARO GUYS OENSKEMAAL. DESJABIN SADE SIG VARA MEDVETEN OM ATT GUY VAR I MOSKVA MEN ANSAAG INTE ATT ETT SAMTAL KUNDE TJAENA NAAGOT VETTIT AENDAMAAL. 'VI HAR INTE ANNAT ATT SAEGA I FRAAGAN AEN DET SVAR SOM REDAN FRAMFOERTS PAA HOEG NIVAA. VI KAN ENDAST UPPREPA DETTA.'

JAG HAR TILL GUY FRAFOERT DETTA NEGATIVA BESKED. HAN IFRAAGASATTE DAA OM HAN INTE SKULLE KUNNA GAA TILL MID SJAELV UTAN FOERANMAELAN. JAG AVRAADDE HONOM BESTAEMT DAER-IFRAAN FRAMHAALLANDE ATT HAN MED SAEKERHET INTE KOMMER ATT KUNNA PASSERA VAKTPOSTERNA. MED STOERSTA SANNOLIKHET HAR HAN NU AVSTAATT FRAAN ETT BESOEK PAA MID OCH TAENKER BLOTT GAA TILL VETENSKAPSAKADEMIN OCH TILL AMERIKANSKA AMBASSADEN, SOM KAENNER

UTRIKESDEPARTEMENTET

Arende:

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

- 2 -

TILL HANS BESOEK. KAN KOMMER AEVEN SISTA DAGEN AV SITT BESOEK
ATT FOERSOEKA RINGA SACHAROV.
FOERE AVRESAN AVSER HAN AANYO KONTAKTA
AMBASSADEN VAREFTER
VI AATERKOMMER

DE GEER+

UTRIKESDEPARTEMENTET

Arende:

KAS till:

Kabs + L-Å Nilsson

Bitr Kabs

Polch

Pol

UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

*Informant fru Nina Lagergren
1975-12-04 i Belgien
Se till*

0

2

En

SVENSK TEL AVIV 1979 12 04

CABINET STOCKHOLM

TILL KABINETTSSEKRETERAREN OCH L-AA NILSSON OM WALLENBERG

P R I M O VID MITT TILLTRAEDESBSOEK HOS PREMIAER-MINISTER BEGIN 30 NOVEMBER FRAMFOERDE JAG EN PERSONLIG HAELSNING FRAAN FRU NINA LAGERGREN. BEGIN TACKADE OCH UT-TALADE SIG I MYCKET VARMA ORDALAG OM WALLENBERGS INSATSER FOER JUDARNA I BUDAPEST. FRAAN ISRAELISK SIDA VILLE MAN, UNDERSTROEK HAN, GOERA ALLT FOER ATT HJAELOPA TILL. KANSKE HADE RYSSARNA TROTT HAN VAR SPION? VEM VISSTE OM HAN VAR LEVANDE ELLER DOED? MED RYSSARNA VISSTE MAN JU ALDRIG OCH DAA OCH DAA DOEK DET TYDLIGEN UPP OLIKA VITTNESMAAL. TAENK OM WALLENBERG EN DAG PLOETSLIGT SKULLE PRESENTERAS?

S E C U N D O BEGIN NAEMNDE OCKSAA ATT HAN SJAELV GAATT MED I DEN ISRAELISKA WALLENBERG-KOMMITTEN OCH OM DEN TRAEEDPLANTERINGSCEREMONI SOM 11 DECEMBER SKALL AEGNAS WALLENBERG I HOLOCAUST-MUSEET YAD VASHEM I JERUSALEM I HANS HALVSYSKONS NAERVARO.

OERN

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs + L-Å Nilsson
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopio)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtgärd:
Tel Aviv + svensk Moskva
1979-12-05

SVENSK TEL AVIV 1979 12 04

CABINET STOCKHOLM

TILL L-AA NILSSON OM WALLENBERG.

JAG TALADE MED HAUSNER OM SAKEN, NAER JAG I GAAR VAR I
JERUSALEM, D V S FOERE MOTTAGANDET AV DIN FRAAGA.
HAUSNER UTGICK FRAAN OCH JAG FINNER DET OCKSAA SJAELV
NATURLIGT ATT JAG OCH MOEJLIGEN AEVEN WILKENS NAERVAR
VID CEREMONIN. MUSEET AER JU NAAGOT AV EN NATIONAL-
HELGEDOM OCH FOERMODLIGEN AER WALLENBERG EN AV DE
FOERSTA - DEN FOERSTE? - SVENSKAR SOM HEDRAS DAER FOER
ATT HA RAEDDAT JUDAR FRAAN FOERINTELSEN. OMGAAENDE EFTER
CEREMONIN PAA TISDAG KL 11 SAMMANTRAEDER DEN ISRAELISKA
WALLENBERG-KOMMITTEN? EV MED DELTAGANDE AV PREMIAER-
MINISTER BEGIN. OM JAG INBJUDS NAERVARA, SKULLE JAG
FINNA DET RIMLIGAST ATT OCKSAA GOERA DET.

S E C U N D O JAG PLANERAR F.OE. RESA UPP TILL JERUSALEM
REDAN MAANDAG EFTERMIDDAG FOER ATT OM DET PASSAR VEDER-
BOERANDE BJUDA DE HITRESTA SLAEKTINGARNA PAA MIDDAG.
HAUSNER UTGICK FRAAN ATT BAADA HALVSYSKONEN SKULLE KOMMA.

T E R T I O TACKSAM KOMMENTAR FRAAN ER SIDA.

OERN

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs

~~Bitr Kabs~~

Polch

Pol

~~UHD~~

L.Å.Nilsson

Åtgärd: (se

egnet på blankettkopia

Utr min kansli/kr Nilsson

1979-12-05 - ex f kdm t:

Leifland

amb Jödahl, arkivet

prof Carlgren, arkivet

Nilsson

exp 79/205/AGF

SVENSK WASHINGTON 1979-12-04

CABINET STOCKHOLM

FOER L AA NILSSON, UTRIKESMINISTERNS KANSLI, FRAAN BERGQUIST
ANG. WALLENBERGSAKEN. DITT HBR TILL AMBASSADOEREN
1979-11-19 AABEROPAS.

DITT OVANCIT HBR ANLAENDE HIT 28 NOVEMBER, ANHAENGIGGJORDES
DAGEN DAERPAA HOS STATE DEPARTMENT (THOMSON) SOM IDAG MEDDELADE
ATT MAN VILLE SE DOSSIERN. JAG HAR SJAELV LAEST HANDLINGARNA
OCH FOERUTSKICKAR ATT STATE DEPARTMENT, SOM LOVAT AATERKOMMA
INOM KORT, SKALL KOMMA TILL SAMMA SLUTSATS SOM VI, NAEMLIGEN
ATT DE INTE HAR NAAGOT EMOT FRISLAEPANDET.

WACHTMEISTER

Kopia till:

Kabs
L.Å. Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Ex f kdm t;
Leifland
prof Carlgren, arkivet
amb Jödahl, arkivet
Nilsson

1979-12-04 -

Svensk Wien

Cabinet Stockholm

För Kabinettsekreteraren och
Lars Åke Nilsson
Re Wallenbergaffären

PRIMO. På grund av generalsekreterare Reitbauers vistelse i New York under senare hälften av november månad kunde jag tillsammans med Hans Linton först idag på morgonen sammanträffa med honom för att diskutera behandlingen av Wallenbergdokumentationen. Reitbauer tackade för att man på svensk sida velat bereda österrikiska myndigheter möjligheter att granska materialet. Enligt honom skulle det kunna tänkas bli svårt att handha detta stora material eftersom den österrikiska administrationen var ganska byråkratisk och att de som skulle tänkas syssla därmed var för unga för att förstå hela tidsbkgunden. Reitbauer sade sig tro att när det gällde tiden 1950-55 kunde det fortfarande vara vissa problem beträffande personer inom administrationen medan detta knappast längre var fallet beträffande enskilda personer och deras handlanden.

SECUNDO. Han skulle nu låta granska de fåtaliga dokumenten från 1940-talet där det knappast torde vara några problem. Beträffande justitiekanslerns besök i Wien sade sig Reitbauer kunna tänka sig tillsättandet av en "blandad kommission" för att gå igenom det övriga materialet.

TERTIO. Enligt min bedömning torde det dröja något innan vi får det österrikiska beskedet, jämför primo. Man bör även komma ihåg att den österrikiska statsförvaltningen knappast arbetar från mitten december till andra veckan januari. Det torde därför vara realistiskt att tänka sig justitiekanslerns besök först någon gång i januari.

WOLLIN

Wallenberg
Leifland
50
"blandad kommission"
in om och
lämna sig ut
var förbered
samt all
Hansson

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utrikesministerns kansli

Handläggare: kr Nilsson

Bilaga: se PM 1979-11-30

Ex f kdm t:

[Leifland

exp 791204/ACT

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Horst Theodor Mulle

Hbr Wingstrand - Hirdman 1979-10-22

(1 bil)

Broder,

./.

Närslutet finner Du en uppteckning från samtal, som vi den 27 och 28 november hade i departementet med Abraham Kalinski. Som Du inser efter en genomläsning av promemorian, är Mulle en central person för oss vid en bedömning av Kalinskis trovärdighet. Ifall det är riktigt att Mulle hösten 1955 "offrade" ett postkort för Kalinskis räkning, så bör detta rimligen vara något som båda parter erinrar sig.

Väl medveten om de ansträngningar Du redan gjort för att spåra Mulle, får jag med detta brev be Dig att göra nya försök. I Förbundsrepubliken måste det vara ytterligt sällsynt att personer "försvinner" så sent som på 1960-talet.

Efterforskningarna av Mulle är i Wallenberg-ärendets nuvarande läge av sådan vikt att en note från ambassaden till tyska utrikesministeriet väl kan motiveras. Om vi i ett officiellt tyskt svar erhåller beskedet att Mulle inte kunnat påträffas, måste vi emellertid säga oss att vi inte når längre i denna del av efterforskningarna.

Lars-Ake Nilsson

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1979-12-04	176	P 2	EU

Ministern Wingstrand

BONN

U. n.

Ifylles av postexp

i) Avsändt med

☒ sy kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

5/12-79

Sign

CP

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Kabs

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

~~Utr Kabs~~

c svensk Bonn + svensk

Polch

Washington 791214

Pol

L.Å. Nilsson

svensk Ankara 791217

~~Utr~~

SVENSK WIEN

1979-12-05 -

CABINET STOCKHOLM

MYCKET BRAADSKANDE

FOER KABINETTSSEKRETERAREN OCH POLCHEFEN FRAAN LINTON-ROBERTZ.

AMBASSADEN FICK PÅ ONSDAGEN BESÖK AV YURY BELOV OCH DENNES
HUSTRU VERA VILKA NYLIGEN KOM TILL WIEN SEDAN BELOV AVTJÄNAT
ETT 15-ÅRIGT FÄNGELSESTRAFF I SOVJETUNIONEN OCH Därefter
I TVÅ ÅR ARBETAT SOM GRAVGÄRARE I ROSSLAV. BELOV FÖDD
22 NOVEMBER 1940 BERÄTTADE VID SITT BESÖK ATT HAN I FÄNGELSET
MORDOVIA BLÅ HOERT NAMNET WALLENBERG AV EN UNGERSK FÄNGE SOM
KÄNDE WALLENBERG REDAN I BUDAPEST OCH FÄTT DENNES HISTORIA
BERÄTTAD FÖR SIG. NÄR Därefter EN ANNAN FÄNGE EN AMERIKAN
VID NAMN CECIL AUGUST STOWNER NÄMDE ATT HAN VARIT TILLSAMMANS
MED WALLENBERG I BOTYRKÄFÄNGELSET 1962-63 OCH WALLENBERG HUNGER-
STREJKAT OCH TVÅNGSMATATS MED SLANG KÄNDE MAN IGEN NAMNET.
EN ANNAN MEDFÄNGE HADE SENARE ÄVEN NÄMNT ATT HAN VARIT I
BOTYRKÄFÄNGELSET UNDER SAMMA TID OCH Därefter TVÅNGSMATATS PÅ
SAMMA SÄTT. HAN HADE ÄVEN DÅ HOERT TALAS OM EN UTLÄNNING
SOM TVÅNGSMATATS. EN MEDFÄNGE VID MOLDAVANOV VILKEN NU MÅSTE
VARA I 80-ÅRSÅLDERN, FRIGIVEN OCH BOR I MOSKVA HADE ÄVEN
UPPGITT ATT HAN VAR TILLSAMMANS MED WALLENBERG 1947-48. TVÅ
PERSONER SOM ÄVEN VARIT TILLSAMMANS MED STOWNER OCH BOR FÄTT
HOERA TALAS OM WALLENBERG ÄR EN TURK VID NAMN NYASI DEDE BASCH
OCH EN VÄSTTYSK VILKEN NU ENLIGT BELOV BOR I IZMIR, WALTER
NAUMANN, SOM AVTJÄNAT 15 ÅR I SOVJETISKT FÄNGELSE OCH NU
TROLIGEN BOR I HAMBURG SEDAN HAN BÖRJAN AV 70-TALET BENÅDADES.

BELOV ÅTFOELJDES AV SIMON WIESENTHAL SOM TOLK SAMT EN NEDER-
LÄNDSK JOURNALIST AV VILKEN HAN IDAG INTERVJUDES OCH Därefter

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

- 2 -

TILLFRAAGADES OM HAN KAENDE TILL NAAGRA HOLLAENDARE I SOVJETISKT FAENGELSE. HAN FOERNEKADE DETTA MEN UPPGAV SAMTIDIGT SVENSKEN WALLENBERGS NAMN VARVID JOURNALISTEN VIA WIESENTHAL TOG KONTAKT MED OSS.

YURY BELOV OMNAEMNS I BOKEN UNCENSORED RUSSIAN SID 214-215 AV PETER REDDAWAY FOELJANDE:

CIT. IT HAS BECOME KNOWN THAT THE 27-YEAR-OLD YURY BELOV IS IN CAMP 10 OF THE MORDOVIAN COMPLEX. BELOV HAS ALREADY DONE A LONG TERM BEFORE IN THE SAME CAMPS, WHEN HE WAS CONVICTED UNDER ARTICLE 70 OF THE RUSSIAN CODE. AFTER HIS RELEASE HE WROTE A BOOK CALLED REPORT FROM DARKNESS, AND WAS SENTENCED TO A NEW TERM OF FIVE YEARS OF SPECIAL REGIME FOER TRYING TO SEND IT ABROAD, UNDER ARTICLE 79 PARA 2. NOW HE HAS BEEN PUT IN A SPECIAL REGIME CAMP, THAT IS A CAMP WHERE THE INMATES ARE KEPT IN CELLS. HIS ADRESS IS: MORDOVSKAYA A.S.S.R. ST. LEPLEIZ P./YA ZHKH 385/10. SLUTCIT.

BELOV FAR IDAG VIDARE TILL BONN DAER HAN TAS HAND OM AV CORNELIA GERSTENMAIERS ORGANISATION FOER ATT PAA FREDAG FARA VIDARE TILL PARIS. OEVERALLT KOMMER MAN ORDNA PRESSKONFERENSER LIKNANDE SOM HAER ARRANGERATS AV HUMAN RIGHTS MOVEMENT. HAN VAR I GAAR I OESTERRIKISK TV OCH AEMNAR BOSAETTA SIG I VAESTTYSKLAND OCH SOEKA ARBETE PAA RADIO LIBERTY. FOERE SIN FAENGELSEVISTELSE ARBETADE HAN SEX MAANADER SOM JOURNALIST I KALININGGRAD.

SIMON WIESENTHAL AEMNAR I MORGON, TORS DAG, TA KONTAKT MED WALLENBERGS ANHOERIGA OCH MEDDELA DEM ATT ETT NYTT VITTNE DYKT UPP. HAN AEMNAR AEVEN GENOM JUDISKA FOERSAMLINGEN I HAMBURG SOEKA EFTER DEN OVANNAEMNDE NAUMANN. AATERKOMMER MED EN UPPTECKNING AV SAMTALET MED BELOV SNARAST.

WOLLIN

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Besök av professor von Dardel

Datum

1979-12-05

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk Moskva

Text

Ambassadören från L-Å Nilsson re besök av professor von Dardel.

Tacksam Du ville meddela von Dardel att enligt vad Örn, Tel Aviv, inberättat äger trädplanteringen i Jerusalem rum den 11 december klockan 11. Eventuellt kommer Begin att närvara. Ambassaden representeras av Örn och möjligen även Wilkens.

Örn kommer att finnas i Jerusalem från måndag eftermiddag och bjuder gärna von Dardel på middag nämnda dag. Därför tacksam von Dardel via Dig ville meddela sin adress under vistelsen i Jerusalem.

Cabinet

ex t
Leifland

Ärende

Wallenberg

Datum

1979-12-05

Ävd

N

Grupp

2

Mål

Su I

Adress

Svensk Tel Aviv

Text

Ambassadören från L-Å Nilsson re Wallenberg.

Har dragit ärendet för Leifland. Givetvis ingen invändning härifrån att Du och Wilkens deltagar i ceremonin samt i det följande sammanträdet med Wallenberg-kommittén tisdag 11 december.

Från familjen kommer endast professor Guy von Dardel att närvara. Denne vistas för närvarande i Moskva. Jag har bett vår ambassad där meddela von Dardel att Du gärna ser honom på middag i Jerusalem måndag kväll. Vidare har jag begärt uppgift om von Dardels adress under vistelsen i Jerusalem.

Cabinet

ex t

Leifland

Kopia till:

Kabs + L-A Nilsson
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

L.A.

74-17-17-27

P	L	Swi
---	---	-----

SVENSK TEL AVIV 1979-12-06

CABINET STOCKHOLM

FOER LARS-AAKE NILSSON FRAAN WILKENS
RE WALLENBERG

1. VID DEN PRESSKONFERENS SOM SHIFRIN HOELL HAER I TISDAGS (VAART CHIFFER 84 OCH HBR WILKENS-NILSSON 1979-12-05) HAR UPPENBARLIGEN PROTASSOV'S BERAETTELSE (VAART CHIFFER 6 1979-02-20) SLAEPPTS, DOCK SYNBARLIGEN UTAN NAMNS NAEMNANDE. VILL GOERA DIG UPPMAERKSAM HAERPAA, EFTERSOM DET MOEJLIGEN AER FOERSTA GAANGEN DETTA VITTNESMAAL KOMMIT TILL OFFENTLIGHETEN.

2. ORDFOERANDEN I DEN AMERIKAÑSKA WALLENBERG-KOMMITTEN ANNETTE LANTOS BEFINNER SIG SOM DU KANSKE VET SEDAN ETT PAR DAGAR I ISRAEL OCH AEMNAR ENLIGT EGEN UTSAGO STANNA NAAGRA VECKOR HAER. HON BESOEKTE IDAG OERN OCH MIG PAA AMBASSADEN TILLSAMMANS MED EN REPORTER FRAAN SAN FRANCISCO EXAMINER, LINDA GOLDMAN. LANTOS KOMMER BL.A. ATT NAERVARA VID TRAEPLANTERINGEN I YAD VASHEM I NAESTA VECKA. HON ANTYDDE UNDER VAART SAMTAL ATT HON NAER HON I FOERRA VECKAN TRAEFFADE NINA LAGERGREN I STOCKHOLM FICK INTRYCKET ATT FRU LAGERGREN EJ VAR INFORMERAD OM DET OVAN NAEMNDA PROTASSOV-VITTNESMAALET.

3. TACK FOER SOM JUST INKOMMIT OCH
VARS INNEHAALL VI NOTERAT.

OERN

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs L-A Nilsson

~~Rxxxx~~abs

~~Rxxxx~~

~~xxxxxxx~~

~~xxxx~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

1979-12-07 - ex f kdm t:

Leifland

prof Carlgren, arkivet

amb Jödahl, arkivet

Nilsson

1 2 ut

SVENSK WASHINGTON 1979-12-06

CABINET STOCKHOLM

FOER L AA NILSSON, UTRIKESMINISTERNS KANSLI, FRAAN BERGQUIST.
RE WALLENBERGSAKEN. VCH 601.

STATE DEPARTMENT HAR IDAG MEDDELAT ATT MAN INTE HAR NAAGON
INVAENDNING MOT FRISLAEPPANDET.

WACHTMEISTER

5 på bärband

UTRIKESDEPARTEMENTET

CBJ

Ärende:

Kopia till:

Kabs

L-A Nilsson

~~Bxxxx~~bs

~~Pxxxx~~

~~Rxxxx~~

~~Oxxx~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
svensk Oslo 791207

2 2 Eut

SVENSK WASHINGTON

1979-12-06

CABINET STOCKHOLM

FOER L AA NILSSON, UTRIKESMINISTERNES KANSLI FRAAN BERGQUIST.
RE WALLENBERGSAKEN.

STATE DEPARTMENT HAR NU BEKRAEFTAT ATT PASTOR VINS KOMMER ATT
VARA I OSLO 13-18 DECEMBER. HANS DOTTER, SOM VARIT STATES KON-
TAKTPERSON, VISSTE EMELLERTID INTE VAR EXAKT VINS SKULLE FRAM-
TRAEDA, ANNAT AEN ATT DET VAR I EN EVANGELISK-BAPTIST-KYRKA.
VINS AER BEREDD TALA MED FOERETRAEDARE FOER VAARA MYNDIGHETER
I OSLO, OCH OM DETTA INTE GAAR ATT ORDNA, FOER VAAR AMBASSAD
HAER. EFTERSOM VINS BESOEK I OSLO LAER KOMMA ATT SPELAS UPP
I PRESSEN, KAN NI VAEL SAEKERT VIA OSLOAMBASSADEN LOKALISERA
HONOM I STADEN.

WACHTMEISTER

Real
TELEGRAM VIA UD RADIO

SVENSK TEL AVIV 1979 12 06

94
CABINET STOCKHOLM
Rebellet
from Jager

245. LARS-AAKE NILSSON OM WALLENBERG.
1979-12-07

79:17 245

D 2 En I

TACK FOER BESKEDEN. VILL DU GODHETSFULLT OCKSAA FAA FRAM-
FOERT TILL PROFESSOR VON DARDEL ATT VI - SAUF AVIS
CONTRAIRE - INVAENTAR HONOM I VAAR LYA PAA 7 DISRAELI
STREET (TEL 63 83 64), I JERUSALEM MAANDAG KL 19 FOER
DRINKS MED AATFOELJANDE MIDDAG PAA RESTAURANG.

OERN

SVENSK TEL AVIV KL 1500/MO

V

0--

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopior)

Kabs

~~Bit: Kabs~~

Polch

Pol

~~UND~~

L.Å.Nilsson

77-12-11-2

SVENSK MOSKVA

1979-12-07

CABINET STOCKHOLM

FOER LEIFLAND RE VON DARDELS
BESOEK

B R A A D S K A N D E

SEDAN MID SADE NEJ TILL VAAR BEGAERAN ATT VON DARDEL SKULLE
FAA FOERETRAEDE, FOERSOEKTE HAN UPPNAA SAMMA SAK GENOM AMERI-
KANARNA. EJ HELLER DERAS FRAMSTAELLNING LEDDE TILL RESULTAT.

DARDEL HAR SEDAN FOERSOEKT FAA FOERETRAEDE FOER ORDFOERANDEN I
SAMFUNDET SVERIGE-SOVJETUNIONEN SEMJANOV, VILKET OCKSAA AVBOEJ-
DES-

HAN FICK EMELLERTID TILLFAELLE BESOEKA VIDE ORDFOERANDEN I
VETENSKAPSAKADEMIN OCHINIKOV. DENNE SADE ATT AERENDET KUNDE
TAS UPP I ETT BREV FRAAN SVENSKA VETENSKAPSAKADEMIN TILL
DEN SOVJETISKA, SOM DAEREFTER KUNDE KONTAKTA VEDERBOERANDE
POLITISKA INSTANSER. OCHINIKOV FICK AEVEN VON DARDELS PAPPER
FRAAN 3 DECEMBER 1978 OM ETT GEMENSAMT SVENSK-SOVJETISKT
FORSKNINGSPROJEKT FOER ATT GAA IGENOM ARKIVEN BAADE I SVERIGE
OCH SOVJET FOER ATT DAERIGENOM FAA KLARHET I WALLENBERGS OEDE.

VID BESOEK HOS ZACHAROV HAR VON DARDEL NAEMNT FOELJANDE
VITTEN: GENERAL KOUPTANOV, LENINGRAD, SIMON GOGOBEIDJE,
TIFLIS SAMT FRU KAPLAN. ZACHAROV STAELLDE I UTSIKT ATT
HAN SKULLE FOERSOEKA KONTAKTA DESSA VITTEN. DARDEL SADE SIG
DOCK HA BETT HONOM LIGGA LAAGT TILLS VIDARE.

SLU

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs

Bitr Kabs

Polch

Pol

UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

2

SLUTTLIGEN KAN NEEMNAS ATT VON DARDEL VARIT PÅ LENINBIBLIOTEKET
FÖR ATT SOEKA FINNA NAAGRA OMNAEMNANDEN AV NAAGON WALLENBERG
I ETT UPPSLAGSVERK. HAN UTESLUTER NAEMLIGEN INTE ATT NAAGON
PERSON MED SNARLIKT NAMN VERKLIGEN AVLED 1947. BESÖKET PÅ
BIBLIOTEKET TYCKS INTE HA GETT RESULTAT.

DE GEER+

Rom 1979-12-05

Leif Leifland
[Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtgärd: svensk
Rom 1979-12-10

Kabinettssekreteraren Leif Leifland
Utrikesdepartementet

394

STRÄNGT FÖRTROLIGT

2 bil. ✓

7.12.79		
Avd.	Gr.	Mal
2	2	607

Broder,

Jag blev i går uppringd i bostaden av en fru Ida Giannini, som förklarade att hon "visste allt om den försvunne svenske diplomaten". Vi överenskom att hon skulle infinna sig på ambassaden idag.

Kvinnan visade sig vara en italiensk "krigsänka", som nu i 34 år väntat och hoppats att hennes make skulle återkomma från rysk krigsfångenskap. Av hennes tidvis mycket mångordiga berättelse framgick att hon fått tillbaka (av ombud signerade) mottagningsbevis på brev till maken så sent som i september månad 1976, att hon inte hade några direkta upplysningar från eller om maken men att hon på grund av mottagningsbevisen ansåg indikation föreligga om hans existens i varje fall så sent som 1976. Enligt hennes utsagor skulle alltjämt ett så betydande antal som 64.000 italienare vara "försvunna" eller i vart fall oredovisade från rysk sida och hon använde stundom ganska hårda omdömen om den italienska regeringens och administrationens brist på förmåga att vinna klarhet om dessa fall.

Om Raoul Wallenberg hade hon läst artiklar som förekommit i ~~italiensk press~~ men hade inga upplysningar att förmedla.

Vad som kanske ändå gör saken något intressant var att

hon kommit i skriftväxling med en förutvarande italienare vid namn Antonioni, som också tillhört skaran av krigsfångar i Sovjetunionen och nu kvarstannat där. Han hade sedermera blivit sovjetisk medborgare och hade därigenom sannolikt större rörelsefrihet. Gripande efter alla halmstrån hade hon i januari 1977 fått brevkontakt med honom. Han hade i flera brev givit upplysningar om sitt sökande efter italienare i Sovjetunionen. På fråga sade fru Giannini att Antonioni i breven aldrig omnämnt någon medborgare från annat land.

./.

Fru Giannini lät oss ta kopia av utskriften av det senaste från Antonioni mottagna brevet vilket jag här närsluter jämväl i översättning till svenska. Det synes mig nästan anmärkningsvärt att brevskrivaren fått ett brev av detta innehåll över gränsen med allmänna posten. Fru Giannini ställde frågan om hon skulle i brev till Antonioni efterhöra om han hade sig några upplysningar bekant om Raoul Wallenberg eller överhuvud taget någon svensk. Jag föreslog henne att vänta med någon sådan åtgärd tills vi från svensk sida haft tillfälle att studera och övervägt de upplysningar som Antonionis brev innehåller. Sedan jag tackat henne för hennes vänlighet att ta kontakt tog jag löfte av henne att stå till förfogande för den händelse man från svensk sida hade några ytterligare frågor att ställa eller meddelande att framföra. Hon bor för övrigt inte så långt från ambassaden.

Den slutsats jag skulle vilja dra är att fru Gianninis initiativ närmast föranletts av en förhoppning att det svenska och internationella agerandet i fallet Wallenberg skulle kunna bli någon draghjälپ för ouppklarade italienska fall. Men otvivelaktigt framskymtade också en säkerligen äkta medkänsla för Raoul Wallenbergs familj.

Di Giannini
A. Lewenhaupt

A. Lewenhaupt

ÖVERSÄTTNING

Anm: härvid gjord interpunktion
anges med (.)

Brev avsänt av herr Antonioni den 21/11/1979 mottaget
fredag 30/11/1979 dvs efter nio dagar.

Tjugonde brevet

Donesk 21/11/1979

Fru Ida,

Till svar på Ert brev den 6/11/1979 skall ni veta att under hela denna tysta period, som ni omnämner i ert brev, har jag å min sida icke försummat någonting med avseende på vårt problem och vår osvikliga framgång inom en nära framtid. Det bör dock hållas i minnet att min långa väntan, dvs subventioneringen, de utlovade kallelserna osv ... (som jag kanske lite naivt trodde på) i nästan ett år bromsat och försenat - åtminstone delvis - återfinnandet av saknade personer i Ryssland. Det är onödigt att jag i detalj förklarar orsaken till denna väntan (försening) jag antydde ovan; jag upprepar att jag föredrog inskränka kontakterna med många personer som skulle hjälpa mig samt också för att undvika eventuella kompromisser som var obehagliga för båda parter. Idag (,) eller bättre uttryckt under den senaste tiden (,) har jag måst återuppta de förlorade kontakterna(,) med än större intensitet(,) trots att jag vet att det för varje steg uppstår besvikelser, oförutsedda händelser och osäkerhet. Ni talar om min avresa till Bakú, Tbilisi jag ber Er begränsa Er. De har redan avrest till Tbilisi, Bakú Kutaini Arzenicharize Makarazze Konaestan (städer) Marghilan Segment Kosaganda Turkestan Kustaniev (Ukraina) Odessa Cherkassi Zaparonia Karkov Dnienpetroskhi och många städer i Uralerna och likaså Tambov(.) Fru Ida Ni får mig att berätta saker, som jag inte borde nämna. Ni skall i alla fall

veta att jag i alla dessa städer har kontakter med duktiga personer och alla vill hjälpa mig speciellt /i/ Bakú och Tbilisi att vi snart kommer att få positiva underrättelser(.) Jag kommer därför att resa så snart jag får ett litet tecken (och med säkerhet) skulle det för mig vara futtigt att resa utan att ha ett bestämt mål, och vi skulle inte uppnå de konstruktiva resultat vi väntar oss. I de brev jag skrev till respektive adresskontor i Tbilisi och Bakú nämnde jag namnen Belluzzi Baldracchi Tessaro Stolfi och många andra (.) Svaret är detsamma för alla (okänd) (på ryska)(men jag vet att de lever)(.) En förklaring ägde rum rörande Aldo Paganis intervju: men Pagani uppgav aldrig någon som helst adress och omnämnde aldrig någon sannolik ändring av efternamn (eller ens ändring av nationalitet i enlighet med gällande lag :) om detta antagande har något sanningsunderlag, innebär det att Röda eller svarta Korset inte skulle vara till någon hjälp: det återstår alltså blott att knacka på dörrar och fråga vem är du var kommer du ifrån. Fru Ida, Ni nämner Karkov och Dnepetroschi dem-har jag ingen nytta av(,) jag söker de levande och inte de döda (begränsa er igen) (.) Jag har här på mitt bord en artikel av Pagani med fotografier av fyra överlevande italienare som fotograferats i Kiev, närmare bestämt, Ricò Zanardi, Rolando Fellini, Carlo Ciotti och Costanzo. Jag har skrivit till adresskontoret i Kiev, svaret var likadant (okända)(.) Men så tillägger Pagani, och utmärker på kartan över Ukraina : med en röd cirkel Dniepetroschi Karkov och Kiev bor tusentals italienare men som vanligt utan någon adress. Jag är solidarisk och tror på allt detta. Var lever de? Pagani säger på landsbygden, i kolchoserna? ja förvisso jag är också överens. Fru Ida(,) i Ukraina finns det tusen och åter tusen kolchoser och likaså i Bakú Argebargian i Tbi-

lisi(,) Kaukasien och i alla de övriga städer och republiker som jag ovan nämnt och slutligen skall ni veta att det i Sovjetunionen finns mer än tvåtusen städer och hur många kolchoser kan där finnas? Jag skriver allt detta för att ni skall få en ungefärlig uppfattning om den svåra uppgift vi åtagit oss. Jag talade om besvikelser: å propos det, i år fick jag plötsligt ett brev från Moskva, från fyra italienska turister, och de inbjöd mig att träffa dem på en (viss) plats(,) jag avreste med flygplan och vårt möte ägde rum(.) Vi stannade på hotellet tillsammans i två dagar, de överlämnade en adress till en sovjetisk medborgare i staden (Perm Uralerna) vilken av en ren händelse lärt känna de italienska turisterna på en restaurang i Moskva och talat om för dem att han känner italienare som bor i staden (Perm Uralerna)(.) Vid min återkomst skrev jag omedelbart till Perm och fick till svar (och se här) kamrat Antonioni det är sant att jag mött italienska turister i Moskva alla italienare sändes efter krigsslutet till (västerut) det är allt. Sedan brevet översatts av motsatta parten sände jag det till Italien till de ovannämnda turisterna. Besvikelse? för min del bekräftar jag att italienare bor i den staden (?) och ytterligare en bekräftelse när jag vänder mig till officerare i interna organ och de efter spända diskussioner svarar att de överlevande inte vill skriva till Italien. En annan bekräftelse är att mina artiklar om våra efterforskningar inte publicerats, en annan bekräftelse är att den italienska regeringen sedan 1974 flera gånger utan framgång begärt att Sovjetunionen gör en appell i televisionen rörande de saknade italienarna. Så ligger det till Fru Ida. Lever de? Ja de finns, och de lever!!!

Antonioni

Fru Ida, vi vet: förutom i Sovjetunionen finns det

autonoma och federativa republiker, på det adriatiska fastlandet (nord) (nordost) just där vet vi att många italienare finns sannolikt också kolonier av italienare. Just idag 21/11/november fick jag besök av en kär vän, efter ett långt samtal skildes vi åt han reste till Bakú och Tbilisi och lovade mig att jag före utgången av december skall få kontakter med italienare. Slutligen skall ni veta att jag från förste januari 1980 skrivit på ett arbetskontrakt som teknisk svampodlingsingenjör för en tvåårsperiod, datum för min pensionering. Detta kommer dock inte att hindra mig från att fortsätta mina efterforskningar, och med även korta avstickare skall jag komma fram till italiens bostadsorter så snart de meddelas mig. Om jag istället före den förste januari 1980 finge exakt bekräftelse på stöd från den italienska regeringen i vår sak; skulle jag avstå från vilket kontrakt som helst. Bli inte förvånad över allt detta, jag har i nästan ett år arbetat som vakt på grund av denna omtalade väntan, med en löjlig lön. Min karaktär liknar i vart fall er(,) Fru Ida, jag är ingen gnällmäns. Var inte ledsen om jag säger att alla era blommor är oskadade, och att, om ett fatalt öde skulle vilja att jag misslyckades, de utan tvivel kommer att återställas till er. Jag talade om federativa och autonoma republiker, det bör hållas i minnet att dessa republiker (för den som inte vet det) i politiskt och ekonomiskt avseende är avhängiga av Moskva, men att de i inre angelägenheter inte är avhängiga av någon, så att om det där finns italienare måste man ge sig av och leta upp dem. Om de istället av olika skäl skulle finnas i något läger, kommer det (?) blott att vara avhängigt av försvarsministerierna (Om jag sade att /ni?han?/x) skulle ta kontakt med herr Turci skulle /ni?han?/x) då ha kunnat höra min

x)översättarens parentes

röst och mitt meddelande? och även se en film?)(.)
Med stor uppskattning från min sida och hela min familj sänder jag er mina mest tillgivna hälsningar

Antonioni

Jag ber er ursäkta att jag skriver dåligt. Jag tror inte på regeringens löften och /även?/ när den får namnen kommer ingenting att ändras.

Lettera spedita dal signor Antonioni il 21/II/1979/ arrivata venerdì 30/II/1979/ ci ha messo 9 giorni.

20° lettera

Donesk 21/II/1979/

Signora Ida,

in risposta della sua del 6/II/1979/ sappi che in tutto questo periodo di silenzio, come lei accenna nella sua lettera, da parte mia non è stato trascurato nulla riguardo, la nostra questione, e la nostra immancabile riuscita in un vicino futuro. Comunque è da tener presente che la mia lunga attesa, cioè il sovvenzionamento, le chiamate promesse ecc...(che io forse un pò ingenuo ho creduto) hanno frenato e ritardato, per quasi un anno il successo, per lo meno in parte, del ritrovamento di dispersi in Russia. E' inutile che io le spieghi dettagliato il motivo per cui, (ritardo) di cui sopra ho accennato, per quella attesa; ripeto preferii diminuire i contatti con molte persone le quali dovevano aiutarmi ed anche per evitare eventuali compromessi spiacevoli da ambo le parti. Oggi o per meglio dire nell'ultimo periodo ho dovuto riprendere i contatti perduti e con più intensità pur sapendo che ogni cosa vi sono delusioni, imprevisti e incertezze. Lei parla della mia partenza per Bacù, Tibilisi la prego di limitarsi. Sono già partiti per Tibilisi, Bacù Cutaini Arzenicharize Macarazze Conaestan (città) Marghilan Cegment Cosaganda Turchestan Custaniev (Ucraina) Odessa Cercassi Zaparonia Karcov Dniepetroskhi e molte città degli Urali ed anche Tambov signora Ida lei mi fa dire quello, che non dovrei. Comunque sappi che in tutte queste città ho contatti con brave persone e tutti vogliono aiutarmi in special modo Bacù e Tibilisi che presto avremo notizie positive, pertanto io partirò non appena avrò un piccolo indizio (ed a colpo sicuro) sarebbe per me passo meschino, partire senza avere una meta prefissa, e non avremmo i risultati costruttivi di cui attendiamo. Nelle lettere che io scrissi a Tibilisi e Bacù ai rispettivi uffici indirizzi feci i nomi di Belluzzi Baldracchi Tessaro Stolfa e tanti altri la risposta è per tutti uguale (sconosciuto) (in russo he 3hаутсА (ma so che sono vivi) Spiegazione l'intervista di Aldo Paganì avvenne: ma il Paganì non citò mai nessun indirizzo e non disse mai di un probabile cambiamento di cognome (o addirittura, anche cambiamento di nazionalità legge vigente!) se questa supposizione ha qualche cosa di realtà, vuol dire che le Croci Rosse o nere non sarebbero di aiuto: quindi rimane soltanto bussare alle porte e chiedere chi sei da dove vieni. Signora Ida, lei dice Karcov e Dniepetroschi a me non servono io cerco i vivi e non i morti (di nuovo si limiti) ho qui sul mio tavolo un articolo di Paganì con le rispettive fotografie di quattro superstiti italiani fotografati a Chiev, precisamente, Ricò Zanardi, Rolando Fellini, Carlo Ciotti e Costanzo. Ho scritto a Chiev all'ufficio indirizzi, risposta tale e quale (sconosciuti) Ma poi Paganì aggiunge, segnando con un circolo rosso sulla carta geografica Ucraina! Dniepetroschi Karcov e Chiev vivono migliaia di italiani ma come sempre senza nessun indirizzo. Io sono solidario e credo a tutto ciò. Dove vivono? Paganì dice nelle campagne, nei colcov? sì certo sono d'accordo anch'io. Signora Ida colcov in Ucraina ve ne sono a migliaia e migliaia e così anche a Bacù Argebargian a Tibilisi Caucaso e in tutte le altre città e Repubbliche di qui sopra ho accennato

./.

Infine sappi che nell'Unione Sovietica vi sono più di duemila città e quanti colcov vi saranno? Se scrivo tutto questo perchè lei abbia un'idea approssimativa del difficile compito per il quale noi ci siamo impegnati. Ho parlato di delusioni: a proposito, quest'anno improvvisamente mi giunge una lettera da Mosca, quattro turisti italiani, e mi invitano ad incontrarli al punto (tale) posto in aereo e avviene il nostro incontro, rimaniamo all'albergo per due giorni assieme, mi viene consegnato un indirizzo di un cittadino sovietico della città di (Perm Urali) il quale per puro caso ha conosciuto i turisti italiani in un ristorante di Mosca e le ha comunicato di conoscere italiani che vivono nella città di (Perm Urali) al mio ritorno scrivo immediatamente a Perm ottendo risposta (ed ecco) compagno Antonioni è verità del mio incontro con turisti italiani a Mosca tutti gli italiani dopo la fine della guerra furono inviati ad(ovest) ecco tutto. Fatto la traduzione della parte posta della lettera la mandi in Italia ai sopra indicati turisti, Delusione? per conto mio confermo di italiani che vivono in quella città (?) ed un'altra conferma quando io mi rivolgo ad ufficiali di organi interni e dopo discussioni tese mi rispondono che non vogliono scrivere in Italia i superstiti. Un'altra conferma è quella che i miei articoli non sono stati pubblicati riguardanti le nostre ricerche, un'altra conferma è quella che il Governo Italiano fin dal 1974 ha chiesto più volte un appello televisivo da parte dell'Unione Sovietica riguardo i dispersi italiani senza ottenere esito favorevole. Così stanno le cose signora Ida. Sono viventi? Si ci sono, vivono!!!

Antonioni

Signora Ida, sappiamo: oltre che nell'Unione Sovietica esistono Repubbliche Autonome e Federative, nel continente Adriatico (nord) (nord est) proprio i quali sappiamo dell'esistenza di molti italiani probabile anche colonie di italiani. proprio oggi 21/11/ novembre mi ha fatto visita un mio caro amico, dopo un lungo colloquio ci siamo lasciati è partito per Bacù e Tbilisi e mi ha promesso che entro il mese di dicembre io avrò contatti con italiani. Sappi infine che dal primo gennaio 1980 ho firmato un contratto di lavoro come ingegnere tecnico di coltivatore di funghi per un periodo di due anni, data dell'inizio della mia pensione. Con tutto ciò questo non impedirà il continuo delle mie ricerche, e a scappate anche ristrette raggiungerò i posti di abitazione di italiani non appena mi vengono segnalati. Se invece prima del primo gennaio 1980 avessi una conferma esatta di un appoggio dal Governo Italiano riguardo la nostra questione; io rinuncerei a qualsiasi contratto. Non si meravigli di tutto ciò, è quasi un anno che lavoro come guardiano per quella famosa attesa, con uno stipendio ridicolo. Comunque il mio carattere assomiglia al suo signora Ida, non sono un piagnucolone! Non si rammarichi se le dico che tutti i suoi fiori sono intatti, ed in caso, se il destino fatale, vorrà in mio fallimento, le saranno restituiti senz'altro. Ho parlato di Repubbliche Federative ed Autonome, è da tener presente che queste Repubbliche per (chi non lo sapesse) in linea politica ed economiche, sono alle dipendenze di Mosca, ma viceversa in cose interne non dipendono da nessuno, quindi se colà vi sono italiani bisogna andarli a cercare. Se invece vi saranno trattiene per ragioni diverse, in qualche lagher, dipenderà soltanto dai ministeri della Difesa (Se dissi di mettersi in contatto con il signor Turci avrebbe potuto sentire la mia voce ed il mio messaggio? ed anche vedere un film?) con alta

./.

stima da parte mia e di tutta la mia famiglia le mando i miei più affettuo-
si saluti

Antonioni.

La prego di perdonare il mio male scritto. Non credo alle promesse del Gover-
no ed ^{quando} ci avrà i nominativi le cose non cambieranno.

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

ROM

1979-12-06

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
1979-12-10 - ex f kdm t:
Leifland
amb Jödahl, arkivet
prof Carlgren, arkivet
Nilsson

Kanslirådet L-Å Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET

A 4

79-12 10/4

395

1979-12-07

P 2 En I

FÖRTROLIGT

Frisläppandet av material beträffande efterforskandet av
Raoul Wallenberg

Hbr Nilsson-Lewenhaupt 1979-11-16

Broder,

Just före kurens avgång och medan ambassadören befinner sig i utrikesministeriet får jag därifrån ett meddelande per telefon om att italienarna mycket uppskattat att ha blivit orienterade om svenska regeringens avsikt att frisläppa ett antal dokument beträffande efterforskandet av Raoul Wallenberg samt att man från italiensk sida inte har någon som helst erinran mot att däri inkluderas den handling rörande Italien som Du hitsänt.

Hjärtliga hälsningar,
Din tillgivna
R. Belding

R. Belding

SVERIGES AMBASSAD

1979-12-05

TEL AVIV

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
1979-12-10 - ex b f kdm t:
Fru Nina Lagergren
F justitierådet I Gärde-Widemar

Kanslirådet Lars-Åke Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET

(Pat)

210

1979-12-07

P 2 Em

Presskonferens om Raoul Wallenberg

Broder,

Jerusalem Post har idag ett inslag om den presskonferens som vi i särskild ordning rapporterade om i förra veckan. Det var vår vän Avraham Shifrin som förde ordet (personligen visste jag ej att han avsåg bli aktiv i Wallenbergkommittén här). Bifogar ett klipp för er dokumentation.

Håkan Wilkens

Förstår att frågan om
inbjudning till härl-
planteringsceremonin i
Jerusalem sedermera
har ordnats sig. Tö-
rskt höligen även jag
kommer dessutom att
få se dit (auf avis contaire)

Hälsningar,
Håkan W.

Wallenberg 'alive in 1975'

TEL AVIV. — At least 16 people have seen Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat missing since World War II, alive in Soviet prisons since he was arrested in January 1945. This was claimed yesterday by a Soviet Jew specializing in the study of the Soviet prison system.

Avraham Shifrin told a press conference that one Soviet Jew, Jan Kaplan, claims to have seen Wallenberg as recently as 1975, when Kaplan said he saw the Swede in a Moscow prison.

Wallenberg is to be honoured at Yad Vashem next week for his work in saving the lives of some 35,000 Jews during the Nazi occupation of

Hungary.

Shifrin has been studying the Soviet prison system, including the forced labour camps, the psychiatric clinics used as detention camps, and other prisons. He spoke at the press conference as a representative of the Committee for Raoul Wallenberg.

Wallenberg was arrested by the Russian Red Army at the time of the liberation of Budapest. The Soviets have repeatedly denied he is still alive, insisting the diplomat died under Stalin in Moscow's Lubyanka prison in 1947. Sweden is not convinced and his family hopes that Wallenberg, who would now be 67, is still alive.

under strecket

NÄR WALLENBORGARKIVET ÖPPNAS...

AVSIKTEN TYCKS VARA att någon gång i början av 1960 öppna dörarna till utrikesdepartementets arkiv för alla den som önskar tagna del av de mycket färliga dokumenterna rörande Raoul Wallenberg.

Jag har frågat mig om det mättnads kunde vara till någon hjälp för de forskare, som nästa år kommer att fördjupa sig i arkivets välfärdiga dokumentinsamlingar, om någon eller några av alla den som förtärligt deltagit i behandlingen av händelserna vill redogöra för vad som drevit framkommit i fråga om översikt, grunden och därefter följande åtgärder.

Ett dylikt vittnesmål är endast avsett att hjälpa forskarna att finna utgångspunkter för studier av dokumenten. Såsom själva målet vittne är jag fullt medveten om att min redogörelse kan bli föremål för all slags kritik, något som ju är forskares oförvilliga rättighet.

Det bör framhållas att nedanstående skildring avtalas utan tillgång till det i UDA's arkiv förfinniga materialet.

DET VAR VÅREN 1946 som jag till min egen stora övertäckning fick besök om att jag skulle bli sändebud i Moskva från den 1 juli samma år. På vägen från Bryssel där jag varit sändebud passerade jag givetvis Stockholm för att sammanträffa med olika regeringsmedlemmar liksom med utrikesdepartementets tjänstemän. I Helsingfors mötte jag min företrädare som sändebud i Moskva, en engöven Stellan Söderström. Denne hade naturligtvis mycket att berätta, som var viktigt för mig att få kännedom om. Men det utan jämförande vittnande och samtidigt mest övervakande de var att Söderström före sin avresa från Moskva hade fått förtärliga för Stalins själv.

Jag säger "övervakande", eftersom Stellan i princip aldrig mottog utländska sändebud. Omåliga diplomater hade hemställ om förordade hos Sovjetunionens allsmäktige baskarskrämen de hade samt och symmetrihans egen avläsning under härvänsning till att Stellan inte tillhörde regeringen utan endast beaktade en sekterisärport inom det kommunistiska partiet (!). Under andra världskriget hade det visserligen förkommit att Stellan tagit emot och även förhandlat med ambassadörer men han hade då varit regeringschef och hade i praktiken endast varit i fråga om de två allierade stormakternas representanter: Storbritannien och USA.

USA's Avernell Harriman. När Söderström före sin avresa från Moskva hade anmält om förträdade hade emellertid Stellan genast beviljat detta. Det svenska sändebudet, Årholmt av legationens chef, Barck-Holst, hade föres genom Kremis alla sändebuds kordörar ändra till ha kom fram till Stalins arbetsrum. Stående framför geberstisummon höll Söderström (som talar utmärkt ryska) ett anförande där han pröfde Stalins världshistoriska insatser under kriget mot Nazityskland och gav uttryck åt svenska regeringens vänskapliga känslor gentemot Sovjetunionen. Stalins frågade därefter om det var något som han kunde göra för Sverige.

Söderström förklarade då att man på svenska sida var bekymrad över en svensk diplomat, som hann inte återvända. Han beaktar i stora drag Wallenberg-fallet.

Stalins bad Söderström ett sårva namnet med rysk beaktavring på ett papper, varföre han sade att han skulle undersöka saken.

Därefter var undanseen slutt. SÖDERSTRÖM VAR mycket nöjd med sitt besök hos Stalins, ty detta hade bevisat att vårt förhållande till Sovjetunionen, som lett sig rätt bekymmerant, var tillräckligt för att man nu måste göra nya framställningar i Moskva.

När UDA's arkiv i Raoul Wallenberg-frågan öppnas någon gång nästa år är det möjligt att vi kommer att få mera klarhet i denna så dunkla sak. Men redan nu kan en av dem som var med på den tiden avslöja Sveriges något spåka agerande gentemot Sovjetunionen.

AV GUNNAR HÄGGÖLF

Vad beträffade Wallenberg hade han lyckats intressera Stalins själv och mera kunde man ju inte begära. Man fick nu avvakta resultatet av Stalins åtgärder. Under tiden borde man givetvis inte förtärliga några demarcher hos de sovjetiska myndigheterna. Vid min ankomst till Moskva några dagar senare gav legationens chef, Barck-Holst, en redogörelse för mötet med Stalins. På Unden fråga vilka meddelader jag hade i landstarna, svarade jag att min schweiziska kollega i Moskva hade berättat att några schweiziska diplomater i Budapest hade tagits i fångenskap förvar i Sovjetunionen, men att man lyckats få dem utlämnade till sovjetiska medborgare.

Unden reagerade omedelbart och avbröt mig genom att säga någon "människohandel". Jag påpekade att vi hittills inte hade fått några meddelader från Moskva. Vi måste söka få en inblick i Sovjetunionens verkliga ekonomisk-politiska läge och framför allt i den sovjetiska ledningens utrikespolitiska avsikter.

När jag under oktober och början av november 1946 insatt arbetade jag till förtärliga rapporter till Stockholm, där Unden ville gå igenom min rapportering, som i vägen avseende skilde sig väsentligt från hans egen uppfattning. Hanan hade jag sedan berättat i minna minnen. "Pre-dens vägar" Under hösten hade de iniet hörs om något resultat av Stalins utlovade undersökning. Regeneringen ansåg därför att man nu måste göra nya framställningar i Moskva.

I detta läge kallades jag till överläggning med Unden. Närvarande var även utrikesministeren, Gunnar Myrdal, leddes den stora delegationen för underhandlingar med Sovjetunionen om kredit- och handelsavtal. Under diskussionen framförde jag den uppfattningen att vi — när alla tidigare demarcher i Moskva varit resultatlösa — borde överväga andra meddelader. På Unden fråga vilka meddelader jag hade i landstarna, svarade jag att min schweiziska kollega i Moskva hade berättat att några schweiziska diplomater i Budapest hade tagits i fångenskap förvar i Sovjetunionen, men att man lyckats få dem utlämnade till sovjetiska medborgare.

Unden reagerade omedelbart och avbröt mig genom att säga någon "människohandel". Jag påpekade att vi hittills inte hade fått några meddelader från Moskva. Vi måste söka få en inblick i Sovjetunionens verkliga ekonomisk-politiska läge och framför allt i den sovjetiska ledningens utrikespolitiska avsikter.

När jag under oktober och början av november 1946 insatt arbetade jag till förtärliga rapporter till Stockholm, där Unden ville gå igenom min rapportering, som i vägen avseende skilde sig väsentligt från hans egen uppfattning. Hanan hade jag sedan berättat i minna minnen. "Pre-dens vägar" Under hösten hade de iniet hörs om något resultat av Stalins utlovade undersökning. Regeneringen ansåg därför att man nu måste göra nya framställningar i Moskva.

1980 kan bli sommings år i glöden Wallenberg.

blev förtärligt? Innan en utrikesminister framförde ett hot, borde han åtminstone ha något att säga.

Jag genmålde att jag tyckte att vi hade en rätt stark ställning. Om vi efter en utrikesministerial förhandling till sovjetambassadören hade fått något besked, kunde vi ju som ett första steg markera ett kyligt förhållande och eventuellt i sista hand elimitera alla medgivanden, som Sverige gjort under kredit- och handelsförhandlingarna. Sovjetunionen förmå, undan skakade på huvudet och därmed var beredningen slut.

Det gjordes givetvis ingen enhetlighet inom den svenska regeringen utan även i ledarna Kreiser i Västeuropa och USA.

Under fyra krigsår hade man dagligen lyssnat till kommunistiska källorna om de ryska arméernas egeniska kamp mot de förtärliga nazistiska angriparna. Det var ryssarna som hade burit den utan jämförande tyngsta börden vid nedkämpandet av Hitler. Störtyckande. Sovjetunionen stod nu som den dominerande stormakten på den europeiska kontinenten.

Självvalde måste det framstå som ytterst angeläget att skapa bästa möjliga förbindelser med Sovjetunionen inte bara av humanitära utan även i den förhoppning, som man inom vissa kretsar i Sverige lyfte om att Sverige skulle kunna bli en förmedlande länk mellan öst och väst.

Innan jag tillträdde min post i Moskva hade Per Albin uppmärksam mig i Moskva söka hjälp för blott byråliga utan verkligt förmedlande. Rättshandeln mellan Sverige och Sovjetunionen, mellan Ryssarna måste kunna att de i Sverige hade en verklig vän. Andra ledande män i den dåvarande regeringen såsom Unden och Wigforss uttalade sig i alldeles samma anda.

Väsentligen hade jag från min första vistelse i Sovjetunionen år 1930 bevarat ett intryck av ett dittorietiskt rikt land, som bekräftade den krigsriggande kapitalistiska världens som den naturliga fienden och som sökte sin tröst i en last förvisning om att dessa fiendliga kapitalistiska ter skulle i full överensstämmelse med den marxistiska-leninistiska doktrinen gå sin revolutionära undergång tillbaks.

Sedan jag emellertid upplevt nazismen som det största hotet mot västvärlden och därefter beaktat det sovjetiska folkeshärskas kamp under andra världskriget, ville jag i likhet med de allra flesta i det dåtida Sverige gärna hoppas att det skulle visas sig vara möjligt att rikta den stämning som då rådde inte bara i Sverige och

uppteckning av denna överläggning. Sådan förekommer ju ej i svensk förvaltning, i varje fall inte i utrikesdepartementet. Emellertid har jag ett minne av att jag efter återkomsten till Moskva och efter en demarche hos vice utrikesministern Novikov i januari eller februari 1947 hade ett telegamm eller en skriftlig depesch till utrikesminister Unden där jag i kortfattat berättade vidare behandling. NÄR MAN NU TRÄFFAR AR beträffande vidare behandling av utrikesledningens dåvarande bedömningar och ställningstaganden, måste man göra en verklig ansträngning för att återkalla den stämning som då rådde inte bara i Sverige och

198-24-29-12-07

vertikalt förtroendefulla förbindelser mellan Sverige och Sovjetunionen.

Sedan jag emellertid visats en tid i Sovjetunionen år 1946 och haft tillfälle till åtskilliga orienterande samtal (särskilt med Dekanov, som under nästan hela tiden i Molotovs frävarro förestod utrikesministeriet) kom jag fram till den uppfattning, som jag gav uttryck åt i de depescherna, vilka — såsom redan antecknats — förmäde Unden att beakta mig till överläggning i Stockholm. Jag ansåg att sovjetisk utrikespolitik även efter kriget följde i stort sett samma riktning som fört beaktande mellan den kommunistiska respektive kapitalistiska världen, att emellertid Sovjetunionen i det läge som förelåg efter kriget, var rätt belägen med att vi Östersjön på ett neutralt Sverige och att vi följaktligen till hade ett god förhållande till Sovjetunionen.

Att komma fram till ett "förtroende" eller rent av "förtroende" förhållande föreföll mig vara utelämnat då Sverige i Moskva ögon var en kapitalistisk stat. Jag trodde inte att man genom allmänna erbjödanden om kredit eller andra villkoren skulle kunna bygga upp "en fond av vänskap i Moskva" som det ofta talades om i svenska regeringskretsar. Att vid diskussioner med sovjetiska representanter visa tvetydigt tillbakagående har jag allseadan minna erfarheter vid förhandlingarna med Sovjetunionen vären 1934 insett vara helt felaktigt.

Det var ur dessa synpunkter som jag bedömde frågan om den rätta haktiken för att få ett hållande besked från sovjetiska myndigheter. Raoul Wallenberg.

Gunnar Häggölf

1979-12-10 kabs Leifland, IB
Moskva

FÖRTROLIG

Samtal med f. justitierådet Ingrid Gärde-Widemar om
Wallenberg-kommittén

Jag hade igår, efter en middag på israeliska ambassaden, ett samtal med f. justitierådet Ingrid Gärde-Widemar om Wallenberg-kommittén och om relationerna mellan UD och denna kommitté.

Jag underströk därvid för fru Gärde-Widemar att jag trodde att det var angeläget att UD och kommittén höll nära kontakt med och ömsesidigt informerade varandra, såsom var förhållandet mellan UD och familjen. Å andra sidan, fortsatte jag, var det självklart att kommittén inte kunde förvänta sig att UD automatiskt skulle ställa sig bakom alla kommitténs initiativ och aktioner. Skälet härför var givetvis inte att UD inte önskade kommitténs framgång i sitt arbete. Men om och när regeringen i framtiden på grundval av nya vittnesmål eller nytt material tar upp frågan i Moskva, måste en förutsättning vara att regeringen inte raserar sina kommunikationskanaler med Moskva. Och vi vet, inte minst efter vice utrikesminister Zemskovs besök i Stockholm, att den sovjetiska regeringen anser att en del av familjens och kommitténs uttalanden och aktiviteter är utmanande.

Att på detta sätt, fortsatte jag, dra en skiljelinje mellan UD och familjen/kommittén borde rimligen även vara i kommitténs och familjens intresse. Jag trodde mig också ha mött förståelse för detta rätt självklara resonemang hos Nina Lagergren, men jag var oroad över vissa uttalanden av Guy von Dardel, som tycktes anse att om

inte UD fullt ut endosserade och t.o.m. aktivt deltog i kommitténs (och hans egen) verksamhet, skulle detta vara ett tecken på att UD tappat intresset för saken.

Fru Gärde-Widemar svarade mig att hon kanske inte tidigare tänkt närmare på relationerna mellan UD och familjen/kommittén. Hon sade sig dock hysa förståelse för min argumentering.

Leif Leifland

22
4
Wallenberghandlingarna

P.M.

Ambassadör Wollin lovade vid telefonsamtal idag att söka få besked från österrikarna om 40-talsmaterialet i nästa vecka (50).

Beträffande Reitbauers yttrande om "blandad kommission" sade Wollin att detta endast var en löst framkastad tanke och att Reitbauer hade klart för sig att JK i första hand önskade ett förberedande samtal om handlingarna från tiden efter 1949. Ett sådant kunde komma till stånd först i januari. Jag sade att man ju då kunde tala om tillvägagångssättet i fortsättningen. Jag framhöll att en del av de handlingar, som tillställts Wollin i fotokopior, sannolikt komme att bli undantagna från offentliggörandet utan konsultation med österrikarna och att några ju ej lämpade sig för sådan. Wollin instämde.

7/12-79

OJ

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1979-12-07

Avd

P

Grupp

2

Mål

En

Adress

Svensk Oslo

Text

Duhs från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

PRIMO:

I anslutning till tidigare telegram till Dig återges nedan under secundo ett meddelande 1979-12-06 från Bergquist, Washington.

SECUNDO:

Cit / State Department har nu bekräftat att pastor Vins kommer att vara i Oslo 13-18 december. Hans dotter, som varit States kontaktperson, visste emellertid inte var exakt Vins skulle framträda, annat än att det var i en evangelisk-baptist-kyrka. Vins är beredd tala med företrädare för våra myndigheter i Oslo, och om detta inte går att ordna, för vår ambassad här. Eftersom Vins besök i Oslo lär komma att spelas upp i pressen, kan ni väl säkert via Oslo-ambassaden lokalisera honom i staden.
- Slutcit

Cabinet

ex t

Leifland

EXP 79/208
1600 Cg

8/12

CABINET STOCKHOLM 1979-12-08

16.00

P 2 En I

SVENSK TEL AVIV

231. FOER AMBASSADOEREN FRAAN L-AA NILSSON RE BESCEK AV
PROFESSOR VON DARDEL.

HAR TALAT MED VON DARDEL LOERDAG. DENNE ANLAENDER ISRAEL
FOERST MAANDAG KVAELL KL 21.05 MED EL AL FRAAN KOEPEN-
HAMN. VON DARDEL TACKSAM DIN INBJUDAN MIDDAG MAANDAG
OCH UNDRAR NU OM DU ISTAELLET HAR TILLFAELLE TILL ANNAN
MAALTID. FOERESLAAR DAERFOER TELEFONKONTAKT SENT MAANDAG
KVAELL ELLER TIDIGT TISDAG MORGON.

VON DARDEL, SOM ERHAALLIT DIN ADRESS I JERUSALEM, BOR
PAA HOTEL MORIAH, TELEFON 23 22 32. HAN AATERRESER ONSDAG.

CABINET

CABINET STOCKHOLM KL

INPINGT AV LARS-ÅKE NILSSON / CBJ

München

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

1979-12-14:

Ex f kdm t:

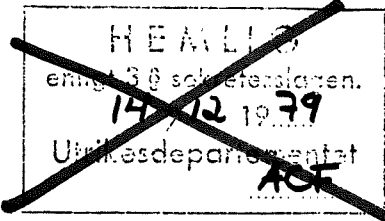
Utrikesdepartementet

Kab sekr

amb Moskva onumr

amb Tel Aviv onumr

exp 791214/ACF

117 127

Fakta i fallet Raoul Wallenberg

(1 bil.) ✓

./.

Härmed får jag översända anteckningar från ett samtal
3 december 1979 med journalisten Ignacy Szenfeld.

Per-Åke Kjellshög

Anteckningar från ett samtal med journalisten Ignacy Szenfeld
1979-12-03

I generalkonsul Larssons sjukfrånvaro mottog jag journalisten Ignacy Szenfeld vid Radio Free Europe i München som bett att få redogöra för sina åsikter i fallet Raoul Wallenberg.

Szenfeld är född 22 februari 1915 i Lwow i dåvarande Polen och innehar franskt främlingsdokument. Han är sedan 1971 anställd vid RFERL-Radio Free Europe/Radio Liberty i München och medlem av franska journalistklubben i Paris. Szenfeld frigavs från rysk fångenskap 1969 efter att ha suttit inne flera år i olika ryska fängelser och bl.a. deporterats till Sibirien. Han sade sig vara den enda överlevande av de 108 personer, till övervägande delen polska medborgare, som samtidigt med honom sattes i ryska fängelser under andra världskriget. Szenfeld ville varna svenska regeringen för en viss Abraham Kalinsky, som för svensk press hävdade att han själv sett Wallenberg i ett ryskt fängelse. Kalinsky är en rysk KGB-agent, som nu lever i Israel. Enligt Szenfeld är han en stor lögnare och provokatör. Under andra världskriget arbetade Kalinsky för ryska säkerhetspolisen och angav sina polska landsmän. I samband med Mironoff-affären föll han i onåd och sattes själv i ryskt fängelse, men lyckades genom att giva sken av att vara dubbelagent klara livhanken.

Med Szenfelds långa erfarenhet från fängelseåren i Ryssland fanns det ingen teoretisk möjlighet för en internerad att på Stalins tid få kontakt med en annan fånge. Inte ens fångvaktaren hade kännedom om efternamnet på de intagna. Det fanns mellan tre och fyra tusen fångar i Ljubljanka-fängelset i Moskva och fångarna kunde inte komma i kontakt med varandra genom att knacka i väggen eller andra påfundigheter. Vad som Kalinsky sagt till pressen är nonsens och Szenfeld ansåg det vara hans moraliska skyldighet att tala om för svenska myndigheter att taga avstånd från Kalinskys påstående, som saknar verklighetsanknytning

Efter stalinepoken blev det lättare för de politiska fångarna att komma i kontakt med yttervärlden. Att ingen anhörig, myndighet eller annan fått något livstecken från Raoul Wallenberg anser Szenfeld utgör bevis nog att Wallenberg avlidit och utesluter möjligheten av att han skulle vara vid livet efter 1947.

Szenfeld delar den sovjetiska uppfattningen, som framförts till den svenska regeringen, senast genom ambassadör Jakeolev, att det inte finns mer att tillägga om Wallenbergs öde. Han är helt övertygad om att Raoul Wallenberg avled redan 1947.

Szenfeld berättade vidare att han håller på att skriva ner sina erfarenheter från hans år i ryska fängelser och förbereder utgivandet av en bok. När boken utkommit från trycket lovade han överlämna ett exemplar till generalkonsulatet.

München den 3 december 1979

Per-Åke Kjellshög
Konsul

Kabs Leifland, IB

Arende

Datum

1979-12-10

Wallenberg

Avd

Grupp

Mål

1

2

Eu II

Adress

Svensk

MOSKVA

Ex t: L-Å Nilsson

Text

De Geer från Leifland.

Primo. Under secundo texten till PM om samtal med fru Gärde-Widemar.

Secundo. Cit Jag argumentering. Slutcit.

Tertio. Vid återkomsten från Moskva i lördags hade Guy von Dardel ett telefonsamtal med Lars-Åke Nilsson. Dardel uttryckte därvid tacksamhet för den hjälp han fått från Dig och Lundvik. Överhuvudtaget förklarade sig von Dardel vara nöjd med sitt besök i Moskva. Särskilt hoppade han hans "vetenskapliga kontakter" skulle bidra till att Wallenberg-ärendet fördes framåt. von Dardel reser idag måndag till Tel Aviv.

Cabinet

1979-12-10 kabs Leifland, IB
Moskva

FÖRTROLIG

Samtal med f. justitierådet Ingrid Gärde-Widemar om
Wallenberg-kommittén

Jag hade igår, efter en middag på israeliska ambassaden, ett samtal med f. justitierådet Ingrid Gärde-Widemar om Wallenberg-kommittén och om relationerna mellan UD och denna kommitté.

Jag underströk därvid för fru Gärde-Widemar att jag trodde att det var angeläget att UD och kommittén höll nära kontakt med och ömsesidigt informerade varandra, såsom var förhållandet mellan UD och familjen. Å andra sidan, fortsatte jag, var det självklart att kommittén inte kunde förvänta sig att UD automatiskt skulle ställa sig bakom alla kommitténs initiativ och aktioner. Skälet härför var givetvis inte att UD inte önskade kommitténs framgång i sitt arbete. Men om och när regeringen i framtiden på grundval av nya vittnesmål eller nytt material tar upp frågan i Moskva, måste en förutsättning vara att regeringen inte raserar sina kommunikationskanaler med Moskva. Och vi vet, inte minst efter vice utrikesminister Zemskovs besök i Stockholm, att den sovjetiska regeringen anser att en del av familjens och kommitténs uttalanden och aktiviteter är utmanande.

Att på detta sätt, fortsatte jag, dra en skiljelinje mellan UD och familjen/kommittén borde rimligen även vara i kommitténs och familjens intresse. Jag trodde mig också ha mött förståelse för detta rätt självklara resonemang hos Nina Lagergren, men jag var oroad över vissa uttalanden av Guy von Dardel, som tycktes anse att om

inte UD fullt ut endosserade och t.o.m. aktivt deltog i kommitténs (och hans egen) verksamhet, skulle detta vara ett tecken på att UD tappat intresset för saken.

Fru Gärde-Widemar svarade mig att hon kanske inte tidigare tänkt närmare på relationerna mellan UD och familjen/kommittén. Hon sade sig dock hysa förståelse för min argumentering.

AS
Leif Leifland

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1979-12-10

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk Rom

Text

Lewenhaupt från Leifland. Re Ditt handbrev till mig 1979-12-05 i Wallenberg-ärendet.

Vi har i Stockholm svårt att se hur fru Gianninis kontakter skulle kunna föra Wallenberg-ärendet framåt. Dessutom är det tveksamt om vi från officiellt svenskt håll bör endossera att fru Giannini skriver till Antonioni om Wallenberg.

Du skulle däremot kunna föreslå fru Giannini att kontakta Raoul Wallenbergs halvsyster, (fru Nina Lagergren, Dahlbergsvägen 22, 182 62 Djursholm) eller ordföranden i den svenska Wallenberg-kommittén (f justitierådet Ingrid Gärde Widemar, Strandvägen 13, 114 56 Stockholm). Ett svenskt-italienskt erfarenhetsutbyte via privata kanaler skulle möjligen i de aktuella fallen vara av värde.

Cabinet

ex t
Leifland

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs

L-Å Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Svensk Oslo

1979-12-10-

Cabinet Stockholm

För L Å Nilsson från Duhs ang Wallenbergärendet.

Preliminärt bestämt jag ska träffa Vins torsdag den 13 dennes kl 11.
Telar referat samtalet.

Kellberg

UTRIKESDEPARTEMENTET

Arende:

Kopia till:

Kabs + L-Å Nilsson

~~Bltr Kabs~~

~~Polch~~

~~Pol~~

~~LHD~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

utl. utt. fil.
tel. Aviv 1979-
-12-12

SVENSK TEL AVIV 1979-12-11

CABINET STOCKHOLM

FOER LARS-AAKE NILSSON FRAAN WILKENS
RE WALLENBERG

BBC:S JOHN BIERMAN, SOM GOER FILMEN OM WALLENBERG OCH
VILKEN AER EN PERSONLIG VAEN, HAR FRAAGAT MIG OM DET
SKULLE FINNAS EN MOEJLIGHET ATT NAAGON I UTRIKES-
LEDNINGEN HEMMA, HELST ULLSTEN SJAELV, FOER INKLUDERING I
FILMEN UTTALADE SIG OM REGERINGENS STAANDPUNKT I
FRAAGAN, OM HUR MAN BEDOEMER DE SENASTE INDICIERNA
PAA ATT WALLENBERG FORTFARANDE KAN VARA I LIVET ETC.
JAG HAENVISADE TILL ATT DYLIKA FOERFRAAGNINGAR NORMALT
BOER SLUSSAS VIA PRESSBYRAAN, MEN STAELLDE SAMTIDIGT I
UTSIKT ATT LAATA FRAAGAN GAA VIDARE TILL DIG FOER DEN
AATGAERD DU KAN BEDOEMA LAEMPLIG. KANSKE KAN DET LIGGA
I VAART INTRESSE ATT PAA SAADANT SAETT KLART ANGE RE-
GERINGENS STAANDPUNKTER I FRAAGAN, OM INTE ANNAT FOER ATT UND-
VIKA RISKEN ATT SAKEN KOMMER UT SNETT I FILMEN, SOM
MED SAEKERHET KOMMER ATT FAA AVSEVAERD SPRIDNING OCH
INTERNATIONELLT GENOMSLAG. TACKSAM FAA FOERA FRAAN
DIG OM OVANSTAAENDE.

OERN

Lab sek.

10590B UDSTH S
33650 SVNSK IL

11 DEC 79 11 2

79: A 250

P 2 En I

92
29-12-79 / *W*

TELEGRAM VIA UD RADIO

SVENSK TEL AVIV 1979-12-11

CABINET STOCKHOLM

250. FOER LARS-AAKE NILSSON
RE WALLENBERG

I ANSLUTNING TILL TIDIGARE MEDDELANDE OM PRESSKONFERENSEN
OM WALLENBERG I TEL AVIV DEN 4 DECEMBER AATERGES NEDAN
I ENGELSK OEVERSAETTNING EN ARTIKEL OM EVENEMANGET I DAGS-
TIDNINGEN "HAARETZ" DEN 5 DECEMBER.

"SWEDISH DIPLOMAT RAOUL WALLENBERG STILL ALIVE IN A
SOVIET PRISON"

REVEALED A SENIOR OFFICIAL OF THE KGB. THREATS TO WIFE
OF "PRISONER OF ZION" WHO HAD MET WALLENBERG IN HIS
PRISON.

BY YEHUDIT WINKLER

A SENIOR OFFICIAL OF THE SOVIET SECRET SERVICE HAS
REVEALED, THAT SWEDISH DIPLOMAT RAOUL WALLENBERG, WHO HAD
SAVED TENS OF THOUSANDS OF HUNGARIAN JEWS DURING THE
HOLOCAUST, AND WHO HAD DISAPPEARED WHEN BUDAPEST WAS
TAKEN BY THE RUSSIANS - WAS STILL ALIVE IN A SOVIET PRISON.

THE WIFE OF JAN KAPLAN, A PRISONER OF ZION WHO HAD BEEN
RELEASED AND REARRESTED THIS YEAR, WHEN THE TESTIMONY OF
HIS MEETING WITH RAOUL WALLENBERG WAS PUBLISHED, SAID THE
DAY BEFORE YESTERDAY IN A TELEPHONE CONVERSATION WITH HER DAU-
GHTER IN ISRAEL, THAT SHE HAD BEEN WARNED AT KGB HEADQUARTERS,
TO STOP PUBLISHING WHAT WAS KNOWN TO HER ABOUT WALLEN-
BERG, OR ELSE THE LIFE OF HER HUSBAND WOULD NOT LONGER BE
SECURE - THESE DETAILS WERE DISCLOSED YESTERDAY AT A PRESS
CONFERENCE IN TEL AVIV, SUMMONED BY THE COMMITTEE OF RAOUL
WALLENBERG FRIENDS.

34 YEARS IN JAIL

THE DAUGHTER OF JAN KAPLAN, DR. ANNA BILDER, SAID, THAT HER
FATHER HAD BEEN RELEASED FROM PRISON AT THE BEGINNING OF THIS
YEAR, AFTER HAVING SPENT THREE YEARS IN JAIL. UPON HIS
RELEASE HE HAD SPOKEN WITH HER ON THE TELEPHONE AND SAID, I.A.,
THAT HE HAD MET IN THE BOTIRASKAYA PRISON "A SWEDISH IMPRISONED
FOR 34 YEARS ALREADY".

SID 2

AT THE SAME TIME, HE WROTE ALL HE KNEW ABOUT THE SWEDISH PRISONER AND TRIED TO GET THIS INFORMATION TO THE WEST THROUGH A TOURIST.

THE TOURIST WAS DETAINED BY THE KGB, FOLLOWING WHICH JAN KAPLAN WAS REARRESTED, AND TO THIS DAY, HIS FAMILY DOES NOT KNOW WHERE HE IS OR WHAT HAS HAPPENED TO HIM.

MR. ABRAHAM SHIFRIN, HEAD OF THE INSTITUTE FOR THE RESEARCH OF PRISONS IN THE SOVIET UNION, SAID YESTERDAY, THAT AN IMMIGRANT WHO HAD ARRIVED FOUR MONTHS AGO, HAD BROUGHT ALONG NEW TESTIMONY, ACCORDING TO WHICH, A SENIOR OFFICIAL OF THE KGB HAD INTIMATED TO FRIENDS, WHILE DRINKING WITH THEM ON MAY 1, 1978, THAT A SWEDISH DIPLOMAT WAS SERVING TIME FOR 34 YEARS.

NEW EVIDENCE

MR. SHIFRIN AND OTHER ACTIVISTS IN THE COMMITTEE OF RAOUL WALLENBERG FRIENDS, HAVE APPEALED TO VARIOUS INTERNATIONAL ORGANIZATIONS AND TO THE POPE, TO ACT FOR HIS RELEASE. THE COMMITTEE CALLS ON THE SOVIET AUTHORITIES, TO ALLOW THE SWEDISH AMBASSADOR TO MOSCOW, TO MEET JAN KAPLAN AND TO HEAR FROM HIM PERSONALLY ALL HE KNOWS ABOUT "THE SWEDISH PRISONER" HE HAD MET IN A JAIL IN MOSCOW.

BROTHER AND SISTER TO ARRIVE IN ISRAEL

THE COMMITTEE'S SECRETARY GENERAL, MR. MOSHE BARNEA, ANNOUNCED THAT RAOUL WALLENBERG'S BROTHER AND SISTER WERE DUE TO ARRIVE IN ISRAEL NEXT WEEK. MR. SHIFRIN STRESSED, THAT THE FATE OF THE MAN, TO WHOM THOUSANDS OF HUNGARIAN JEWS OWE THEIR LIVES, HAS NOT BEEN THOROUGHLY INVESTIGATED SO FAR, THOUGH VARIOUS TESTIMONIES HAVE BEEN GATHERED, ACCORDING TO WHICH HE HAD BEEN SEEN AT DIFFERENT TIMES AFTER THE DATE ON WHICH NIKITA KHRUSHCHEV HAD CLAIMED THAT WALLENBERG HAD DIED OF A HEART-ATTACK. IN ADDITION TO THE COMMITTEE OF WALLENBERG FRIENDS, A PUBLIC COMMITTEE FOR HIS RESCUE HAS BEEN ESTABLISHED IN ISRAEL UNDER THE CHAIRMANSHIP OF GIDEON HAUSNER, M.K.. PRIME MINISTER MENACHEM BEGIN IS ALSO A MEMBER OF THIS COMMITTEE. A COMMITTEE OF SENATORS HAS BEEN ESTABLISHED IN WASHINGTON FOR THE SAME PURPOSE.

SID 3

SATISFIED WITH WORDS OF MOUTH

MR. SHIFRIN CLAIMS THAT THE EXISTING BODIES FOR THE RESCUE OF WALLENBERG, MAKE DO WITH WORDS, WITHOUT TAKING ACTIVE STEPS TO COMPEL THE SOVIET AUTHORITIES TO REVEAL THE TRUTH ABOUT WALLENBERG'S FATE. IT WAS REPORTED FROM VIENNA IN JUNE THIS YEAR, THAT PRESIDENT CARTER HAS APPARENTLY INCLUDED RAOUL WALLENBERG'S NAME ON THE LIST OF PRISONERS, THE RELEASE OF WHOM THE UNITED STATES IS ASKING FROM THE RUSSIANS.

OERN

SVENSK TEL AVIV KL 15.00

N#5

105903 UDSTH S
33650 SVNSK ILT

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

L-Å Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

aa
75-12-17

P

2

En I

SVENSK TEL AVIV 1979-12-12

CABINET STOCKHOLM

96

FOER LARS-AAKE NILSSON FRAAN WILKENS

IDAG ERHAALLIT RESTERANDE KORTEN FRAAN KALINSKI.
DE INSAENDES MED DAGENS KURIRLAEGENHET I KUVERT
ADRESSERAT TILL DIG. DE BAADA VIKTIGASTE LIGGER
OEVERST I BUNTEN.

OERN

Kab Jensen ✓
1979-12-13

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ex f kdm t:

Fru Nina Lagergren

F justitierådet I Gärde-Widemar

amb Moskva

amb Washington

gk San Francisco

exp 791213/ACF

12 DEC 79 11 5

79: A 252

P 2 En F

SVENSK TEL AVIV 1979-12-12

CABINET STOCKHOLM

252. VAART 251. TILL KABINETTSSEKRETERAREN OCH L-AA NILSSON OM
WALLENBERG-CEREMONI I JERUSALEM

P R I M O TRAEDPLANTERINGSCEREMONIN AEGDE RUM PAA TISDAGEN
I MYCKET VAERDIGA FORMER I YAD VASHEM-MUSEET.

S E C U N D O I ETT FOELJANDE OFFENTLIGT SAMMANTRAEDE MED
DEN ISRAELISKA WALLENBERGKOMMITTEN OEVERLAEMNADES EN MEDALJ
TILL RAOUL WALLENBERG ATT TILLS VIDARE FOERVARAS AV PROFESSOR
VON DARDEL. ANFOERANDEN HOELLS AV HAUSNER OCH PREMIAERMINISTER
BEGIN. AEVEN FRU LANTOS OCH JAG ANMODADES SAEGA NAAGRA ORD, VAR-
PAA VON DARDEL TACKADE AA FAMILJENS VAEGNAR. TILL CEREMONIN
HADE DESSUTOM INFUNNIT SIG REGERINGSMEDLEMMAR, FUNGERANDE
TALMANNEN, ETT PAR MEDLEMMAR AV-HOEGSTA DOMSTOLEN OCH ANDRA NO-
TABILITETER SAMT AMERIKANSKA AMBASSADOERSPAKET OCH AMERIKANSKE
AUTONOMIFOERHANDLAREN LINOWITZ MED MAK, VIDARE PERSONER MED
SAERSKILD ANKNYTNING TILL WALLENBERG, DAERIBLAND FRU BILDER
OCH FLERA UNGERSKA JUDAR. SLUTLIGEN ETT BETYDANDE PRESSUPPBAAD.

T E R T I O BEGIVELSE HAR GIVITS RAETT VID PUBLICITET I ISRAEL,
INKL. TELVISIONENS NYHETSPROGRAM I GAAR KVAELL.

Q U A R T O EFTER CEREMONIN BJOED VI VON DARDEL OCH FRU
LANTOS MED MAN PAA LUNCH. HAUSNER BJOED VON DARDEL PAA MIDDAG
OCH IDAG AATERVAENDER DENNE TILL SVERIGE. ENLIGT VAD HAN JUST
SAGT MIG PER TELEFON VAR HAN MYCKET NOEJD MED DET SAETT VARPAA
DET HELA GENOMFOERTS.

OERN

SVENSK TEL AVIV KL 1205

VZZ

Lykullen, Pl 535, 430 40 Särö 10/12.79

Kab sekr/kr Nilsson utr min kansli/ACF
Åtgärd: svarsbrev till Wigforss 1980-01-10 samt
hbr t generalkonsul Friedman, New York 1980-01-10

Kabinettssekreteraren Leif Leifland
Utrikesdepartementet
Stockholm.

295-6237
1980-01-08
1979-12-12
P 2 6u

Broder,

Jag har hört att Du varit sjuk och hoppas att Du är eller snart kommer att vara fullt återställd. Om detta brev kommer olägligt kan Du väl lämna över det till Lars Åke Nilsson.

Det har äntligen lyckats mig att få fatt på ytterligare en person med direkta erfarenheter från Ljubljanka på 40-talet. Hans namn är Anatolij Levitin-Krasnov, och han är numera bosatt i Luzern, där han bl.a. skriver på sina memoarer. Genom en tredje person, som behärskar ryska, har jag fått några frågor framförda till L. Jag citerar ur min medarbetares uppteckning:

...Die Beantwortung von Herrn Wigforss' konkreten Fragen.

Herr Levitin, der in den Jahren 1949-50 in der Lubjanka sass, hat mir folgende Namen von Mitgefangenen genannt:

- Friedrich Krimmer (wohl verstorben)
- Dr. Gruzinov (wohl verstorben)
- Gulcin (Vorname nicht erinnerrlich), Journalist
- Lev Babkov
- Jurij Alexandrovich Lechickij (Bedeutender Geologe, zu 15 Jahren verurteilt, möglicherweise noch am Leben)
- Viktor Krasin (lebt heute in New York, seine Adresse könnte durch die russisch Emigrantzeitung "Novoje Russkoje Slovo" in New York ermittelt werden)
- Smejn (Vorname nicht erinnerrlich; lebt heute in Tel Aviv, Adresse könnte durch Viktor Krasin ermittelt werden)

Kommentar: Namnet Smejn är mig obekant. Både han och Viktor Krasin kan vara av intresse för UD. Jag är osäker på hans identitet. Det finns en Viktor Krasin, f. 1929, dissident, arresterad 1969 och dömd till fem års förvisning. Tydligt var det denne Krasin som 1973 förevisades på en presskonferens i Moskva 1973, där han efter hårdhänt behandling av KGB skall ha tillsammans med Pyotr Yakir vittnat mot den sovjetiska psykiatrins kritiker. Det är mig inte bekant huruvida denne Krasin satt i Ljubljanka redan 1949 - han skulle då ha varit 20 år - men den K. som Levitin nämner kan sitta inne med värdefull kunskap om fängelset.

Jag hade också frågat Levitin om namn på medicinsk och annan personal i fängelset. Håller just på att studera dessa, troligen inte alltför givande

uppgifter, men det är ~~just~~ sådant som Krasin och Smejn kan veta mer om.

Levitin berättade att han hade hört talas om Raoul Wallenberg först efter sin utvandring. Han sade vidare att sovjetiska myndigheter självfallet har mycket mer i sina arkiv än Smoltsovs papperslapp. Wallenbergs allt hör med säkerhet till dem som är märkta "Bevaras för all framtid". Levitin föreslog att Wallenbergs fall skulle föras inför FN.

Om Juri Belov vet UD säkerligen mer än jag. Följande kan kanske vara av intresse. Belovs uppgifter om sin fängelsestid - enligt Tel. i GP 9/12 - överensstämmer i stort med vad som tidigare meddelats från dissidentkretsar.

-Krylskij
Enligt samma källor, d.v.s. Krönika, N. Gorbanevskaja och Y. Krylsky, är Juri Sergejevitj Belov född 1941 och av rysk nationalitet. Han var verksam som journalist när han 1964 dömdes till tre års ~~fäng~~ arbetsläger för politiskt brott. Satt i Mordovien ^{-en} 1964-67, därpå förvisning varunder han skrev Rapport från mörkret, åter dömd 1968 under artikel 70 till fem års läger under speciell regim för försök att sända skriften till utlandet. Insatt i läger 10 i Mordovien, överförd till Vladimir 1970. Hösten 1971 åter anklagad, nu för att ha agiterat i fängelset, i december 1971 sänd till Serbskij-institutet (rättspsykiatri) och där befunden otillräckelig. I maj 1972 förad till Suchovka (spec. psykiatrisk klinik) där han blev vän med Y. Krylsky - Obs. denne utvandrade till Israel 1974. - Två namngivna doktore sade 1974 till Belov att han inte led av någon sjukdom, men "vi anser religiösa övertygelser patologiska, så vi har er under behandling". Belov överfördes januari 1976 till Smolensk spec. psyk. sjukhus, och sept. 1976 till ett vanligt psyk. sjukh. i Krasnojarsk-regionen.

Krylskij
Jag har tagit dessa uppgifter ur Peter Reddaway och Sidney Bloch: Russia's political hospitals (London 1977), där också källorna står angivna. Krylsky kan vara ett namn för oss.

Bästa hälsningar och en önskan om god bättring

Harald Wigforss

Harald Wigforss

Harald Wigforss

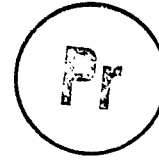
PS. Sänder en kopia av detta brev till Wallenberg-föreningen med påskrift
Konfidentiellt.

1979-12-12

a f kdm t

Kab.sekr.
Arkivchefen
L-Å Nilsson
Mats Gullers
Polchefen
Ch pol I
G Lonaeus

F Ö R T R O L I G T

Exp. 79-12-12, CWFrisläppandet av Wallenberg-dokumenten

Det finns bland svenska och utländska massmedia redan nu ett stort intresse för de dokument om Raoul Wallenberg, vilka regeringen avser att göra offentliga någon gång i januari. I syfte att få en så bra publicitet som möjligt kring detta skulle jag vilja föreslå att UD ställer materialet till journalisternas förfogande en vecka innan de publiceras. Förslagsvis på ett sådant sätt att ungefär fem uppsättningar av dokumentsamlingen finns tillgänglig i arkivet (ev. pressbyrån) innan dokumenten officiellt blir offentliga. Skulle vi hårt hålla på att ingen journalist får se dokumenten före det officiella offentliggörandet, riskerar vi att journalisterna gör ett betydligt sämre arbete på grund av tidsnöd. Det kan dock inte uteslutas att någon tidning bryter mot publiceringsförbudet. Det kan hjälpas upp med att vi kraftfullt understryker vikten av att publiceringstiden hålls och lägger den så att man undviker en veckohelg dagarna före frisläppandet. Ett veckoslut inbjuder lätt till att någon tidning bryter embargot.

Erik Pierre

Avsändningsort

utr min kansli
L-Å Nilsson/MME

Ärende

re Wallenberg

Datum

1979-12-12

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk
KÖPENHAMN

Text

Ambassadören från L-Å Nilsson re mitt handbrev 1979-11-19
om Wallenberg-dokument

Mycket tacksam att senast i början av vecka 51 erfara
hur danskarna ställer sig.

Cabinet

ex

Jödahl, arkivet
Carlgren, arkivet
Nilsson

- exp. 79-12-12

Avsändningsort utr min kansli
L-Å Nilsson/MME

Ärende

re Wallenberg

Datum

1979-12-12

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk
Tel Aviv

Text

Ert 95 Wilkens från L-Å Nilsson re Wallenberg

Leifland villig medverka i BBC-filmen om Wallenberg.

Cabinet

Ex

Leifland

Nilsson

exp. 79-12-12
[Signature]

UTRIKESDEPARTEMENTET

bj

Ärende:

Kopia till:

Hans
L.-Å.-Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

*Utgått till L.A. Nilsson
1979-12-14
Dokument från L.A. Nilsson
1979-12-14*

Svensk Oslo

1979-12-13

Cabinet Stockholm

Ang Wallenberg-ärendet
För L-Å Nilsson från Duhs

Vid samtalet idag förklarade Vins att han aldrig träffat eller hört talas om någon person i Sovjet som föreföll identisk med Wallenberg. Han sade därutöver följande:

1. Det kunde vara motiverat att göra efterforskningar hos de ryska baptister av tysk härkomst som tillåtits lämna Sovjet under de senaste 5 åren. Några av dem har vistats i lägren långa tider och har omfattande kunskaper om fångar. De bor nu i Förbundsrepubliken. Deras namn kunde kanske erhållas via tyska myndigheter. Några är för övrigt kända av den norska baptistföreningen "Misjon bak jernteppe" som bjudit Vins hit.
2. Vins är villig att fråga personer i sin bekantskapskrets om Wallenberg. Han skulle i så fall behöva ett antal exemplar av signalement och fotografier av W.De kan sändas till hans adress i USA dit han återvänder strax före jul (OBS att Vins endast förstår ryska). Adressen är:

Georgi Vins

P.O. Box 2589
South Bend, Ind.
46680 USA

KELLBERG

*från L.A. Nilsson
till Wallenberg -
L.-Å. Nilsson
Vins*

1979-12-11

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtgärd: chiffer tel t svensk
Bonn + svensk Washington 791214

1979-12-17

Ex t H E Riksmarskalken f v b
t fru Nina Lagergren

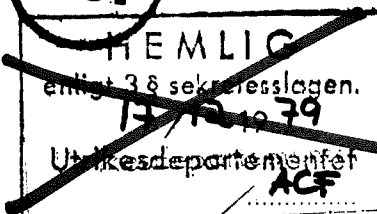
exp 791217/ACF

Åtgärd: chiffer tel t svensk
Ankara 791217/kr Nilsson/ACF

Kanslirådet

Lars-Åke Nilsson

Utrikesdepartementet

328

IN K C		
1979-12-13		
AVD.	QR.	REL.
P	2	En

Förtroligt

2

Sammanfattning av samtal med den från ryska fånglägret
Mordovia frigivne Yury Belov vid ett möte den 5 december
1979 på svenska ambassaden i Wien
(1 bil.) ✓

Broder.

Refererande till vårt meddelande i särskild ordning 79-12-05
översänder jag härmed en ytterligare sammanfattning av sam-
talet med Yury Belov gällande nya vittnen i Wallenberg-
affären.

Orwar Roberntz

1979-12-11

Sammanfattning av samtal med den från ryska fångslägrer Mordovia frigivne Yury Belov vid ett möte den 5 december 1979 på svenska ambassaden i Wien. Samtalet tolkades av ingenjör Simon Wiesenthal i närvaro av minister Hans Linton, en nederländsk journalist från tidningen Telegraaf och undertecknad

Belov: En ungersk f.d. flygare vid namn Laszlo Magasz berättade för mig om Wallenberg då jag satt internerad i fångslägrer Mordovia. Han hade känt Wallenberg personligen redan i Budapest och beundrat honom. Enligt L.M. försvann Wallenberg för att han hjälpte ungerska medborgare, judar. Alla som på något sätt hjälpte någon uppfattades av de inträngande ryssarna som fascister och behandlades som förbrytare.

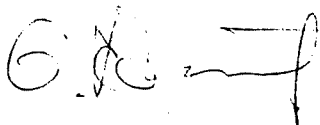
Wallenbergs historia grep mig och när jag 1965 kom till ett sinnessjukhus lyssnade jag därför noga på en medpatient där nämnde Wallenbergs namn. Denne medpatient, Cecil August Stowner, var en amerikansk jude som strax därefter dog på sjukhuset.

Denne berättade att han suttit i Lefortova- och Botyrka-fängelset och att han där träffat en svensk som varit i Ungern samt nämnde Wallenbergs namn. Stowner häktades 1961 och måste ha träffat Wallenberg senare. Han talade engelska med honom. Han berättade att Wallenberg hungerstrejkade någon gång 1962-63 och att han då tvångsmatades med slang. En annan fånge, vilken man förbjöd att skriva och vilken man fråntagit

papper och penna hungerstrejkade samtidigt och tvångsmatades på samma sätt. Denne fånge heter Vladimir Sebölev och lever ännu. Han har skrivit andra världskrigets historia men ej fått den publicerad. Denne talade vid ett flertal tillfällen om "en annan utlänning" som han träffat 1965. Även en lett vid namn Erich Spira talade om en svensk som skulle ha funnits i Botyrka 1965

Belov berättade att han även hört av ukrainska nationalisterna om Wallenberg. Han uppgav även en viss Moldavanov vilken suttit 27 år i skilda sovjetiska fängelser och läger som trotskist och först blev fri 1973. Denne bor nu i Moskva. Han satt hela kriget i Ljubljanka-fängelset. Han träffade Wallenberg 1947-48 då de satt i samma cell, enligt de andrahandsuppgifter Belov uppgav. Slutligen nämnde Belov två namn på personer som måste veta något, eftersom de varit tillsammans med Stowner. Den ene är en turk, nu boende i Izmir, vid namn Nyasi Dede Basch. Den andre är en god vän till Stowner, vid namn Walther Naumann, nu troligen bosatt i Hamburg. Han avtjänade 15 år för spioneri sedan han gripits hos släktingar som han besökte i Riga.

Bifogar kopia av artikel om Yury Belov ur boken "Uncensored Russia".

Orwar Roberntz

also edited by Peter Reddaway

SOVIET SHORT STORIES, VOL. II

LENIN: THE MAN, THE THEORIST,
THE LEADER — A REAPPRAISAL
(with Leonard Schapiro)

THE TRIAL OF THE FOUR
(English Edition)

UNCENSORED RUSSIA

THE HUMAN RIGHTS MOVEMENT
IN THE SOVIET UNION

The Annotated Text
of the Unofficial Moscow Journal
A Chronicle of Current Events (Nos. 1-11)

EDITED, INTRODUCED AND TRANSLATED
BY

PETER REDDAWAY

With a Foreword by Julius Telesin

JONATHAN CAPE
THIRTY BEDFORD SQUARE LONDON

Let us pass now to some of the Chronicle's items in which lives of great drama are often boiled down to a few paragraphs: those about individuals. Other such items—revealing the extent of the Chronicle's information network—will be found in the notes.¹⁷

In October 1968 a report appeared of the recent release of some of the strikers of February that year. He was:

4 Yury Shukhevych, who had served two terms: the first time he was sentenced to ten years at the age of fourteen because his father had been the underground leader of the Organization of Ukrainian Nationalists; on the day he completed his term in the prison at Vladimir he was rearrested on a false charge of anti-Soviet agitation, and sentenced to another ten years.

These grim facts were described in detail by Shukhevych in a remarkable document written in camp 17a in 1967.¹⁸ Here he also mentioned an even grimmer possibility, based on the knowledge that such things actually happened in Stalin's time: 'A mass crime could be committed against all the political prisoners in Mordovia (for this everything is already prepared): they would all be physically destroyed, after which those who had carried out the deed would themselves be destroyed.'

An equally tragic and somewhat parallel case is the following:

7 In the spring of 1969 Kateryna Zarytska, Odarka Husyak and Halyna Dydyk, after twenty years in the Vladimir prison, were sent to a labour camp of strict régime to sit out the rest of their 25-year term. All of them took part in a post-war anti-Stalin partisan organization in the west Ukraine and organized the underground Red Cross. Their address is: Mordovskaya A.S.S.R., p/o Yavas, p/ya ZhKh 385/6.

Kateryna Zarytska was first in prison in Poland at the end of the 'thirties for her part in an attempt on the life of the Polish Minister of the Interior by a group of Ukrainian nationalists. Zarytska's husband, Mykhaylo Soroka, is in camp 17 of the same Mordovian complex of strict-régime camps—~~the same~~ address, p/ya ZhKh 385/17a.¹⁹

The following three cases reveal further types of political prisoners:

8 It has become known that the 27-year-old Yury Belov²⁰ is in camp 10 of the Mordovian complex. Belov has already done a long term before in the same camps, when he was convicted

under article 70 of the Russian Code. After his release he wrote a book called *Report from Darkness*, and was sentenced to a new term of five years of special-régime for trying to send it abroad, under article 70 para. 8. Now he has been put in a special-régime camp, that is, a camp where the inmates are kept in cells. His address is: Mordovskaya A.S.S.R., st. Lepel, p/ya ZhKh 385/10.

In Moscow early in 1969 Erik Danne from Riga, who works for an international airline, was convicted under article 70 of the Russian Code for importing 'anti-Soviet' literature and having 'connections with the N.T.S.'²¹ Erik Danne is now in Mordovia: address—st. Barashevo, uchrasdeniye ZhKh 385/3.

THE FATE OF YURY IVANOV

10

After spending four months in the K.G.B. isolation prison at Saransk, where the attempt to 're-educate' him failed, the artist Yury Ivanov (see plate 33) has been sent to camp 17 of the Mordovian complex. Before Saransk, Ivanov was at camp 11, which has now been broken up and its inmates dispersed.²²

Yury Evgenovich Ivanov is a Leningrader. Born in 1927, he is a son of the artist E. Sivers, who was arrested in February 1938, executed, and posthumously rehabilitated, and the grandson of a former Minister of Communications of the Russian Empire, who was arrested in November 1937, executed and posthumously rehabilitated.

Yury Ivanov was first arrested in 1947, with two other students of the Academy of Arts, for failing to attend lectures on Marxism-Leninism. All three were savagely beaten up during the investigation, and one of them died during it. Yury Ivanov and the second student were sentenced in absentia by the OSO or Special Board (a basically secret police institution of five people, set up in 1934 and abolished after Stalin's death) to ten years each in camp. After Ivanov had spent one year in a camp—administration 16 of the Kitoilag complex²³—his relatives, who had been constantly campaigning for the case to be reviewed, achieved their aim—Ivanov was acquitted and released. After leaving the camp, Yury Ivanov graduated from the Academy of Arts and became a member of the Leningrad branch of the Artists' Union.

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

PROMEMORIA ✓

1979-12-13

Ex f kdm t:

[Leifland

Amb De Geer, Moskva

exp 791213/ACF

Å L
/✓
FÖRTROLIG

Eventuell framställning i Wallenberg-ärendet
från Kungl Vetenskapsakademien till den sovjetiska
vetenskapakademin

(1 bil)

./. Närslutna handlingar i ovan citerade ärende har
tillställts mig genom professor Guy von Dardel.

Lars-Åke Nilsson

To the Presidents of Akademia Nauk and of the Royal Swedisch Academy of Science.

The Swedish diplomat Raoul Wallenberg, performed at the end of the second world war an outstanding humanitarian mission to save the Hungarian Jews from extermination by the Nazi's. Wallenberg, in collaboration with and coordinating similar efforts from other neutral countries, succeeded to keep a major part of the Jewish population of Budapest intact. His achievement has only recently been ~~firmly~~ recognized as one of the very few major actions against the Nazi extermination projects - which also caused so^{much} suffering in the Soviet Union

Raoul Wallenberg's fate after he got in touch with, and was taken under the protection of the victorious Soviet troops in January 1945, is still obscure. On the one hand investigations made by the Soviet authorities have so far failed to disclose conclusive evidence of what happened to him, although it is claimed that he may have died in a Soviet prison in 1947.

On the other hand many persons returning to their home countries after internment in the Soviet Union claim to have seen or otherwise communicated with Raoul Wallenberg up to quite recent times.

The fate of Raoul Wallenberg needs to be clarified, not only because his self-sacrificing humanitarian efforts entitle him to such efforts, but also because his failure to return to Sweden after fulfilling his mission still is a serious disappointment to the Swedish people and a strain on the friendly Swedish - Soviet relations, which form the very basis of the collaboration in the scientific field between the Akademia Nauk and the Royal Swedisch Academy of Science.

We therefore propose to the two Academies to try to clarify, by an unbiased ^{if} scientific research and analysis of all available source material and a search for additional sources of information, the fate of Raoul Wallenberg. As a first measure a joint Soviet-Swedish research team should be organised. The enclosed draft proposal may be useful as a starting point for the discussions of such a project.

Stockholm, December 1979.

222 24 Lund den 10 december 1979.

Läs till för kännedom / Guy

Ständige Sekreteraren C-G Bernhard
Kungliga Vetenskapsakademien
Frescati, Stockholm

Broder!

Som överenskommet överlämnar jag ett första utkast till brev till Akademia Nauk och KVA - formellt rör det sig väl om ett förslag som båda akademierna har att ta ståndpunkt till - att ta upp fallet Raoul Wallenberg som ett gemensamt forskningsprojekt. Jag för därmed vidare den tanke som jag framförde till Dig för ungefär ett år sedan men som sedan dess fått vila efter det negativa mottagande denna tanke fick vid ryska ambassaden, som jag då antog borde vara den kanal man borde börja med. Jag bifogar också en kopia av det förslag jag då kom med, och som jag också överlämnade till Ovchinnikov i kopia, samt en prelimär version av ett brev från Nina och mig till Bresjnevs, som nyligen har gått. Även detta fick Ovchinnikov en kopia av för information, och det var efter att ha läst den som han föreslog att vi skulle komma in med ett formellt förslag från några svenska KVA-ledamöter, som de kunde ta ställning till. Projektförslaget kan ju lämpligen vara en bilaga till denna skrivelse.

Förslaget till skrivelse är mycket hastigt hopkommen och är bara avsedd som ett första utkast, där Du kan göra alla ändringar, tillägg och strykningar Du anser lämpliga.

Jag tar kontakt med Dig så snart jag är åter från min Israelresa på torsdag.

Med hälsningar

Guy
Guy von Dardel

P S Om man ställer skrivelsen till båda akademierna borde man ju egentligen ha medlemmar av båda bland undertecknarna. Men det kan naturligtvis bli svårt att få några ryssar att ställa upp. Kapitsa är väl tänkbar. Jag försökte få tag i honom vid min Moskva resa, men han skulle just då in på sjukhus. Jag hoppas att det inte är något allvarligt. Andrei Sakharov skulle säkert ställa upp, men det är väl tveksamt om det skulle hjälpa saken. Har Du något annat namn på förslag?

Utr min kansli/kr Nilsson/AGF

Ärende

Datum

1979-12-14

Wallenberg-ärendet

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk Bonn

Text

Wingstrand från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

I svenska tidningar har Du möjligen läst att en tidigare sovjetisk lägerfånge vid namn Yury Belov genom förmedling av Simon Wiesenthal nyligen varit i kontakt med vår Wien-ambassad för att lämna vissa upplysningar om Raoul Wallenberg. Belov uppgav att en amerikan vid namn Cecil August Stowner, som suttit i Lefortova- och Botyrka-fängelserna, berättat om samtal 1962-63 med Wallenberg på sistnämnda anstalt. Stowner torde ha avlidit i Sovjetunionen ungefärligen 1965.

Belov förmodade emellertid att en medfånge till Stowner i något av nämnda fängelser, tysken Walther Naumann, kunde veta något om Wallenberg. Vi hardock på dossier uppgift om att Naumann kring 1964 skulle ha suttit i Vladimir.

Enligt Belov greps Naumann i början av 1960-talet, när han besökte släktingar i Riga. Naumann anklagades för spioneri och dömdes till femtom års fängelse. Han skulle ha benådats cirka 1970 och numera bo i Hamburg.

Tacksam Du via tyska vederbörande söker få kontakt med Naumann och frågar denna om Wallenberg.

• Cabinet

ex t

Leifland

Utr min kansli/Ar Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg

Datum

1979-12-14

Avd

Grupp

Mål

D

2

6a I

Adress

Svensk Washington

Text

Bergquist från L-Å Nilsson re Wallenberg.

PRIMO:

Som Du kanske sett i svenska tidningar har vår Wien-ambassad genom Simon Wiesenthals förmedling varit i kontakt med en nyligen från sovjetiskt fångläger frigiven ryss vid namn Yury Belov. Denne uppgav att han 1965 på ett sovjetiskt mentalsjukhus träffat en amerikansk jude vid namn Cecil August Stowner.

/suttit

Belov hade under några år tidigare för första gången via en ungersk medfånge i lägret Mordovia hört Raoul Wallenbergs namn. Nu talade även Stowner om Wallenberg. De hade båda i Botyrka-fängelset, där Wallenberg skall ha hungerstrejkat och tvångsmatats någon gång 1962-63. Stowner hade vidare berättat att han på engelska samtalat med Wallenberg.

Enligt Belov häktades Stowner 1961 och avled på sovjetiskt mentalsjukhus i mitten på sextiotalet.

Som Du förstår är det av intresse för en bedömning av Belovs trovärdighet att erfara vad amerikanska myndigheter kan ha att säga om Stowner. Därför tacksam Du kontakta State Department.

SECUNDO:

Vill nämna för Dig att Duhs i Oslo talat med Georgi Vins. Denne visste ingenting om Wallenberg. Detta bör Du möjligen underrätta State Department om.

Cabinet

ex t

Leifland

1979-12-11

P 2

Kanslirådet L Å Nilsson

Utrikesdepartementet

24

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Ex f kdm t: 1979-12-17
Leifland
amb Jödahl, arkivet
prof Carlgren, arkivet
Nilsson

267

Materialet om Raoul Wallenberg
hbr Nilsson-Hagen 1979-11-19
(1 bil.) ✓

1979-12-11	
P	2 Em

Broder,

Rättschefen i danska utrikesministeriet S G Mellbin har satts i tillfälle gå igenom dossiern med danskt material. Hans kommentar är att man inte har någon invändning mot att materialet publiceras men att man skulle föredraga att själva namnen på de danska samarbetsmän som förekommer utelämnas. Det är sedan krigsslutet praxis i Danmark att aldrig uppge namn i dylika sammanhang oberoende av om vederbörandes roll varit negativ eller positiv.

./.

Dossiern återställes härmed.

Tord Hagen
Tord Hagen

AN

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1979-12-17

Ävd

Grupp

Mål

Adress

Svensk Ankara

Text

Ambassadören från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

I svenska tidningar har Du möjligen läst att en tidigare sovjetisk lägerfånge vid namn Yury Belov genom förmedling av Simon Wiesenthal nyligen varit i kontakt med vår Wien-ambassad för att lämna vissa upplysningar om Raoul Wallenberg. Belov uppgav att en amerikan vid namn Cecil August Stowner, som suttit i Lefortova- och Botyrka-fängelserna, berättat om samtal 1962-63 med Wallenberg på sistnämnda anstalt. Stowner torde ha avlidit i Sovjetunionen ungefärligen 1965.

Belov förmodade emellertid att en medfånge till Stowner i något av nämnda fängelser, turken Nyasi Dede Basch, kunde veta något om Wallenberg. Den nämnde turkiske medborgaren, om vilken vi inte har några uppgifter på dossier, skulle numera bo i Izmin.

Jag vore tacksam om Du via turkiska myndigheter kunde lokalisera Nyasi Dede Basch samt fråga denne om han under sin tid i Sovjetunionen hört talas om Raoul Wallenberg.

Cabinet

ex t

Leifland

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1979-12-17

Avd

Grupp

Mål

P

2

En I

Adress

Svensk Madrid

Text

Ambassadören från L-Å Nilsson re uppteckningar från samtal i Wien 1957 med Zoltan Sahy i Wallenberg-ärendet.

PRIMO:

I missivet från den 19 mars 1957 till Braunerhielms båda uppteckningar från samtal med Sahy skriver Allard bland annat "en jämförelse av Sahys beskrivning av Lubljanka-fängelset med de uppgifter härom som beskickningen från annat håll erhållit, ger vidare anledning till tvivel om att Sahy överhuvudtaget varit i nämnda fängelse". Allard sammanfattar som följer "det är sålunda tydligt att Sahy medvetet ljugit för beskickningen. Jag finner det inte uteslutet att han är en provokatör".

SECUNDO:

Enligt Braunerhielms uppteckning från den 4 mars 1957 är Sahy född den 29 mars 1921 i Nagyvarad i Siebenbürgen. Sahy avlade läkarexamen i Klausenburg 1944 samt tillfångatogs av ryssarna den 13 februari 1945, när han tjänstgjorde som militärläkare vid ett ungerskt förband.

Från sin vistelse i Lubljanka berättade Sahy bland annat följande, därvid refererande till den ryske läkaren Potapoff:

Cit - En dag på sommaren 1947.....
..... lämnade sjukhuset i augusti. - Slutcit.

TERTIO:

Med ordinarie lägenhet tillställs Du de fullständiga uppteckningarna.

Cabinet

ex t: Leifland

detta läger fick Sahy arbeta som läkare.

I februari 1947 fördes han tillbaka till Ljublanka och sattes ånyo i corpus VII. Först satt han i en ensamcell men, då han i april månad insjuknade i skörbjugg, flyttades han till fängelsets sjukhus, där han till att börja med låg i en stor cell med mer än 20 patienter. Dessa vårdades av en rysk läkare med majors rang vid namn Potapoff.

Efter några veckor överfördes Sahy till en annan, mindre cell där i övrigt blott fyra tyskar lågo. Sahy hade kommit på god fot med Potapoff, enär han kunnat hjälpa denne att översätta bruksanvisningar till en del mediciner, som ryssarna tagit i Budapest och som användes i Ljublanka. Potapoff var själv medlem av kommunistiska partiet men hade uttalat sig bittert om regimen, emedan hans son vid en utrensning flera år tidigare likviderats.

En dag på sommaren 1947 frågade Potapoff Sahy om denne från sin Budapest-tid kände till den svenske diplomaten Wallenberg. Potapoff berättade, att Wallenberg sedan mer än ett år tillbaka varit i Ljublanka och just då befunno sig under hans vård på sjukhuset. Wallenberg vore mycket svårt sjuk i kavernös tuberkulos. Han led dessutom av skörbjugg och hade förlorat alla sina tänder. Han ansåges vara en mycket viktig fånge och hans därvaro hölls strängt hemlig. Han vore strängt övervakad och Potapoff finge endast besöka honom i närvaro av en eller flera NKVD -män. Potapoff berättade vidare, att Wallenberg vore anklagad för spioneri men att han hade vägrat att erkänna eller underteckna något förhörsprotokoll. Wallenberg hade behandlats mycket illa i Ljublanka och tidvis tvingats leva enbart på vatten och bröd. Som tortyr hade man bl.a. använt elektriska chocker. Blott om han erkände komme han att få den streptomycin och de andra mediciner han behövde.

Någon tid senare hade Potapoff meddelat, att Wallenberg avlidit.

Sahy lämnade under samtalets gång delvis motstridiga uppgifter rörande tiden och platsen för sitt sammanträffande med Potapoff. Han påstod först att den sjukcell han legat i

var belägen i själva corpus VII och att Wallenberg skulle ha legat sjuk i en annan byggnad. Senare uppgav han emellertid, möjligen därtill suggererad av mig, att han legat i en särskild sjukhusbyggnad samt att Wallenberg själv måste ha befunnit sig i samma sjukhus, enär Potapoff annars icke kunde haft omvårdnaden om honom. Sahy uppgav vidare till en början, att Potapoff första gången talat om Wallenberg vid månadsskiftet juli/augusti 1947. Senare påstod han däremot att samtalen om Wallenberg hade ägt rum någon gång under sommaren, troligtvis juni eller juli.

Till att börja med nämnde Sahy ingenting om att Wallenberg skulle ha avlidit. Först när jag frågade om han senare under sin fångenskap hört talas om vart Wallenberg tagit vägen, omtalade han, att Potapoff nämnt att Wallenberg dött. Detta skulle Potapoff ha sagt i september 1947. Sahy uppgav emellertid vid flera andra tillfällen, att han själv lämnade sjukhuset i augusti.

Slutet

Potapoffs berättelser om Wallenberg hade åhörts av Sahys medfångar. En av dessa vore en tysk major Neumann, som låg sjuk i tbc. Denne vore hemmahörande i Westfalen, där hans hustru och barn bodde, och hade 1944 tillfångatagits i Ostpreussen. Neumann vore omkring 180 cm lång, smärt byggd och hade en rak, smal näsa och blå ögon. Då hans huvud hade varit rakat, kunde Sahy icke uttala sig om hårfärgen.

De övriga medfångarnas namn kunde Sahy inte erinra sig. De vore dock alla tyska officerare med lägre rang än Neumann. Om fångar som vid denna tid befunno sig på sjukhuset visste Sahy i övrigt endast, att han hört att generalen Paulus adjutant, generallöjtnant Streicher samt en tysk general Lombart legat där.

I augusti 1947 återfördes Sahy till corpus VII och insattes i en större cell med blött ungerska fångar. I oktober samma år återkom han till Petschova och satt där i läger 4 (av 13 läger). Själv arbetade Sahy som läkare i sjukhuset under det att medfångarna sysselsattes med byggandet av en ny järnvägslinje samt med snöplogning.

I slutet av september 1948 fördes Sahy till Dubrov-lägrete icke långt från järnvägsstationen Subrova Poljana i Mordovskaja-

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

EN CLAIR-TELEGRAM

Ärende

BBC-filmen om Raoul Wallenberg

Datum

1979-12-17

Önr

1010

Ävt

Grupp

Ävt

P

2

Eu I

Adress

Svensk London

Text

Helena Bothorp från L-Å Nilsson re BBC-filmen om Raoul Wallenberg.

Tage Erlander finns bland de svenskar som kontaktats för medverkan i BBC-filmen om Wallenberg. Erlander är villig medverka under förutsättning av att han får tala svenska.

Tacksam Du framför detta till vederbörande på BBC samt telegrafiskt bekräftar till mig.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditionen

Avsändt den

Klockan

Sign

UTRIKESDEPARTEMENTET

ib

Ärende:

Kopia till:

Kabs + L-Å Nilsson

Bitr Kabs

Polch

Pol

UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
svensk Ankara

1979-12-19

Svensk Ankara

1979-12-18 -

Cabinet Stockholm

Re Wallenberg-ärendet

PRIMO. Ambassadören befinner sig på semester i Stockholm.

SECUNDO. Enligt vår tidigare erfarenhet vägrar turkiska myndigheter att besvara förfrågningar re turkiska medborgare om inte anledningen till förfrågan anges samt att turkiska vederbörande bedömer frågan ha svenskt intresse eller anknytning. Om departementet finner att anledningen till en framställning beträffande personen kan anges, kan man sannolikt räkna med turkiska vederbörandes hjälp att lokalisera honom. Om anledningen inte kan anges finns risk för avslag. Jfr vårt chiffer 39 1979-11-20, primo.

TERTIO. Trots vad som anförts under secundo torde ambassaden utan att ange anledningen kunna anmoda konsulatet i Izmir söka lokalisera personen. Med hänsyn till organisationen av turkisk folkbokföring torde detta vara svårt, då endast namnet och staden är kända. Utrikesministeriet har givetvis bättre möjligheter än konsulatet i Izmir, men ministeriets assistans är sannolikt beroende på om anledningen kan nämnas.

BJARME

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopier)

Kabs

~~Bitr Kabs~~~~Polch~~~~Pol~~~~UHD~~

I. Å. Nilsson

1979-12-18/L

P

2

E

Svensk Rom

1979-12-18 -

Cabinet Stockholm

För Leifland

bergärendet

re Wallen-

Fru Giannini var hos mig i går. Hon blev tacksam för adressen till Nina Lagergren som hon sade sig som nästa åtgärd skola tillskriva. Hon frågade om jag trodde att det skulle bli möjligt att genom Lagergren få medel från svenska resurser som bidrag till finansieringen av Antonionis verksamhet. Jag sade mig inte ha någon uppfattning därom.

Det är alltså indikerat att fru Giannini hoppas på svenska bidrag till Antonionis verksamhet mot att han också ombeds forska efter upplysningar om Wallenberg.

Lewenhaupt

Arkivexemplar

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

1979-12-18

Dnr	Avd	Grupp	Mål
117			

Ambassadör Petri

MADRID

U. n.

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Samtal i Wallenberg-ärendet med Zoltan Sahy
(1 bil)

Broder,

./. Närslutet finner Du de av Dig efterfrågade
handlingarna från samtal i Wien 1957 med
Zoltan Sahy i Wallenberg-ärendet.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsändt med

☒ av kurlr

☐ uti kurlr

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

Åren

KUNGL.
SVENSKA BESKICKNINGEN

samtal med Zoltan Sahy

Hilber ✓
P. Sahy ✓

11.4.57
arb. d. K. Hill
Thunberg (H. Hill)
Utrikesdepartementet

Exp 23/4-57

Wien den 19 mars 1957.

Nr 213.

2 bil.

R 18. Strängt förtroligt.

INK. UTRIKES DEP.		
D. No 59 12/3		
20 MRS. 1957		
AVD. P	GR. 2	MA. M

Till Hans Excellens Herr Ministern för Utrikes Ärendena.

Sedan härvarande representant för Svenska Röda Korset, major Ankarörona, meddelat, att en ungersk flykting Zoltan Sahy, vilken önskade utvandera till Sverige, sagt sig inneha upplysningar om Raoul Wallenberg, kallades Sahy den 3 mars till beskickningen för utfrågning. Han uppgav därvid, att han sommaren 1947 i sjukhuset i Lubljanka sammanträffat med en rysk läkare vid namn Potapoff, vilken hade omtalat, att Wallenberg vid samma tidpunkt befann sig i fängelset. I september månad samma år hade Potapoff meddelat, att Wallenberg avlidit.

Sahys vittnesmål innehöll flera uppgifter som syntes osannolika och motstridiga. Jag lät därför med avsikt någon tid förflyta, innan Sahy på nytt kallades till beskickningen för att upprepa sin utsago.

Under det nya samtal blev det uppenbart, att Sahy lämnade falska upplysningar. Han uppgav sig ha studerat medicin i Klausenburg i Ungern men kunde icke lämna en riktig redogörelse för studieförhållandena där. Han påstod sig vidare ha i januari 1945 erhållit ett svenskt skyddspass men gav en felaktig beskrivning av detsamma. En jämförelse av Sahys beskrivning av Lubljanka-fängelset och de uppgifter hä som beskickningen från annat håll erhållit, ger vidare anledning till tvivel om att Sahy överhuvudtaget varit i nämnda fängelse. Slutligen strider de upplysningar han lämnar om Wallenberg på flera sätt mot vad som redan är känt om den senares öde.

Det är således tydligt att Sahy medvetet ljugit för

beskickningen. Jag finner det icke uteslutet att han är
en provokatör.

A handwritten signature in cursive script, appearing to read 'Sven Allard'.

Sven Allard

KUNGL.

SVENSKA BESKICKNINGEN

Strängt förtroligt.

Bil.

nr 213 den 19.3.1957

P.M.

angående samtal med Dr Zoltan Sahy.

Dr Zoltan Sahy, ungersk medborgare, flykting. För närvarande bosatt Pötzleinsdorferstrasse 70, Wien XVIII.

Dr Sahy meddelade följande:

Han vore född den 29 mars 1921 i Nagyvarad i Siebenbürgen i Ungern. Fadern, som numera vore död, hade varit chefsbokhållare i bryggeriet Dreher-Hagenmacher i Nagyvarad. Modern, Ilona Sahy, född Toth, som nu vore 77 år gammal, lever fortfarande i Nagyvarad, adress Zichy 9. En gift broder, advokaten Laszlo Sahy, bor i Budapest, adress Törökbalinti-ut 7/c, Budapest XII.

Sahy inskrevs 1939 vid universitetet i Klausenburg och studerade där medicin. Han avlade läkarexamen 1944 och blev omedelbart inkallad till tjänstgöring i ungerska armén. Vid årsskiftet 1944-45 arbetade han som militärläkare vid ett ungerskt förband i Budapest.

Någon av de första dagarna år 1945 hade han erhållit ett svensk skyddspass genom en person vid namn Harry Molnar. Denne hade varit ungersk bridgechampion och hade som sådan gjort flera resor i utlandet, bl.a. till Sverige. Han påstod sig ha utmärkta svenska förbindelser och kunde genom dessa skaffa skyddspass åt flera av sina kamrater. Hur detta gick till visste icke Sahy. Själv höll sig Molnar med ett pass utställt i eget namn och ett annat i falskt namn.

Den 13 februari 1945 blev Sahy tillfångatagen i Budapest tillsammans med sitt förband. Han fördes till ett krigsfängeläger vid staden Solt vid vägen från Budapest

detta läger fick Sahy arbeta som läkare.

I februari 1947 fördes han tillbaka till Ljublanka och sattes ånyo i corpus VII. Först satt han i en ensamcell men, då han i april månad insjuknade i skörbjugg, flyttades han till fängelsets sjukhus, där han till att börja med låg i en stor cell med mer än 20 patienter. Dessa vårdades av en rysk läkare med majors rang vid namn Potapoff.

Efter några veckor överfördes Sahy till en annan, mindre cell där i övrigt blott fyra tyskar lågo. Sahy hade kommit på god fot med Potapoff, enär han kunnat hjälpa denne att översätta bruksanvisningar till en del mediciner, som ryssarna tagit i Budapest och som användes i Ljublanka. Potapoff var själv medlem av kommunistiska partiet men hade uttalat sig bittert om regimen, emedan hans son vid en utrensning flera år tidigare likviderats.

En dag på sommaren 1947 frågade Potapoff Sahy om denne från sin Budapest-tid kände till den svenske diplomaten Wallenberg. Potapoff berättade, att Wallenberg sedan mer än ett år tillbaka varit i Ljublanka och just då befunne sig under hans vård på sjukhuset. Wallenberg vore mycket svårt sjuk i kavernös tuberkulos. Han led dessutom av skörbjugg och hade förlorat alla sina tänder. Han ansåges vara en mycket viktig fånge och hans därvaro hölls strängt hemlig. Han vore strängt övervakad och Potapoff finge endast besöka honom i närvaro av en eller flera NKVD -män. Potapoff berättade vidare, att Wallenberg vore anklagad för spioneri men att han hade vägrat att erkänna eller underteckna något förhörsprotokoll. Wallenberg hade behandlats mycket illa i Ljublanka och tidvis tvingats leva enbart på vatten och bröd. Som tortyr hade man bl.a. använt elektriska chocker. Blott om han erkände komme han att få den streptomycin och de andra mediciner han behövde.

Någon tid senare hade Potapoff meddelat, att Wallenberg avlidit.

Sahy lämnade under samtalets gång delvis motstridiga uppgifter rörande tiden och platsen för sitt sammanträffande med Potapoff. Han påstod först att den sjukcell han legat i

var belägen i själva corpus VII och att Wallenberg skulle ha legat sjuk i en annan byggnad. Senare uppgav han emellertid, möjligen därtill suggererad av mig, att han legat i en särskild sjukhusbyggnad samt att Wallenberg själv måste ha befunnit sig i samma sjukhus, enär Potapoff annars icke kunde haft omvårdnaden om honom. Sahy uppgav vidare till en början, att Potapoff första gången talat om Wallenberg vid månadsskiftet juli/augusti 1947. Senare påstod han däremot att samtalen om Wallenberg hade ägt rum någon gång under sommaren, troligtvis juni eller juli.

Till att börja med nämnde Sahy ingenting om att Wallenberg skulle ha avlidit. Först när jag frågade om han senare under sin fångenskap hört talas om vart Wallenberg tagit vägen, omtalade han, att Potapoff nämnt att Wallenberg dött. Detta skulle Potapoff ha sagt i september 1947. Sahy uppgav emellertid vid flera andra tillfällen, att han själv lämnade sjukhuset i augusti.

Potapoffs berättelser om Wallenberg hade åhörts av Sahys medfångar. En av dessa vore en tysk major Neumann, som låg sjuk i tbc. Denne vore hemmahörande i Westfalen, där hans hustru och barn bodde, och hade 1944 tillfångatagits i Ostpreussen. Neumann vore omkring 180 cm lång, smärt byggd och hade en rak, smal näsa och blå ögon. Då hans huvud hade varit rakat, kunde Sahy icke uttala sig om hårfärgen.

De övriga medfångarnas namn kunde Sahy inte erinra sig. De vore dock alla tyska officerare med lägre rang än Neumann. Om fångar som vid denna tid befunno sig på sjukhuset visste Sahy i övrigt endast, att han hört att generalen Paulus adjutant, generallöjtnant Streicher samt en tysk general Lombart legat där.

I augusti 1947 återfördes Sahy till corpus VII och insattes i en större cell med blott ungerska fångar. I oktober samma år återkom han till Petschova och satt där i läger 4 (av 13 läger). Själv arbetade Sahy som läkare i sjukhuset under det att medfångarna sysselsattes med byggandet av en ny järnvägslinje samt med snöplogning.

I slutet av september 1948 fördes Sahy till Dubrov-lägeret icke långt från järnvägsstationen Subrova Poljana i Mordovyskaja.

republiken. Detta vore ett stort straffarbetsläger där politiska fångar av flera nationer vore internerade. Fångarna sysselsattes huvudsakligen med skogsarbete. Här träffade Sahy bl.a. en ungersk benediktinpräst vid namn Karl Olofsson. Föräldrarna hade invandrat till Ungern från Sverige, men Olofsson själv var född i Ungern. Han hade frigivits och bodde nu i Budapest.

I november 1955 överlämnades Sahy med en grupp andra icke amnesterade fångar till de ungerska myndigheterna och sattes i Jaspereny-fängelset från vilket han frigavs i juli 1956. Han hade därefter sökt återfå rätten att praktisera som läkare, vilket emellertid vägrades honom av det ungerska inrikesministeriet under hänvisning till att en f.d. sovjetrysk fånge icke vore önskvärd. I stället hade han försörjt sig som lastbilschaufför. Den 16 november hade han flytt till Österrike.

Då jag på försök frågade Sahy om han kände till Bela Kovac, svarade denne tvärsäkert, att han under revolutionen i Ungern sammanträffat med Kovac, vilken då omtalat, att han ända till år 1955 hållits fången i Ivanova. Detta torde vara oriktigt, enär flera f.d. österrikiska fångar i Sovjet-unionen sagt mig att Kovac 1954 och 1955 satt i Vladimir.

Sahy visade sig känna till innehållet i den sovjetryska regeringens note om Wallenberg. Det var först, då han hört talas om denna note, som han hade förstått att de svenska myndigheterna kunde vara intresserade av Potapoffs uppgifter. Sahy nämnde vidare spontant Makumovs namn, men kunde icke uppgiva namnet på chefsläkaren i Ljublanka.

Sahy gjorde genom sitt allmänna uppträdande och irrande blick ett opålitligt intryck. Han undvek ofta att svara på direkta frågor genom att låtsas missförstå dem.

Wien den 4 mars 1957.

Erik Braunerhielm

P.S. Av här tillgängliga handlingar framgår att ryssarna icke hade någon anledning att på sommaren 1945 befara att Baden skulle falla inom brittiska zonen, enär zonindelningen vid denna tid redan var klar.

KUNGL.

SVENSKA BESKICKNINGEN

Bil. nr 2
Ark. nr 213 del. 19.3.1957

P.M.

angående samtal den 16 mars med Dr Zoltan Sahy.

För ny kontroll av Dr Zoltan Sahys uppgifter kallades denne till beskickningen för ytterligare ett samtal. Jag hade förberett mig genom att av Ernst Huber inhämta en beskrivning av Lubljanka-fängelset. Vid samtalet var även en absolut pålitlig ungrare ur ambassadörens bekantskapskrets närvarande, vilken före och under kriget såväl studerat medicin i Ungern som tjänstgjort i ungerska armén. Denne presenterades för Sahy som tolk.

Efter att ha lämnat samma data som tidigare rörande sig själv och sina anhöriga fick Sahy närmare redogöra för sina medicinska studier i Klausenburg. Enligt den ungerske tolken framgick härav att Sahy icke kan ha studerat i Klausenburg. Han kunde sålunda riktigt ange namnet på blott en av professorerna och föll för flera av tolken gillrade fällor. Det vore icke heller troligt, att Sahy efter en så kort studietid som fem år skulle ha kunnat erhålla läkardiplom.

Sahy berättade vidare, att han år 1944 inkallades i militärtjänst och att han med rang av överlöjtnant i reserven sändes till en sanitetsavdelning vid en pansarbataljon som tillhörde den första ungerska kavalleridivisionen. Denna låg vid ifrågavarande tid vid fronten i Pinsk men trängdes tillbaka genom Præpetträskan mot Warszawa. På hösten drogs divisionen bort från fronten och förlades i oktober till Keschemet. Därifrån drog den sig under strider tillbaka till Budapest. I nämnda stad tjänstgjorde Sahy som läkare vid ett fältsjukhus. I slutet av 1944 blev han själv sårad i benet och inlades på ett fältlasarett i Borgen.

Enligt tolken voro de uppgifter Sahy lämnade om de militära enheter vid vilka han tjänstgjort och de högre officerarna inom den ungerska armén i stort sett riktiga eller, där de icke kunna kontrolleras, sannolika. Det vore

därför möjligt att Sahy verkligen tjänstgjort vid de enheter som han uppgivit. Däremot vore det tvivel underkastat, huruvida han arbetat som militärläkare, enär han begick några grova fel vid beskrivningen av sanitetstjänstorganisationen. Enligt tolken kunde förklaringen till de medicinska kunskaper som Sahy obestriddligen besitter möjligen vara den att Sahy i Sovjetunionen utgivit sig vara läkare och därför fått praktisera som sådan.

Sahy berättade vidare, att han i Borgen träffat den förut omnämnde Harry Molnar. Denne vore en halvjude som tvingades arbeta som biträde åt ett tyskt sanitetskompani. Molnar hade haft goda förbindelser icke blott med den svenska utan även med de schweiziska och turkiska beskickningarna och hade av dessa kunnat utverka olika slag av skyddspass. Sahy beskrev det svenska skyddspass han själv skulle ha fått på följande sätt: en passbok i rätt stort format med mjuka linnepärmar i rostbrun färg med guldtryck. Passbokens sidor voro blekt rosa. På första sidan var passinnehavarens foto anbragt. På de följande funnes en tryckt förklaring på tyska, franska, ryska och ungerska att innehavaren stod under kungl. svenska beskickningens beskydd. Passet vore undertecknat men av vem visste icke Sahy.

Om den första tiden av fångenskapen, färden till Lubljanka, Baden, Constanza, Odessa och Petschora gav Sahy samma uppgifter som tidigare. Till Lubljanka fördes han i mars 1945 från Sombathely i Ungern med ett flygplan med inalles 19 häktade, däribland förre ministerpresidenten greve Bethlen och en överste Pronay. Sahy var på grund av den i lägre i Solt avgivna protesten anklagad för agitation, hjälp till Sovjetunionens fiender och spionage. Sedan ryssarna upptäckt att han innehade ett skyddspass ville man i Lubljanka förbjuda honom att underskriva en bekännelse att han spionerat för Sveriges och västmakternas räkning.

Enligt Sahy fyllde Lubljanka-fängelset ett helt kvarter, format ungefär som en femhörning. Hela området var omgärdat med en hög mur. I denna fanns på var trettionde meter nischer för vaktposter. Detta hade Sahy blott hört omtalas. Han hade själv icke sett fängelset utifrån. Han tycktes tro, att hela Lubljanka-komplexet användes uteslutande såsom fängelse och enligt vad man uppgivit för honom skulle det rymma 40.000 fångar.

Anledningen till att Sahy i februari 1947 fördes till-

baka till Lubljanka var, enligt hans egen krystade förklaring, att på grund av en reorganisation av den ryska säkerhetstjänsten alla utländska politiska fångar vid denna tid förhörde på nytt.

Då Sahy vid nämnda tidpunkt överfördes till Lubljanka var intagningsförfarandet följande. Han anlände i en täckt lastbil som körde in på en kupoltäckt gård. Därifrån fördes han in i en trång korridor, där han med ansiktet mot väggen fick uppge nationalitet och namn. Därpå infördes han i ett stort ljus rum en trappa upp, där han av en rysk kapten förhörde om sina personalia. Han blev dock icke fotograferad och behövde icke lämna fingeravtryck. I en stor sal fick han därefter kläda av sig och blev kroppsvisiterad. Kläderna skickades bort för desinfektion medan han själv duschade i ett stort duschrum. Han fick kläderna tillbaka och fick äta en skål soppa, varpå han fördes till en liten ensamcell belägen under marknivån och där den enda möbeln var en brits. Här fick han stanna i ungefär två månader. i regel

Enligt Ernst Huber var förfarandet/följande. Den ny-anlände fången fördes genom en underjordisk korridor in i själva fängelsebyggnaden. Omedelbart innanför den med en stor trädort försedda ingången låg en serie små "boxar". Fången fördes till att börja med in i en av dessa och fick där kläda av sig. Han fördes därefter till ett tvättrum där han fick bada, förseddes med ryska kläder och återfördes till en annan box, där han förhörde om sina personalia, varjämte han fotograferades och fick lämna fingeravtryck. Därefter fördes han till en box en trappa upp och återfick där sina egna desinficerade kläder. Sedan fördes han ner till en liten ensamcell under marknivån och fick stanna där i ett å två dygn intill dess att det bestämts i vilken cell i fängelset han slutgiltigt skulle sitta. Sahy känner otvivelaktigt till en hel del om rutinen i ryska fängelser men redan ovanstående uppgifter ingiva tvivel om att han verkligen varit i Lubljanka. Sahy påstod vidare att promenadboxarna lågo på fängelsegården invid varje fängelsebyggnad. Enligt Huber vore däremot promenadboxarna belägna på fängelsetaket.

Sahy insisterade på att han i april månad förts till ett särskilt sjukhus där han först låg i en cell med tolv medfångar, varav ungefär tio voro tyskar. Dessas namn kunde

han dock icke erinra sig. Efter några veckor kom han till en mindre cell, där Neumann och tre andra tyskar lågo.

Sahy uttryckte sig denna gång betydligt försiktigare om sammanträffandet med läkaren Potapoff än under föregående samtal. Han var angelägen att lägga alla uppgifter om Wallenberg i Potapoffs mun. Han lämnade samma uppgifter som tidigare om anledningen till att han blev bekant med Potapoff och om dennes bitterhet mot regimen. Han tillade att Potapoff ofta luktat sprit och att han ^{troligen} blivit öppenhjärtig under alkoholens inverkan.

Sahy berättade vidare, att han i mitten av juni månad hade tillfrisknat så mycket att han kunde föras till ordinationsrummet, där han träffade Potapoff ensam. Denne gav honom där C-vitaminer och extra förplägnad. Vid ett tillfälle mot slutet av juni hade Potapoff frågat om Sahy kände en svensk som uppgav sig vara minister Wyallinberg (enligt Potapoffs uttal) från Budapest. Denne befunno sig nämligen i undersökningshåkte i Lubljanka. Potapoff fann det obegripligt att en person som gjort så mycket för att rädda judar från nazisterna skulle hållas fängslad.

Vid senare besök i ordinationsrummet hade Potapoff återigen talat om Wallenberg. På grund av Wallenbergs dåliga hälsotillstånd ansåg Potapoff att denne måste ha varit i Lubljanka åtminstone ett år. Wallenberg led av svår kavernös lungtuberkulos, skörbjugg och dystrophi. Han hade förlorat alla tänder och kunde icke längre gå. Wallenberg låg ensam i en cell med ständig vakt i själva cellen. I övrigt lämnade Sahy samma uppgifter som tidigare rörande behandlingen av Wallenberg.

Potapoff hade vidare berättat, att han vid ett par tillfällen lyckats bli ensam med Wallenberg och då frågat denne för vad han vore anklagad. Wallenberg skulle då ha omtalat, att ryssarna erfarit, att han i Budapest utfärdat svenska skyddspass åt tyska Gestapo-agenter och han måste därför enligt rysk mening ha samarbetat med Gestapo. Förhören om Wallenbergs förbindelser med Gestapo hade varit särskilt intensiva under den första tiden av hans fångenskap. Senare hade ryssarna övergått till att anklaga honom för förbindelser med västmakterna.

I slutet av augusti hade Sahy förts från sjukhuset tillbaka till en ensam-cell under marknivån. Han insjuknade emellertid på nytt och fördes därför några gånger tillbaka till

ordinationssrummet i sjukhuset. I slutet av september eller början av oktober hade Potapoff där sagt honom "det är slut med Wallenberg" ("Dem Wallenberg ist schon die Ende gekommen")

Då jag erinrade Sahy om att han tidigare sagt att Potapoff berättade om Wallenberg i närvaro av Neumann och de andra tyska medfångarna, förklarade Sahy, att han missmint sig. Han hade dock intrycket att Potapoff tidigare hade talat med Neumann ty denne senare kände till att Wallenberg fanns i Lubljanka.

På detta stadium av samtalet ansåg jag mig kunna säga Sahy rent ut att hans berättelse förefölle mig högst osannolik och att jag till och med fann det vara tvivel underkastat huruvida han verkligen varit i Lubljanka. Sahy svarade då med fräck min att de uppgifter jag hade om Lubljanka säkerligen vore felaktiga. Medan han under förhöret om sin medicinska utbildning visat påfallande tecken till nervositet uppträdde han nu alldeles lugnt och obsvärat.

Då jag i dag träffade Frank Olmody Posh frågade jag även denne om förhållandena i Lubljanka. Posh gav en skildring som i huvudsak överensstämde med Ernst Hubers. Han uppgav emellertid att såvitt han visste fanns det två fängelsebyggnader i Lubljanka. Den ena var tydligen densamma som Huber avsett. Enligt Posh skulle denna byggnad ursprungligen innehållit kontorslokaler för ett försäkringsbolag medan Huber och andra med honom tro att huset varit hotell. I den andra fängelsebyggnaden hade Posh endast sett och hört talas om underjordiska celler och det vore möjligt att dessa voro belägna i en till ministeriet hörande administrationsbyggnad. I motsats till Huber uppgav Posh att det verkligen fanns ett särskilt sjukhus i Lubljanka. Detta hade han hört av tysken Günther Martin, som torde ha legat där 1948 och som nu tjänstgör hos polisen i Hamburg. Såväl Huber som Posh uppgiva att med undantag av chefsläkaren voro samtliga läkare kvinnliga.

Wien den 18 mars 1957.

Erik Brauner

P.S. Beskrivningen av det svenska skyddspasset är felaktig. Enligt Anger liknade ett sådant närmast ett vanligt svenskt provisoriskt pass.

Avsändningsort
Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1979-12-19

Avd

Grupp

Mål

Adress

Svensk Ankara

Text

Bjarne från L-Å Nilsson re Wallenberg-
ärendet.

Du kan spela med öppna kort gentemot de turkiska
myndigheterna (alltså enligt secundo i Ert ovan
citerade).

Cabinet

ex t
Leifland

Kopia till:

Kabs

Bitr Kabs

Polch

Pol

UHD

L.Å. Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

14-12-20/2011

D	2	En 1

Svensk Wien

1979-12-20

Cabinet Stockholm

För L-Å Nilsson pol

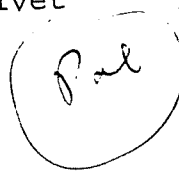
Re Wallenberg.

Vid samtal med ingenjör Simon Wiesenthal onsdagen den 19 december 1979 beträffande Wallenbergs hungerstrejk i Botyrka-fängelset framhöll Wiesenthal att det regel i Botyrka att en hungerstrejkande efter tvångsmatning överfördes till mentalsjukhus och att därför detta måste även gälla för Wallenberg. Belov hade inte uppgivit ett sådant förfarande i sitt samtal här på ambassaden utan Wiesenthal hade sedan i sin version för pressen utgått från detta. I övrigt framhöll han att när det gäller Wallenberg måste man "interpolieren", menar förmodligen "hyfsa bilden" med det man redan vet eftersom de olika vittnesmålen först blir riktigt intressanta då de kopplas ihop. Han medgav att han inte gjort någon egen nedteckning av samtalet på ambassaden. Jag har även än en gång avstämt min nedteckning med Hans Linton som även var närvarande vid samtalet med Belov och denne bekräftade ånyo att det stämde med vad som sades i samtalet.

Roberntz

Kab. sek.

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
 1979-12-20 - ex f kdm t:
 Leifland
 amb Jödahl, arkivet
 prof Carlgren, arkivet

DEC 79 U 9

91A 626

D 2 En I

WIEN 79-12-20

CABINET

Ch
 11-12-20/

626 FOER L.-AA NILSSON POL, RE WAYLLENBERG-DOKUMENT

IDAG DEN 20 ERHAALLIT SKRIFTLIGT BESKED FRAAN GEN. SEKR. REITBAUER
 ATT MAN FRAAN OESTERRIKISKS SIDA INTE HAR NAAGON INVAENDNING MOT
 EN PUBLICERING AV WALLENBERG-DOKUMENTEN DATERADE L7.12, 21.12
 L946 SAMT L7.2. L947.

ROBERNTZ+

WIEN KL 09.23

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Kabs

~~Bitt Kabs~~

Polch

Pol

~~UHD~~

L.Å. Nilsson

81-11-07 L.N.

F	2	En	F

Svensk Ankara

1979-12-21 -

Cabinet Stockholm

För L-Å Nilsson från
Bjarne re Wallenberg-
ärendet

Mottogs i dag av chefen för UM:s konsulära avdelning som lovade att
göra sitt yttersta (my utmost) för att spåra Nyasi Dede Bash.

BJARME

Kab sek

DEC 79 12 2

47A 1600

P 2 En II

Q 2
80-01-07

SVENSK LONDON 1979-12-21

CABINET STOCKHOLM

1100. ERT 1010. FOER LARS-AAKE NILSSON FRAAN BOTHERP RE BBC-FILM OM RAOUL WALLENBERG.

ALAN PATIENT, BBC, SOM FOERHOERT SIG OM MOEJLIGHETERNA ATT INTERVJUA TAGE ERLANDER FOER PROGRAM OM WALLENBERG HAR INTE VARIT ANTRAEFFBAR SENASTE VECKAN. TROLIGEN PAA JULFERIER. AATERKOMMER SAA SNART JAG FATT KONTAKT MED HONOM.

LIND

SVENSK LONDON KL 11.20

G O D JU L

28249 SVENSK Gd
1059CD UDSTH S

IM

Kopia till:

Kabs + L-Å Nilsson
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtgärd:
Ottawa + svensk Washington
1980-01-07

SVENSK MOSKVA

1979-12-21

CABINET STOCKHOLM

■ FOER LEIFLAND RE WALLENBERG.

PRIMO. DEN KANADENSISKA DEMARCHEN I MID GJORDES DEN 17 DECEMBER PÅ ANDREMANNANIVÅ TILL BITRÄDANDE CHEFEN FOER ANDRA EUROPEISKA AVDELNINGEN SUCHODREV (F.OE. BREZJNEVS TOLK TILL ENGELSKA). MINISTERRÅDET HANCOCK HAENVISADE TILL KANADENSISK OPINION OCH KANADENSISKA REGERINGENS INTRESSE OCH VÄDDE TILL DE SOVJETISKA MYNDIGHETERNA ATT UNDERSÖKA FALLET PÅ NYTT, I LJUSET AV DE NYA UPPGIFTER SOM FRAMKOMMIT, I SYFTE ATT SKAPA SLUTGILTIG KLARHET.

SUCHODREV FOERKLARADE ATT SVAR I ÄRENDET GIVITS SVENSKA REGERINGEN 1957, VARAV FRAMGICK ATT WALLENBERG AVLIDIT 1947. DE UPPGIFTER SOM SENARE FRAMKOMMIT HADE VISAT SIG VARA HELT GRUNDLOESA RYKTEN. SOVJETISKA REGERINGEN BETRÄKTADE ÄRENDET SAASOM AVSLUTAT 1957 OCH HADE INTET ATT TILLÄGGA TILL DET DÅ LÄMNADE SVARET. SUCHODREV SADE VIDARE ATT HAN FOERSTOD DEN ÄNDA I VILKEN DEN KANADENSISKA FRAMSTÄLLNINGEN GJORDES, MEN, TILLADE HAN, DE SOVJETISKA MYNDIGHETERNA SKULLE FINNA DET BEKLAGLIGT OM DEN KANADENSISKA SIDAN FORTSATTE ATT DRIVA ÄRENDET. KANADENSISKA AMBASSADEN BORDE KONSULTERA SINA SVENSKA KOLLEGOR, RÅDDE SUCHODREV.

HANOCK GENMÅLDE ATT DET VAR SVAART ATT BETRÄKTA ÄRENDET SOM AVSLUTAT DÅ NYA UPPGIFTER OM WALLENBERG FORTSATTE ATT DYKA UPP. SUCHODREV HAENVISADE TILL VAD SOLZJENITSYN HAFT ATT

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:
Kopio till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopial) - 2 -

SAEGA OM LAEGERMYTOLOGIN OCH EXEMPLIFIERADE YTTERLIGARE MED FANNY KAPLAN, OM VILKEN, TROTS ATT HON BEVISLIGEN AVRAETTATS EFTER ATTENTATET MOT LENIN, DET LÄNGE GICK RYKTEN ATT HON SATT I ETT LAEGER, OCH MED ANASTASIA. SUCHODREV AVSLUTADE HAEREFTER SAMTALET.

SECUNDO. HANOCK RAADGJORDE MED LUNDBIK FOERE BESOEKET PAA MID. LUNDBIK UTTRYCKTE TVEKSAMHET INFOER FORMULERINGEN I DEN KANADENSISKA INSTRUKTIONEN "WE SUPPORT THE SWEDISH INITIATIVE" OCH SADE ATT UR SVENSK SYNPUNKT VORE EN SJAELVSTAENDIG KANADENSISK AKTION ATT FOEREDRA. HANOCK TOG DENNA SYNPUNKT AD NTOAM OCH HAENVISADE SAALEDES I SIN DEMARCHE INTE TILL SVENSKA INITIATIV.

TERTIO. DEN AMERIKANSKA AMBASSADOEREN SADE MIG IGAAR ATT HAN STUDERAT DOSSIERN OM WALLENBERG OCH KOMMIT TILL SLUTSATSEN ATT DENNE MAASTE VARA DOED OCH ATT DET FOELJAKTLIGEN INTE VAR MYCKET ATT GOERA.

DE GEER+

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs

Bitr Kabs

Polch

Pol

UHD

L.Å. Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

88-11-07

SVENSK WASHINGTON 1979-12-27

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON FRAAN ELVEMAR RE STOWNER

STATE MEDDELADE IDAG ATT MAN VID EN GENOMGAANG AV 'DE LAETT
TILLGAENGLIGA ARKIVEN' - JAG UTGAAR FRAAN ATT STATES EGNA ARKIV
AVSES - INTE KUNNAT HITTA NAAGRA INFORMATIONER OM STOWNER. MAN
FORTSAETTER EMELLERTID ATT LETA I ANDRA ARKIV OCH HAR LOVAT AATER-
KOMMA.

WACHTMEISTER

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
1980-01-07 - ex f kdm t:
amb Moskva (onumr)
Fru Nina Lagergren

ORIGINAL TELEGRAM
(KOPIOR ENL. ANT.)
INKOM UD

27 DEC 79 23 183

DNR 84:1710		
P	2	E3

I
Prens
178'5/EA

NNNN

SVENSK WASHINGTON

KNR 45

1979-12-27

CABINET STOCKHOLM

1710. FOER POL I, PRESSENHETEN OCH L AA NILSSON, UTR. MIN. ^{KANS.}
ANG. WALLENBERGAFFAEREN.

P R I M O CBS' KVAELLSNYHETER HADE IGAAR AFTON PAA RAOUL WALLENBERGS FOEDELSEDAG, ETT LAENGRE INSLAG OM WALLENBERG. DET VARADE SJU-AATTA MINUTER OCH FAAR I ALLT VAESENTLIGT SAEGAS HA VARIT FOER WALLENBERG OCH SVERIGE MYCKET FOERDELAKTIG PUBLICITET. PRPROGRAMMET, SOM GJORTS AV DIANE SAWYER. REDOVISADE AFFAERENS KAENDA INSLAG OCH HADE INTERVJUER MED PARET LANTOS SAMT WALLENBERGS HALVSYSTER, FRU NUNA LAGERGREN. MAN BERAETTADE OCKSAA OM SVENSKA REGERINGENS ANSTRAENGNINGAR ATT FAA INTERVJUA JAN KAPLAN I MOSKVA OCH VISADE EN BILD PAA KAPLANS DOTTER I ISRAEL. VIDARE ANGAVS MED EN KARTA OLIKA STAELLEN PAA VILKA WALLENBERG ENLIGT VITTNESUPPGIFTER SIKTATS EFTER DET HAN AV SOVJETREGERINGEN OFFICIELLT FOERKLARATS VARA BORTGAANGEN. DET OMNAEMNDES OCKSAA I PROGRAMMET ATT AERENDET VARIT UPPE I TOPPMOETET I WIEN OCH ATT PRESIDENT CARTER DISKUTERAT SAKEN I ETT TELEFONVAEKTARPROGRAM NYLIGEN MED FRU LANTOS. DET ENDA SOM MOEJLIGEN AV KVAELLPROGRAMMETS TALRIKA LYSSNARE KUNDE TOLKAS SOM ATT SVERIGE INTE GJORT TILLRAECKLIGT FOER WALLENBERG KOM, MERA I FOERBIGAAENDE, I FRU LAGERGRENS INTERVJU, DAER HON ANTYDDE ATT SAABAE DEN SVENSKA SOM DEN AMERIKANSKA REGERINGEN KUNDE HA GJORT MERA. I BOERJAN.

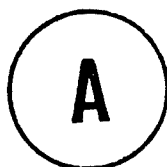
S E C U N D O VI SOEKER SKAFFA UTSKRIFTEN AV PROGRAMMET FRAAN CBS.

WACHTMEISTER

SVENSK WASHINGTON KL 1700

NNNN

Depr W Carlgren, dok.enh.,gm
Brev t tit 800103

LE PETIT BIEN

453.21 COURTENAY

MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES

Le 17 décembre 1979

27 DEC 1979

Avd	Gr	Md
2	2	2

Monsieur le Professeur,

Me référant à notre entretien téléphonique de la semaine dernière, je vous confirme que je vous serais très obligé de bien vouloir me faire parvenir dans les meilleurs délais possibles, les photocopies des archives Wallenberg ouvertes au public, période 1944-1950.

A ce propos, je me permets de vous préciser que M. Leif Leifland m'avait très aimablement dit qu'à titre exceptionnel ces photocopies me seraient remises gratuitement. Mais, si jamais cette disposition était annulée, je paierais, bien entendu, ce qu'il y a lieu de payer.

M. Leifland m'avait également indiqué que compte tenu de l'urgence de mon travail, il verrait avec vous la possibilité de me faire parvenir les photocopies quelque temps avant la levée de l'embargo, juste avant Noël.

Le plus simple consisterait à ce que les photocopies soient adressées à votre ambassade de Paris, laquelle m'avertirait dès réception, afin que je puisse en prendre aussitôt livraison.

D'autre part, pensez-vous que par l'intermédiaire de votre Département, je pourrais obtenir la liste des postes diplomatiques occupés par le ministre Ivan Danielsson, ainsi que ses dates de naissance et de décès ? Pourrais-je savoir également s'il a des descendants, leurs noms et où ils résident aujourd'hui ?

En vous remerciant vivement de bien vouloir prendre ce qui précède en considération, je vous prie d'agréer, Monsieur le Professeur, l'expression de ma haute considération et d'accepter mes meilleurs vœux pour l'année 1980.

Gilbert Joseph

Monsieur le Professeur Wilhelm M. Carlgren
Directeur des Archives
Kungl. Svenska Utrikesdepartementet
Box 16120
10 323 Stockholm
Suède

Avsändningsort

Pol.avd. Ambassadör Eckerberg, mk

Adress

Datum

28.12.1979

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu-

Adress

Svensk

MADRID

Text

För ambassadören från polchefen. Re Wallenbergdokumentation.

Carlgren tillställer Dig dokumentationen med nästa kurir
som avgår härifrån 7 januari.

Cabinet

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

JW

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Kabs

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

~~Bitr Kabs~~

Åtgärd:

Moskva

Polch

L.Å. Nilsson,

+ svensk Washington 1980-01-07

Pol

~~UND~~

SVENSK WASHINGTON 1979-12-28

CABINET STOCKHOLM

FOER L AA NILSSON UTRIKESMIN KANSLI FRAAN BERGQUIST ANG WALLENBERGAFFAEREN. ERT CHIFFER 864.

P R I M O. FRAMFOERT INNEHAALLET SECUNDO ERT OVANCIT TILL STATE DEPARTMENT.

S E C U N D O. VEDERBOERANDE NAEMNDE ATT BITRAEDANDE EUROPA-CHEFEN ROBERT BARRY IGAAR KALLADE UPP SOVJETISKE CHARGEN VASEV FOER ATT HEMSTAELLA OM ETT OFFICIELLT SVAR PAA USA:S FOERFRAAGAN. DETTA MEDDELAS VAEL ER VIA AMBASSADEN I STOCKHOLM, MEN VI NOTERAR SAKEN FOER ORDNINGENS SKULL OCH MED TANKE PAA ATT NI KANSKE INTE PAA GRUND AV HELGDAGARNA HAR KONTAKT MED AMERIKANERNA. DET AER EMELLERTID INTRESSANT NOTERA ATT AMERIKANERNA INTE VILL GODTA MOSKVAS FOERSOEK ATT KOMMA UN DAN ETT OFFICIELLT SVAR UNDER HAENVISNING TILL ATT VI FAATT ETT SAADANT NYLIGEN.

WACHTMEISTER

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Ambassadör Eckerberg, mk

PROMEMORIA
1979-12-28

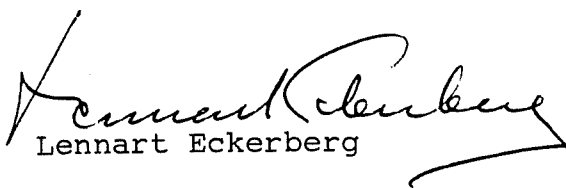
Ex t
Kabinettssekreteraren
Professor Carlgren
L-Å. Nilsson

Exp. 28.12.79/mk

STRÄNGT FÖRTROLIG

Dokumentation om Wallenberg-ärendet

Ambassadör Lennart Petri, Madrid, har bett att i förväg få ta del av sådana handlingar i Wallenberg-ärendet som härrör sig från medio 1946 till slutet av 1947 - då han i departementet handlade ärendet - innan de publiceras i mitten eller slutet av januari månad. Han lämnar Madrid omkring 20 januari för sändebudsmötet och semester och vore därför tacksam få handlingarna sända till Madrid med kuriren 7 januari 1980.

Lennart Eckerberg

7.1. exp. papper för 1946
14.1. - - 1947

Cu